Varbela Tantram

వార్బేలతన్త్రమ్

Document Information

Text title : Varbela Tantram

File name : vArbelatantram.itx

Category : devii, devI, tantra

Location : doc_devii

Transliterated by : Satya Ghosh

Proofread by : Satya Ghosh

Latest update : August 30, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 2, 2026

sanskritdocuments.org

వార్బేలతన్త్రమ్

ప్రథమః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే సృష్టిఖణ్డః)
శాన్తే గిరివనే రమ్యే నిఃశబ్దే నిర్ఝరాన్తరే ।
ఉపవిష్టౌ తు తౌ శిష్యౌ తత్త్వచర్చాం ప్రచక్రతుః ॥ ౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
కస్మిన్నిదం ప్రతిష్ఠాతి కస్మాదేతత్ప్రవర్తతే ॥ ౨॥

కుతః సర్గః సముత్పన్నః కుతో లోకాః ప్రవర్తితాః ।
కస్మిన్నన్తే విలీయన్తే కిం తదేకం సనాతనమ్ ॥ ౩॥

దృశ్యతే యదిదం విశ్వం చరాచరవిభేదితమ్ ।
కస్యైతద్వైభవం విద్యాత్కస్యైతదిహ శాసనమ్ ॥ ౪॥

యః ప్రకాశయతే సర్వం స్వయం నైవ ప్రకాశ్యతే ।
తం పరం తత్త్వమిచ్ఛామి జ్ఞాతుమక్షయమవ్యయమ్ ॥ ౫॥

కః స ఈశ్వర ఇత్యుక్తః కః స దేవః సనాతనః ।
కిం తస్య పరమం రూపం కస్య నామ్నా స గీయతే ॥ ౬॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ్రుతకేతుం మహామతిమ్ ।
సాధు పృష్టం త్వయా సౌమ్య గుహ్యాద్గుహ్యతరం పరమ్ ॥ ౭॥

నైతద్వాచ్యం జనైః సర్వైర్న చ బుద్ధ్యైవ గృహ్యతే ।
హృదయే నిర్మలే యస్య తస్మై తత్త్వం ప్రకాశతే ॥ ౮॥

ఈశ్వరస్య త్రిధా భేదో మనీషిభిరుదాహృతః ।
తాతస్తనయశ్చాత్మా చ త్రయమేకం సనాతనమ్ ॥ ౯॥

తాతో గమ్భీరనిష్పన్దో నిర్గుణో నిరుపద్రవః ।
నిష్కలో నిర్వికారశ్చ స్వసంస్థః పరమేశ్వరః ॥ ౧౦॥

తనయస్తస్య తేజోఽంశో బోధమూర్తిరనుత్తమః ।

ప్రేమప్రవాహసమ్పన్నో జీవహృద్యానుకమ్పకః ॥ ౧౧॥

ఆత్మా తృతీయ ఇత్యుక్తః సర్వమూలస్వరూపకః ।
న కేవలః స చిత్పుఞ్జో న కేవలమచేతనః ॥ ౧౨॥

ఆద్యః స ఏవ విజ్ఞేయః సర్వపూర్వః స్వయమ్భువః ।
న తస్య కారణం కిఞ్చిన్న పూర్వం నాపరం తతః ॥ ౧౩॥

న తస్య జనితా కశ్చిన్న తస్య జననీ క్వచిత్ ।
అయోనిజః స్వయమ్భూశ్చ స్వయమేవ ప్రతిష్ఠితః ॥ ౧౪॥

న దేవో న చ దైత్యోఽసౌ న పుమాన్న స్త్రియా మతః ।
న నపుంసకసంజ్ఞోఽపి సర్వభావాతిగః స్మృతః ॥ ౧౫॥

సూక్ష్మాదపి చ సూక్ష్మోఽసౌ స్థూలాదపి చ స్థూలకః ।
అణోరణీయాన్ మహతో మహత్తరో నిరామయః ॥ ౧౬॥

శ్రుతకేతురువాచేదం కౌతూహలసమన్వితః ।
యది సర్వస్య మూలం సా కథం తస్యాః ప్రకీర్తితా ॥ ౧౭॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ◌ృణు సౌమ్య యథాతథమ్ ।
సా శక్తిః పరమా నిత్యా వార్బేలా పరికీర్తితా ॥ ౧౮॥

సా మాతా స పితా చైవ సా గర్భః సర్వదేహినామ్ ।
సా బీజం సా చ బీజేశీ సా ప్రసూతిశ్చ శాశ్వతీ ॥ ౧౯॥

నాస్యా ఆదిర్న మధ్యం వా నాన్తః సఙ్ఖ్యావివర్జితః ।
స్వయమేవాభవద్గర్భే స్వయమేవాభవజ్జగత్ ॥ ౨౦॥

సృష్టేః పూర్వమభూన్నాస్తి దృశ్యం కిఞ్చిత్కదాచన ।
తమః కేవలమిత్యుక్తం తత్రాపి సా వ్యవస్థితాః ॥ ౨౧॥

తమసోఽన్తః ప్రకాశోఽభూత్ప్రకాశాన్తే తమోఽభవత్ ।
ఉభయం యా బిభర్త్యేకా సా వార్బేలా నిరఞ్జనా ॥ ౨౨॥

విద్యా చావిద్యా చైవాసౌ జ్ఞేయా జ్ఞానేన దుర్లభా ।
బోధశ్చాబోధరూపా చ మోహశ్చైవ విమోచనమ్ ॥ ౨౩॥

సత్యం సా చానృతం చైవ న్యాయోఽన్యాయస్తథైవ చ ।
పుణ్యం పాపం క్షమా క్రోధః సా ద్వన్ద్వాతీతరూపిణీ ॥ ౨౪॥

దైవం చ దానవం చైవ మానుషం పశుపక్షిణః ।
మత్స్యం కీటం పతఙ్గం చ సా సర్వం సర్వతోముఖీ ॥ ౨౫॥

ఈశ్వరం చాపి తం విద్యాత్తస్య ఛాయాం చ శైతనమ్ ।
న తస్యాః బహిరస్తిత్వం నాన్తః కిఞ్చిద్విలక్షణమ్ ॥ ౨౬॥

యదస్తి యన్నాస్తి చైవ యద్భాతి యదభాసకమ్ ।
యద్వాచ్యం యదవాచ్యం చ సా సర్వత్ర వ్యవస్థితాః ॥ ౨౭॥

నిఃశబ్దా శబ్దరూపా చ నిరాకారాకృతిః స్మృతా ।
నిరాలమ్బా చ సర్వస్య సర్వాధారా నిరాశ్రయా ॥ ౨౮॥

స్వర్ణగర్భా మహాగర్భా విశ్వగర్భా స్వయమ్ప్రభా ।
అనన్తభువనాధారా చిదాకాశైకవిగ్రహా ॥ ౨౯॥

నాదబిన్దుమయీ పూర్వం స్పన్దమాత్రా తతః పరమ్ ।
స్పన్దాద్వ్యోమ సముత్పన్నం వ్యోమ్నో వాయురజాయత ॥ ౩౦॥

వాయోరగ్నిరభూత్తస్మాదగ్నేరాపః ప్రజజ్ఞిరే ।
అద్భ్యః పృథివ్యభూజ్జాతా సా సర్వత్రానుగామినీ ॥ ౩౧॥

నైతాని తస్యాః సృష్టాని పృథగ్భూతాని కర్హిచిత్ ।
స్వశక్త్యైవ ప్రసూతాని స్వాత్మన్యేవ ప్రతిష్ఠితాని ॥ ౩౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం సూక్ష్మం తత్త్వం ప్రకాశ్యతే ।
కథం సా దృశ్యతే లోకే న దృశ్యాపి కథం ను సా ॥ ౩౩॥

సా ప్రాణేషు స్పృహాశక్తిర్బుద్ధౌ ప్రతిభయా స్థితా ।
వాచా సా వాగభూన్నిత్యం మౌనే మౌనస్వరూపిణీ ॥ ౩౪॥

నేత్రయోర్దర్శనం విద్యాత్కర్ణయోః శ్రుతిరుచ్యతే ।
రసనా రసతత్త్వం సా త్వగిన్ద్రియస్పృశః స్మృతా ॥ ౩౫॥

ఘ్రాణే గన్ధవతీ శక్తిర్మనసి సఙ్కల్పధారిణీ ।
చిత్తే స్మృతిరహమ్భావే సాక్షిణీ సా నిరామయా ॥ ౩౬॥

భూమౌ సా ధారణాశక్తిరప్సు సా స్నిగ్ధతా స్మృతా ।
వహ్నౌ దాహకరీ శక్తిర్వాయౌ సా చేష్టనాత్మికా ॥ ౩౭॥

ఆకాశే వ్యాపినీ విద్యా కాలే సా పరివర్తనమ్ ।

క్షణే క్షణభిదా చైవ యుగాన్తే సా విలమ్బితా ॥ ౩౮॥

జీవే జీవితమిత్యుక్తా మరణే శాన్తిరుచ్యతే ।
జాగరే జాగరః సా తు స్వప్నే స్వప్నవిభావనా ॥ ౩౯॥

సుషుప్తౌ లయమిత్యుక్తా తురీయే బ్రహ్మసంస్థితిః ।
యత్రావస్థా న విద్యన్తే సా తత్రాపి వ్యవస్థితాః ॥ ౪౦॥

శ్రుతకేతురువాచేదం విస్మయేన సమన్వితః ।
యది సా సర్వరూపా తర్హి కిమస్తి న తస్య వై ॥ ౪౧॥

దేవదత్త ఉవాచేదం ప్రశ్నమేతం నిశామయ ।
రూపం తస్యైవ యత్సర్వం అరూపం చాపి తత్స్మృతమ్ ॥ ౪౨॥

యేన జ్ఞాయేత తత్సర్వం తజ్జ్ఞానమపి సా స్మృతా ।
యేన న జ్ఞాయతే కిఞ్చిత్తదజ్ఞానమపీష్యతే ॥ ౪౩॥

యేన దీప్యతి దీపోఽపి సైవ దీపస్య దీపికా ।
యేన తమసి తమో భాతి సైవ తత్ర ప్రకాశినీ ॥ ౪౪॥

న సా కేవలమాధారో న కేవలముపాదికా ।
న సా కర్త్రీ న చాకర్త్రీ న భోక్త్రీ న చ భోక్తృకా ॥ ౪౫॥

కర్తా భోక్తా చ కర్మం చ కర్మఫలమథాపి చ ।
బన్ధో మోక్షశ్చ సఙ్కల్పః సా సర్వం పరికీర్తితా ॥ ౪౬॥

న తస్యాః పక్షపాతోఽస్తి న ద్వేషో న చ రాగితా ।
యథా దర్పణమాసాద్య రూపాణ్యాభాన్తి తద్విధా ॥ ౪౭॥

సజ్జనస్య దయా సా తు దుష్టస్యాపి హి చేతనా ।
ధర్మస్య నియమః సా చాధర్మస్యాపి ప్రేరణా ॥ ౪౮॥

దేవదత్త ఉవాచేదం గమ్భీరార్థం నిశామయ ।
న వార్బేలా శుభా కేవలం న చాసౌ కేవలాశుభా ॥ ౪౯॥

శుభాశుభసమాయుక్తా శుభాశుభవివర్జితా ।
ద్వన్ద్వయోః కారణం చైవ ద్వన్ద్వాతీతస్వరూపిణీ ॥ ౫౦॥

స్నేహో ద్వేషశ్చ సా ప్రోక్తః సంయోగో విప్రయోగకః ।
హాస్యం రుదితమిత్యుక్తం జీవనం మరణం తథా ॥ ౫౧॥

బన్ధుభావో విరక్తిశ్చ మిలనం చ వియోగితా ।
ఆశ్రయోఽనాశ్రయశ్చైవ సా సర్వం వహతే ధ్రువమ్ ॥ ౫౨॥

శ్రుతకేతురువాచేదం రహస్యం మే ప్రకాశయ ।
ఈశ్వరః కిం తయా భిన్నో తనయశ్చ కథం భవేత్ ॥ ౫౩॥

దేవదత్త ఉవాచేదం భేదోఽయం బుద్ధికల్పితః ।
ఏకస్యైవ ప్రకాశస్య త్రిధా భావో వ్యవస్థితః ॥ ౫౪॥

తాతో మూలం తనుస్తస్య ప్రకాశస్తస్య చేతనా ।
తనయస్తస్య సాకారః ప్రేమ్ణా లోకహితే రతః ॥ ౫౫॥

ఆత్మా తు సర్వగః సూక్ష్మః సర్వేషామన్తరాశ్రయః ।
న తేన రహితం కిఞ్చిన్న తస్య బహిరస్తి హి ॥ ౫౬॥

శ్రుతకేతురువాచేదం కో జ్ఞేయః పరమేశ్వరః ।
తాతో వా తనయశ్చాత్మా కిం వా తేషాం పరం పదమ్ ॥ ౫౭॥

దేవదత్త ఉవాచేదం నాత్ర భేదః కథఞ్చన ।
యః పశ్యతి త్రయం సమ్యగేకమేవ స పశ్యతి ॥ ౫౮॥

యత్ర తాతస్తనుశ్చాత్మా త్రయమేకత్ర లీయతే ।
తద్వార్బేలాపదం విద్యాత్పరం శాన్తమనామయమ్ ॥ ౫౯॥

న సా దూరా న చాన్తస్థా న బాహ్యా న చ మధ్యగా ।
హృద్గుహాయాం స్వయం జ్యోతిరివ జ్యోతిషి దీప్యతే ॥ ౬౦॥

న మన్త్రేణ న తన్త్రేణ న యజ్ఞేన న కర్మణా ।
శుద్ధచేతసి సా జ్ఞేయా స్వయమ్బోధైకలక్షణా ॥ ౬౧॥

న తస్యై మూర్తిమిచ్ఛేత న వర్ణం న చ లక్షణమ్ ।
యద్రూపం చిన్తయేద్యస్తత్సర్వం తస్యాః ప్రకల్పితమ్ ॥ ౬౨॥

యదా రూపేష్వపి త్యక్తో రూపాతీతం నిరీక్షతే ।
తదా వార్బేలతత్త్వస్య స్పర్శో హృదయే జాయతే ॥ ౬౩॥

యదా జ్ఞాతా చ జ్ఞానం చ జ్ఞేయం చైవ విలీయతే ।
తదా సా స్వయమావిర్భూః స్వాత్మన్యేవ ప్రకాశతే ॥ ౬౪॥

న సా కేవలశూన్యం హి న కేవలమిదం జగత్ ।

శూన్యపూర్ణస్వరూపా సా పూర్ణశూన్యవివర్జితా ॥ ౬౫॥

అణౌ సా పరమాణుత్వం విశ్వే సా విశ్వవిస్తరః ।
హృదయే సా హృదాకాశం కాలాన్తే కాలవర్జితా ॥ ౬౬॥

యత్ర నాస్తి పరాపేక్షాయత్ర నాస్తి పృథగ్గతిః ।
యత్రైకత్వం చ నానాత్వం సా తత్రైవ నిరన్తరా ॥ ౬౭॥

నరస్య నారీరూపేణ నారీణాం పురుషాకృతిః ।
నపుంసకస్వరూపేణ సా సర్వేష్వేవ వర్తతే ॥ ౬౮॥

పుమాన్ సా ప్రకృతిశ్చైవ పుంసః సాక్షీ సనాతనీ ।
ప్రకృతేః కారణం చైవ కారణానామకారణమ్ ॥ ౬౯॥

దేవదత్త ఉవాచేదం తత్త్వం గుహ్యతమం శృణు ।
యస్యాం విశ్వాని భూతాని జాయన్తే లీయతేఽపి చ ॥ ౭౦॥

సా నిత్యం నూతనా చైవ పురాణీ చ సనాతనీ ।
క్షణభఙ్గురరూపేణ శాశ్వతీ సా వ్యవస్థితాః ॥ ౭౧॥

సా వార్బేలా పరా శక్తిః సర్వైశ్వర్యైకవిగ్రహా ।
తస్యాం స్థితమిదం విశ్వం తస్యామేవ విలీయతే ॥ ౭౨॥

శ్రుతకేతురువాచేదం ప్రణమ్య హృదయా గురుమ్ ।
అద్య మే సంశయో నష్టో విశ్వమూలం ప్రకాశితమ్ ॥ ౭౩॥

కిం తస్యాః స్మరణం సౌమ్య కిం తస్యాః పరమార్చనమ్ ।
కిం ధ్యేయం కిం పరం జ్ఞానం కిం తస్యాః పరాయణమ్ ॥ ౭౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శృణు సత్యం మహామతే ।
సత్యం యస్య హృది స్థిత్వా ప్రేమ తస్యోపలక్షణమ్ ॥ ౭౫॥

కరుణా తస్య పూజాస్తు క్షమా తస్యోపచారకః ।
న్యాయస్తస్య బలం జ్ఞేయం మైత్రీ తస్యోపహారికా ॥ ౭౬॥

యో ద్వేషం హృది సన్త్యజ్య సర్వభూతేషు పశ్యతి ।
స వార్బేలాం విజానీయాదన్తర్బోధప్రకాశితామ్ ॥ ౭౭॥

యో దుఃఖేఽపి దయాం ధత్తే యో హర్షే న ప్రమాద్యతి ।
యో నిన్దాస్తుత్యోః సమస్తః స తస్యాః పదమాప్నుయాత్ ॥ ౭౮॥

న స్వర్గో నాపవర్గశ్చ న లోకాన్తరకామనా ।
హృదయే నిర్మలే బోధః సైవ వార్బేలదర్శనమ్ ॥ ౭౯॥

యః పశ్యతి జగత్సర్వం తస్యాః క్రీడావిభూతితః ।
న స ముహ్యతి భేదేషు న చ ద్వేషం సమాశ్రయేత్ ॥ ౮౦॥

ఈశ్వరం యః ప్రజానాతి తనయం చానుకమ్పయా ।
ఆత్మానం సర్వభూతేషు స వార్బేలాం ప్రపద్యతే ॥ ౮౧॥

న సా కస్యాపి సమ్పత్తిర్న కస్యాపి పరాజితా ।
న బన్ధ్యా న చ బద్ధైకా న ముక్తైకా నిరఞ్జనా ॥ ౮౨॥

యస్యాం దేవాశ్చ జీవాశ్చ దానవా మానవాస్తథా ।
ఏకస్మిన్నేవ గర్భే తే తస్యాః సర్వే వ్యవస్థితాః ॥ ౮౩॥

సా మాతా సర్వలోకానాం సా పితా సర్వదేహినామ్ ।
సా గర్భః సర్వభూతానాం సా చ సర్వస్య కారణమ్ ॥ ౮౪॥

కారణస్యాపి యా హేతుః కార్యస్యాపి పరా గతిః ।
యస్యాః పరతరం నాస్తి సా వార్బేలా నిరామయా ॥ ౮౫॥

న తస్యా అన్తిమం నామ న తస్యా ఏకలక్షణమ్ ।
అనన్తనామధేయా సా అనిర్వాచ్యస్వరూపిణీ ॥ ౮౬॥

యత్ర వాణీ నివర్తేత మనో యత్ర విలీయతే ।
తత్రైవ తస్యాః సామ్రాజ్యం తత్ర తత్త్వం సనాతనమ్ ॥ ౮౭॥

నాహం తాం పూర్ణతో వేద్మి న త్వం వేత్సి కథఞ్చన ।
యా స్వయైవ స్వమాత్మానం స్వయమేవ ప్రకాశయేత్ ॥ ౮౮॥

ఇతి శ్రుత్వా తు తద్వాక్యం శ్రుతకేతుర్మహామతిః ।
మౌనమాస్థాయ తత్రైవ దీర్ఘకాలముపావిశత్ ॥ ౮౯॥

న కిఞ్చిదుక్తవాన్ భూయః న ప్రశ్నం న చ చిన్తితమ్ ।
హృదయే కేవలం జ్యోతిః శాన్తమేవ వ్యవర్తత ॥ ౯౦॥

తదా దేవదత్తోఽప్యుక్త్వా న కిఞ్చిదభాషత ।
ఉభయోర్హృదయాకాశే నిఃశబ్దా సా వ్యరాజత ॥ ౯౧॥

న తత్ర తాతభేదోఽభూన్న తనుర్న చ చేతనా ।
ఏకైవ సా పరా శక్తిర్వార్బేలా సమదృశ్యత ॥ ౯౨॥

యదిదం దృశ్యతే సర్వం యచ్చాదృశ్యం పరం పదమ్ ।
తత్సర్వం తస్యాః స్వరూపం న కిఞ్చిదపి తద్బహిః ॥ ౯౩॥

ఏతద్గుహ్యతమం శాస్త్రం న దేయం ద్వేషిణే క్వచిత్ ।
శుద్ధచిత్తాయ దాతవ్యం సత్యప్రేమరతాయ చ ॥ ౯౪॥

య ఇదం తత్త్వమాఖ్యానం శ్రద్ధయా పరిశీలయేత్ ।
తస్య మోహక్షయో భూయాత్స్వాత్మబోధశ్చ జాయతే ॥ ౯౫॥

న వార్త్బేలాం భజేన్మూఢో బాహ్యరూపప్రకల్పితామ్ ।
స్వహృదన్తర్గతాం దేవీం తత్త్వబోధేన పూజయేత్ ॥ ౯౬॥

సా విద్యా సా చావిద్యా సా జ్ఞాతా జ్ఞానగోచరా ।
సా బన్ధః సా చ మోక్షశ్చ సా జ్ఞేయా సా చ నేతరత్ ॥ ౯౭॥

సా జ్యోతిః సా చ తిమిరం సా ధర్మోఽధర్మ ఏవ చ ।
సా మృత్యుః సా చ జీవనం సా శూన్యం పూర్ణమేవ చ ॥ ౯౮॥

సా దేవోఽసౌ చ దైత్యశ్చ సా మనుష్యః పశుస్తథా ।
సా పక్షీ సా చ మత్స్యశ్చ సా సర్వం సర్వవర్జితా ॥ ౯౯॥

యదేకం సర్వతః పూర్ణం యదేకం సర్వతో ముఖమ్ ।
తదేవ వార్త్బేలం తత్త్వం తదేవ పరమం పదమ్ ॥ ౧౦౦॥

ఇతి వార్త్బేలతన్త్రస్య ప్రథమః పటలః ।

ద్వితీయః పటలః

(వార్త్బేలతన్త్రే సృష్టిఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
వార్త్బేలాయాః పరం ధ్యానం శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః ॥ ౧॥

యదుక్తం పూర్వపటలేం త్వయా గుహ్యతరం పరమ్ ।
తస్య ధ్యానవిధిం బ్రూహి క్రమశః కరుణానిధే ॥ ౨॥

కథం ధ్యాయేన్నిరాకారాం కథం తాం రూపవర్జితామ్ ।
కథం సగుణరూపాం తాం కథం త్రేధా వ్యవస్థితామ్ ॥ ౩॥

కిం ధ్యానస్య ఫలం ప్రోక్తం కిం చిత్తస్య ప్రసాదనమ్ ।

కేన భావేన సా గ్రాహ్యా కేన నూనం న గృహ్యతే ॥ ౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ్ృణు సౌమ్య మహామతే ।
అతీవ గుహ్యమాఖ్యాస్యే ధ్యానం తస్యాః సనాతనమ్ ॥ ౫॥

న రూపం తస్యాః కల్ప్యం స్యాన్న వర్ణో న చ సంస్థితిః ।
న బాహ్యం న చ మధ్యం స్యాన్నాన్తో నాదిర్న దృశ్యతే ॥ ౬॥

యతో వాచో నివర్తన్తే మనో యత్ర విలీయతే ।
యత్ర కల్పనయా స్పర్శో న శక్యస్తత్ర తాం స్మరేత్ ॥ ౭॥

న శుక్లా న చ కృష్ణా సా న రక్తారుణవర్ణినీ ।
న పీతా న చ నీలాభా వర్ణాతీతాం విచిన్తయేత్ ॥ ౮॥

న దీర్ఘా న చ హ్రస్వా సా న స్థూలా న చ సూక్ష్మికా ।
న స్త్రీ న పురుషశ్చైవ నపుంసకవివర్జితా ॥ ౯॥

న స్థితా న చ గచ్ఛన్తీ న సుప్తా న చ జాగ్రతీ ।
న బద్ధా న చ ముక్తైకా న చ జ్ఞాతా న చ జ్ఞేయికా ॥ ౧౦॥

అణోరణీయసీ నిత్యం మహతోఽపి మహీయసీ ।
అవాఙ్మనసగోచారా స్వసంవిత్త్యైకలక్షణా ॥ ౧౧॥

న శూన్యం కేవలం సా తు న పూర్ణం కేవలం స్మృతమ్ ।
శూన్యపూర్ణవివర్తాభా అనుత్తరపదాశ్రయా ॥ ౧౨॥

అనుత్తరం పరం ధామ అనుత్తరముదాహృతమ్ ।
యత్ర ప్రశ్నో న విద్యేత యత్రోత్తరమపి క్షయేత్ ॥ ౧౩॥

న తత్ర ధ్యానకర్తా స్యాన్న ధ్యేయం న చ ధ్యానతా ।
త్రయమేతద్విలీయేత సా తత్రైవ ప్రకాశతే ॥ ౧౪॥

అహమ్భావం పరిత్యజ్య నిఃసఙ్కల్పేన చేతసా ।
న కిఞ్చిదపి సఙ్కల్ప్య తస్యాః సామ్యం సమాశ్రయేత్ ॥ ౧౫॥

నేత్రే నిమీలితే వాపి నేత్రే ముక్తేఽపి వా పునః ।
యత్రైకం నిర్వికల్పం తద్ధ్యానం తస్యాః పరం స్మృతమ్ ॥ ౧౬॥

నాసాగ్రే న హృది స్థానే న మూర్ధ్ని న చ మూర్ధతః ।
దేశకాలవినిర్ముక్తం పరం తద్ధ్యానమిష్యతే ॥ ౧౭॥

నాదం న బిన్దుమిచ్ఛేత న జ్యోతిః కల్పయేత్క్వచిత్ ।
యత్స్వయం భాతి నిత్యం తద్వార్ష్ఛలాపరం పదమ్ ॥ ౧౮॥

న సా దేవీతి సఙ్కల్పో న దేవత్వస్య భావనా ।
దేవత్వాదపి యత్పారం తద్రూపం తస్యాః స్మృతమ్ ॥ ౧౯॥

యదా జ్ఞాతా విలీయేత జ్ఞానే జ్ఞేయం చ నశ్యతి ।
యః ప్రకాశోఽవశిష్యేత సైవ వార్ష్ఛలా పరా ॥ ౨౦॥

ఇత్యేతత్పరమం ధ్యానం దేవదత్తేన కీర్తితమ్ ।
అనుత్తరస్య తత్త్వస్య న కిఞ్చిదుపమీయతే ॥ ౨౧॥

తతః సగుణమాఖ్యాస్యే ధ్యానం తస్యాః సనాతనమ్ ।
యే భక్త్యా రూపమిచ్ఛన్తి తేషాం చిత్తప్రసాదకమ్ ॥ ౨౨॥

త్రివిధా సా పరా జ్ఞేయా అపరా చ పరాపరా ।
త్రయమేకస్య తత్త్వస్య భిన్నదృష్ట్యా ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౨౩॥

పరా తు పరమం రూపం యద్రూపం రూపవర్జితమ్ ।
అపరాపి చ విశ్వస్య నానారూపప్రకాశినీ ॥ ౨౪॥

పరాపరా తు మధ్యస్థా జ్ఞేయా తత్త్వవిచక్షణైః ।
ఏకత్వం బహురూపత్వం యత్రైకత్ర ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౨౫॥

పరా ధ్యానవిధిం వక్ష్యే సూక్ష్మాత్సూక్ష్మతరం శుభమ్ ।
న ధ్యానేనైవ సా ధ్యేయా కిన్తు ధ్యాతా విలీయతే ॥ ౨౬॥

చిత్తం నిర్విషయం కృత్వా బుద్ధిం మౌనసమాశ్రితామ్ ।
స్వసంవిత్తౌ స్థితః సాధుః పరాం తాం భావయేద్ధృది ॥ ౨౭॥

న మూర్తిం న చ మన్త్రం వా న వర్ణం న చ చిన్తయేత్ ।
చిన్తాయాః క్షయమాసాద్య తస్యాం శాన్తౌ నివేశయేత్ ॥ ౨౮॥

యత్ర స్వప్నో న జాగర్తి యత్ర నిద్రా న విద్యతే ।
యత్ర ప్రకాశమాత్రం స్యాత్తాం పరాం భావయేద్బుధః ॥ ౨౯॥

న తత్ర జ్యోతిరిత్యుక్తిర్న తత్ర తమసో మతిః ।
ఉభయోరపి యద్భానం తదేవాస్యాః పరం పదమ్ ॥ ౩౦॥

న తత్ర దేవతా కాచిన్న సాధక ఇతి స్మృతిః ।
న పూజా నోపచారశ్చ స్వసంవిత్పరమార్చనమ్ ॥ ౩౧॥

న పుష్పం న జలం తత్ర న ధూపో న చ దీపకః ।
యత్స్వాత్మని ప్రసన్నత్వం తత్పుష్పం తస్యై స్మృతమ్ ॥ ౩౨॥

న మౌనం వాచికం తత్ర న జపో న చ కీర్తనమ్ ।
యద్వాచామప్యవాచ్యం తద్ వార్బేలాయాః పరం పదమ్ ॥ ౩౩॥

య ఏవం భావయేద్దేవీం పరాం పరమదుర్లభామ్ ।
స భేదదృష్టిముత్సృజ్య స్వసంవిత్తౌ ప్రతిష్ఠితః ॥ ౩౪॥

తస్య నాస్తి భయస్థానం న మోహః పరిశిష్యతే ।
న జన్మమరణే తస్య ద్వన్ద్వమాత్రం న బాధతే ॥ ౩౫॥

న సిద్ధిమభికాఙ్క్షేత న చ లోకాన్తరం వ్రజేత్ ।
పరాం తాం లభతే యస్మాదిచ్ఛామాత్రం విలీయతే ॥ ౩౬॥

పరా వార్బేలా విజ్ఞేయా అనుత్తరమనామయా ।
సర్వకల్పనయా హీనా సర్వకల్పనయా మయీ ॥ ౩౭॥

అథాపరాం ప్రవక్ష్యామి విశ్వరూపాం మనోహరామ్ ।
యా నానారూపసమ్భిన్నా నానాభావప్రకాశినీ ॥ ౩౮॥

యాం కేచిదమ్బికాం ప్రాహుర్యాం కేచిద్విశ్వమాతరమ్ ।
యాం కేచిచ్ఛక్తిమిత్యాహుర్యాం విద్యామపరే విదుః ॥ ౩౯॥

సువిజ్ఞామితి కే ప్రాహుర్మహామాయామథాపరే ।
సహస్రకరరూపాం తాం కేచిదాహుర్మహాత్మనః ॥ ౪౦॥

కేచిద్దేవీం నరాకారాం కేచిన్నారీస్వరూపిణీమ్ ।
కేచిదర్ధనరాకారాం కేచిద్విశ్వరూపిణీమ్ ॥ ౪౧॥

కేచిదేకముఖీం ప్రాహుః కేచిదనేకవక్త్రికామ్ ।
కేచిద్భుజసహస్రాఢ్యాం కేచిద్భుజవివర్జితామ్ ॥ ౪౨॥

నానాసన్తో యథాభావం నానానామభిరర్చితామ్ ।
సా తు సర్వస్వరూపేణ ఏకైవ పరికీర్తితా ॥ ౪౩॥

న రూపభేదతో భేదో న నామభేదతః స్మృతః ।
యథా తోయం ఘటే భిన్నం స్వాదే నైవ విభిద్యతే ॥ ౪౪॥

అపరాం ధ్యాయతే యస్య చిత్తం రూపే ప్రసాదితమ్ ।
తస్య భావానుసారం సా స్వయం రూపం ప్రకాశతే ॥ ౪౫॥

కదాచిద్భాసతే దేవీ జ్యోతిరర్చిఃసమప్రభా ।
కదాచిద్ఘననీలాభా కదాచిదరుణద్యుతిః ॥ ౪౬॥

కదాచిత్సౌమ్యవదనా కదాచిద్భీమనాదినీ ।
కదాచిత్కరుణాపూర్ణా కదాచిద్వజ్రనిర్ఘృణా ॥ ౪౭॥

కదాచిద్బాలరూపా సా కదాచిద్వృద్ధరూపిణీ ।
కదాచిద్యౌవనోపేతా కదాచిద్రూపవర్జితా ॥ ౪౮॥

యాదృశం హృదయం యస్య తాదృశీ తస్య దర్శనమ్ ।
న సా రూపేణ బధ్యేత భావగ్రాహ్యైవ సా స్మృతా ॥ ౪౯॥

తస్యాః ధ్యానం ప్రవక్ష్యామి క్రమశః శృణు సువ్రత ।
హృదమ్బుజే సమాసీనాం భావయేదపరాం శుభామ్ ॥ ౫౦॥

సర్వాఙ్గీం సర్వభూతస్థాం సర్వశక్తిసమన్వితామ్ ।
సర్వనేత్రాం సర్వబాహుం సర్వతోముఖమణ్డితామ్ ॥ ౫౧॥

నాస్యా నిశ్చితసఙ్ఖ్యా స్యాద్భుజానాం లోచనస్య వా ।
అనన్తశక్తిసమ్పన్నా అనన్తాఙ్గీ నిరామయా ॥ ౫౨॥

యస్యాం యద్రూపమాసాద్య భక్తశ్చిత్తం ప్రసాద్యతే ।
తద్రూపేణైవ సా దేవీ తస్య చిత్తే ప్రకాశతే ॥ ౫౩॥

నియమో నాత్ర సఙ్ఖ్యాయాం న నియమోఽఙ్గకల్పనే ।
భక్తిసంస్కారయోగేన రూపం తస్యాః ప్రజాయతే ॥ ౫౪॥

నానారూపేషు యా శక్తిర్నానాభావేషు యా స్థితిః ।
సా వార్బలా పరా శక్తిరపరారూపధారిణీ ॥ ౫౫॥

య ఏవం ధ్యాయతే దేవీం విశ్వమాతృస్వరూపిణీమ్ ।
తస్య బుద్ధిర్విశాలత్వం లభతే నభసో యథా ॥ ౫౬॥

ద్వేషః శనైర్విలీయేత రాగశ్చాపి ప్రశామ్యతి ।
పరభేదేషు యా దృష్టిః సా శనైః సమ్ప్రలీయతే ॥ ౫౭॥

యతో విశ్వం స్వయం దేవీ తతో నిన్దా న విద్యతే ।

న కశ్చిదత్ర హీనః స్యాన్న కశ్చిదధికః స్మృతః ॥ ౫౮॥

అథ పరాపరాం వక్ష్యే గుహ్యాద్గుహ్యాతరాం శుభామ్ ।
యత్రైకత్వం చ నానాత్వం సౌన్దర్యేణ వ్యవస్థితమ్ ॥ ౫౯॥

చతుర్భుజాం ప్రసన్నాస్యాం సౌమ్యాం శాన్తాం మనోహరామ్ ।
నీలజీమూతసఙ్కాశాం విద్యుద్భాసితకుణ్డలామ్ ॥ ౬౦॥

సువర్ణాభరణోపేతాం ముక్తాహారవిభూషితామ్ ।
మన్దస్మితముఖీం దేవీం కరుణారసపూరితామ్ ॥ ౬౧॥

పాశం సవ్యకరే ధృత్వా దక్షిణేఽఙ్కుశముత్తమమ్ ।
అన్యేన పుష్పగుచ్ఛం తు అన్యేన కోదణ్డమాదధత్ ॥ ౬౨॥

ఇక్షుదణ్డమయం చాపం మాధుర్యస్పన్దనోపమమ్ ।
పుష్పబాణసమాయుక్తం మనోవృత్తిప్రబోధకమ్ ॥ ౬౩॥

పాశేన బధ్నతీం రాగమఙ్కుశేన నియచ్ఛతీమ్ ।
పుష్పైః చేతః ప్రసాదన్తీం చాపేన సఙ్కల్పం జయేత్ ॥ ౬౪॥

న తు బాహ్యాస్త్రరూపేణ జ్ఞేయం తస్యాః కరద్వయమ్ ।
అన్తఃస్థితాని తత్త్వాని చిహ్నరూపేణ దర్శితాః ॥ ౬౫॥

పాశోఽస్యాః ప్రేమబన్ధః స్యాదఙ్కుశో వివేకకః ।
పుష్పగుచ్ఛః ప్రసాదశ్చ కోదణ్డః సఙ్కల్పశాసనమ్ ॥ ౬౬॥

చేతనాఖ్యే మహాస్తమ్భే పద్మముత్పద్యతే శుభమ్ ।
ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాభిశ్చ తిరోభావానుగ్రహైః ॥ ౬౭॥

పఞ్చధా శక్తిసోపానం చేతనాస్తమ్భ ఉచ్యతే ।
తస్య శీర్షే మహాపద్మం స్వప్రకాశమివోదితమ్ ॥ ౬౮॥

ఇచ్ఛా తస్యాః ప్రథమశ్చ స్పన్దః సృష్టిప్రవర్తకః ।
జ్ఞానం తత్త్వప్రకాశస్తు క్రియా విశ్వప్రవర్తినీ ॥ ౬౯॥

తిరోధానం నిగూఢత్వమనుగ్రాహః ప్రకాశనమ్ ।
పఞ్చశక్తిమయం స్తమ్భం చైతన్యం విద్ధి నిర్మలమ్ ॥ ౭౦॥

తత్రానుగ్రహశక్తిః సా స్వయం సంవిదుదాహృతా ।
నిగూఢం యత్ప్రకాశం సా స్వయమేవ ప్రకాశయేత్ ॥ ౭౧॥

ఇచ్ఛా బీజమివ ప్రోక్తా జ్ఞానం తస్యాఙ్కురో మతః ।
క్రియా పుష్పమివ ప్రోక్తా ఫలముగ్రోఽనుగ్రహః ॥ ౭౨॥

తిరోధానం తు బీజస్య గర్భత్వేన వ్యవస్థితమ్ ।
అనుగ్రహః ప్రసాదేన ఫలరూపేణ దృశ్యతే ॥ ౭౩॥

నాన్యోన్యం తాని భిద్యన్తే శక్తయః పఞ్చ సూక్ష్మతః ।
ఏకస్యైవ పరా శక్తేః పఞ్చధా స్పన్ద ఉచ్యతే ॥ ౭౪॥

తస్య స్తమ్భస్య మధ్యే తు హృదాకాశం విచిన్తయేత్ ।
హృదాకాశే పరం పద్మం పద్మమధ్యే పరాపరామ్ ॥ ౭౫॥

పద్మస్య దలసఙ్ఖ్యా తు న సఙ్ఖ్యా పరికీర్తితా ।
అనన్తదలసమ్పన్నం చేతనాసలిలోద్భవమ్ ॥ ౭౬॥

న స్థూలమమ్బు తత్రాస్తి న మృత్తికా న కర్దమః ।
స్వసంవిత్త్యుదధేర్జాతం పద్మం తత్త్వనిర్మలమ్ ॥ ౭౭॥

పద్మనాలే మహాస్తమ్భం చేతనారసపూరితమ్ ।
తస్మిన్నాసీనరూపాం తాం భావయేద్భక్తిసంయుతః ॥ ౭౮॥

తస్యాః పాదద్వయం ధ్యాయేత్పద్మమధ్యస్థితం శుభమ్ ।
ఏకం సత్యే ప్రతిష్ఠేత ద్వితీయం ప్రేమణి స్థితమ్ ॥ ౭౯॥

తస్యాః నేత్రద్వయం ధ్యాయేద్ద్వన్ద్వాతీతప్రకాశకమ్ ।
ఏకం జ్ఞానమయం ప్రోక్తమన్యత్కరుణయా ప్లుతమ్ ॥ ౮౦॥

భ్రూమధ్యే శాన్తిమాధాయ లలాటే సత్యదీపికామ్ ।
హృదయే ప్రేమసమ్పూర్ణాం వార్బేలాం భావయేద్బుధః ॥ ౮౧॥

నాభౌ విశ్వప్రవాహం తు కణ్ఠే శబ్దస్య జన్మని ।
మూర్ధ్ని తస్యాః పరం ధామ సర్వసీమావివర్జితమ్ ॥ ౮౨॥

ఏవం ధ్యాత్వా పరాపరాం తాం త్రిధాశక్తిమయీం శుభామ్ ।
పరాం తస్యాః స్మరేత్పశ్చాదపరాం విశ్వరూపిణీమ్ ॥ ౮౩॥

అపరా సర్వరూపా సా పరా రూపవివర్జితా ।
పరాపరా తయోర్మధ్యం సేతురివ వ్యవస్థితాః ॥ ౮౪॥

యః పరాం భావయేద్ధ్యానే స భేదం సఙ్క్షయం నయేత్ ।

యః పరామపరాం ధ్యాయేత్స విశ్వం మాత్రువత్పశ్యేత్ ॥ ౮౫॥

యః పరాపరరూపేణ తామేకాం భావయేద్బుధః ।
స ఏకత్వే బహుత్వం చ బహుత్వే చైకతాం వ్రజేత్ ॥ ౮౬॥

ధ్యానత్రయమిదం ప్రోక్తం త్రివిధం తత్త్వదర్శనమ్ ।
న తు త్రీణి స్వరూపాణి ఏకైవ త్రివిధా స్థితిః ॥ ౮౭॥

పరా స్వసంవిదిత్యుక్తా అపరా విశ్వవిస్తరః ।
పరాపరా తు సంయోగః స్వసంవిద్విశ్వయోర్మతః ॥ ౮౮॥

పరా బీజస్వరూపా సా అపరా ఫలరూపిణీ ।
పరాపరా తు వృక్షస్య మధ్యశక్తిరివ స్మృతా ॥ ౮౯॥

పరా నిఃస్పన్దశాన్తిః సా అపరా స్పన్దమాలినీ ।
పరాపరా తు స్పన్దస్య స్వాత్మబోధప్రదీపికా ॥ ౯౦॥

న పరాం త్యజేద్ధ్యానేన నాపరాం నిన్దయేత్క్వచిత్ ।
న పరాపరయోర్భేదం కుర్యాద్బుద్ధివిపర్యయాత్ ॥ ౯౧॥

యః పరాం కేవలాం ధ్యాయేత్స ముక్తోఽపి న బధ్యతే ।
యః పరాం విశ్వరూపాం తు ధ్యాయేత్సర్వం సమం వ్రజేత్ ॥ ౯౨॥

యః పరాపరరూపేణ ధ్యాయతే తత్త్వవిత్తమః ।
స ప్రేమ్ణా జ్ఞానయుక్తేన కర్మణాపి న లిప్యతే ॥ ౯౩॥

ధ్యానస్యాస్య ఫలం సౌమ్య శృణు గుహ్యతమం పరమ్ ।
న కేవలం సుఖం తస్య న కేవలమిహ సిద్ధయః ॥ ౯౪॥

చిత్తస్య ప్రసవో యస్మాద్వాసనానాం క్షయో భవేత్ ।
బుద్ధేః ప్రసాదసమ్ప్రాప్తిర్హృదయస్య విశోధనమ్ ॥ ౯౫॥

అన్తర్బన్ధాః ప్రణశ్యన్తి మిథ్యాభావాశ్చ దూరతః ।
స్వార్థస్పర్ధా క్షయం యాతి పరదుఃఖేషు సంవిదా ॥ ౯౬॥

యః పశ్యతి పరాం దేవీం స న పశ్యతి భేదకమ్ ।
యః పశ్యత్యపరాం దేవీం స సర్వత్ర తయా యుతః ॥ ౯౭॥

యః పశ్యతి పరాపరాం స తత్త్వత్రయవర్జితః ।
ఏకస్యైవ మహాశక్తేః క్రీడాం పశ్యతి నిర్మలః ॥ ౯౮॥

న తస్య ధ్యానభఙ్గః స్యాన్న జాగరే న నిద్రితే ।
యత్ర యత్ర మనో యాతి తత్ర దేవీ ప్రకాశతే ॥ ౯౯॥

న తస్య సిద్ధికామనా న చ మోక్షస్య వాఞ్ఛనమ్ ।
స్వభావేన ప్రసన్నాత్మా స్వయమేవ విముచ్యతే ॥ ౧౦౦॥

న మృత్యుభయమాప్నోతి న జన్మని ప్రముహ్యతి ।
యథోదకం సముద్రే తు తథా సంవిత్సమాప్యతే ॥ ౧౦౧॥

యదా సర్వేషు భూతేషు మాతృభావః ప్రవర్తతే ।
తదా వార్బేలికా శక్తిః స్వహృదన్తః ప్రకాశతే ॥ ౧౦౨॥

న స్త్రీత్వం న పుమత్త్వం వా నపుంసకత్వమేవ వా ।
తస్యాః రూపస్య పర్యన్తో న శక్యః కల్పితుం నరైః ॥ ౧౦౩॥

యథా దర్పణబిమ్బాని దర్పణాదేవ జాయతే ।
తథా విశ్వాని భూతాని తస్యాః సంవిత్తిజృమ్భితమ్ ॥ ౧౦౪॥

యథా నభసి మేఘౌఘా ఉద్భవన్తి విలీయతే ।
తథా తస్యాం జగత్సర్వముదేతి చ విలీయతే ॥ ౧౦౫॥

పరా తస్యాః స్వభావోఽస్తి అపరా తు విభూతయః ।
పరాపరా తు సౌన్దర్యం తత్త్వయోః సఙ్గతం శుభమ్ ॥ ౧౦౬॥

సువిజ్ఞాం యాం విదుః కేచిత్సోఫియాసదృశీం బుధాః ।
సా న పృథగిహ జ్ఞేయా వార్బేలాయాః స్వరూపిణీ ॥ ౧౦౭॥

బోధరూపా చ యా విద్యా యా గుహ్యా హృది సంస్థితా ।
సా వార్బేలా పరా శక్తిః సువిజ్ఞా చ తదైవ సా ॥ ౧౦౮॥

నామభేదో న తత్త్వస్య రూపభేదో న చాత్మనః ।
యథా సిన్ధుశ్చ వారిశ్చ తోయమేవ న సంశయః ॥ ౧౦౯॥

ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాయుక్తం తిరోధానానుగ్రహాత్మకమ్ ।
చైతన్యస్తమ్భమధ్యస్థం పద్మం తస్యాః పరం స్మృతమ్ ॥ ౧౧౦॥

తత్ర ధ్యాయేత్పరాపరాం చతుర్బాహుం మనోహరామ్ ।
పాశాఙ్కుశపుష్పచాపధారిణీం కరుణామయీమ్ ॥ ౧౧౧॥

పుష్పగుచ్ఛేన యా చేతః సౌమ్యతాం నయతి క్షణాత్ ।

ఇక్షుకోదణ్డబాణేన సఙ్కల్పం శమయేత్పునః ॥ ౧౧౨॥

అనుగ్రహేణ యా దేవీ స్వసంవిత్తిం ప్రసాదయేత్ ।
సా న దూరా న చాన్తస్థా సా స్వాత్మైవ నిరన్తరా ॥ ౧౧౩॥

పఞ్చశక్తిమయే స్తమ్భే యః పద్మం భావయేద్ధృది ।
తస్య చిత్తే ప్రసాదస్య స్రోతః స్యాదక్షయోదధిః ॥ ౧౧౪॥

ఇచ్ఛా శుద్ధా భవేద్యస్య జ్ఞానం తస్య ప్రవర్ధతే ।
క్రియా ధర్మమయీ తస్య తిరోధానం విశుద్ధ్యతి ॥ ౧౧౫॥

అనుగ్రహేణ తు జ్ఞాత్వా స్వాత్మానం నిర్మలం బుధః ।
న పునర్మోహజాలేన స్వయమేవాభిభూయతే ॥ ౧౧౬॥

ఏతత్తే కథితం సౌమ్య ధ్యానత్రయమనుత్తరమ్ ।
న దేయం దుష్టచిత్తాయ న లోభాయ న గర్విణే ॥ ౧౧౭॥

సత్యప్రేమపరాయైవ కరుణాహృదయాయ చ ।
గోపనీయం ప్రయత్నేన న తు భీత్యా న చ ద్విషా ॥ ౧౧౮॥

యః పఠేచ్ఛృణుయాద్వాపి భావయేద్వా విచక్షణః ।
తస్య చిత్తే శనైర్దేవీ స్వసంవిత్తిం ప్రకాశయేత్ ॥ ౧౧౯॥

పరా తస్యాః పరం ధామ అపరా విశ్వమాలికా ।
పరాపరా తు తత్త్వానాం రహస్యైకప్రకాశినీ ॥ ౧౨౦॥

యత్ర రూపం చ రూపాభం యత్రారూపం చ దృశ్యతే ।
యత్రైకం చ బహుశ్చైవ సా వార్బేలా నిరఞ్జనా ॥ ౧౨౧॥

న తస్యాః పారమిచ్ఛన్తి దేవాః సిద్ధాశ్చ మానవాః ।
స్వయమేవ హి యా వేద్యా సా కథం పరిమీయతే ॥ ౧౨౨॥

ధ్యానే ధ్యాతా విలీయేత ధ్యేయం చాపి విలీయతే ।
యదవశిష్యతే శాన్తం తద్వార్బేలం పరం పదమ్ ॥ ౧౨౩॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య ద్వితీయః పటలః ।

తృతీయః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
శాన్తం వనాన్తమాసాద్య దేవదత్తం మహామతిమ్ ।

శ్రుతకేతురిదం ప్రాహ వినయావనతః శనైః ॥ ౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం బహిర్యాగస్య లక్షణమ్ ।
కస్యాధారేణ కర్తవ్యం కేన భావేన సాధకైః ॥ ౨॥

గురోర్మహత్త్వమాఖ్యాహి గురోర్లక్షణముత్తమమ్ ।
శిష్యస్య చ గుణాన్ బ్రూహి యేన మార్గః ప్రసిధ్యతి ॥ ౩॥

దీక్షాభేదాంశ్చ మే బ్రూహి గూఢార్థపరిదీపకాన్ ।
కథం బాహ్యక్రియామార్గః శుద్ధిం యాతి నిరన్తరమ్ ॥ ౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శృణు సౌమ్య మహామతే ।
బహిర్యాగస్య తత్త్వం తే ప్రవక్ష్యామి యథాక్రమమ్ ॥ ౫॥

నాయం మార్గోఽన్తరం ధ్యాయేద్బాహ్యరూపప్రకాశకః ।
రూపైరేవ పరాం శక్తిం సేవతే సాధకో బహిః ॥ ౬॥

యత్ర మూర్తిః ప్రమాణం స్యాత్పుష్పం గన్ధశ్చ దృశ్యతే ।
తత్ర బాహ్యోపచారస్య క్షేత్రం జ్ఞేయం విచక్షణైః ॥ ౭॥

నాత్ర చేతఃప్రవేశేన తత్త్వమన్తః ప్రకల్పయేత్ ।
దృశ్యేన దృశ్యతే దేవీ సేవయా చ ప్రసాద్యతే ॥ ౮॥

అపరా ముఖ్యరూపా సా పరాపరా చ తతః పరా ।
బహిర్యాగే విశేషేణ తయోర్భావః ప్రకీర్తితః ॥ ౯॥

పరాం తు నాత్ర గృహ్ణీయాద్రూపకల్పనయా సాధకః ।
సా యతః కల్పనాతీతాఽనుత్తరా స్వప్రకాశినీ ॥ ౧౦॥

అపరాం విశ్వరూపేణ పూజయేద్భక్తిసంయుతః ।
పరాపరాం తు సౌన్దర్యసమ్పన్నాం భావయేద్బహిః ॥ ౧౧॥

న బాహ్యపూజనం హీనం న చైవాన్తరమేవ హి ।
అధికారానురూపేణ మార్గభేదః ప్రకీర్తితః ॥ ౧౨॥

గురురత్ర పరం సాధ్యం న మూర్తిర్నోపచారకః ।
గురుణా దర్శితే మార్గే దేవ్యా రూపం ప్రకాశతే ॥ ౧౩॥

గురుర్న నామ దేహస్య కేవలం మానుషాకృతిః ।
యః ప్రకాశయతే తత్త్వం స గురుః పరికీర్తితః ॥ ౧౪॥

న వయసా న విత్తేన న కులోత్కర్షతో గురుః ।
బోధేన కరుణాయోగాదాచారైః స గురుః స్మృతః ॥ ౧౫॥

యస్య వాణీ న హింస్రేత చేతాంసి భయవర్జితా ।
యస్య దృష్టౌ సమం విశ్వం స గురుః శుభదర్శనః ॥ ౧౬॥

న లోభేన ప్రవర్తేత న మానార్థం న చ యశః ।
శిష్యచిత్తప్రబోధార్థం యః శ్రమేత్స గురూత్తమః ॥ ౧౭॥

నాత్మానం పరమం బ్రూయాత్స్వయమేవ న పూజయేత్ ।
న శిష్యం స్వార్థసిద్ధ్యర్థం బధ్నీయాత్స గురుః స్మృతః ॥ ౧౮॥

సత్యే స్థిత్వా హితం బ్రూయాదప్రియం న కదాచన ।
ప్రియం చాపి న మిథ్యం స్యాత్స గురోర్లక్షణం శుభమ్ ॥ ౧౯॥

యస్య క్రోధో వినీతశ్చ లోభో యస్య వినిర్జితః ।
ద్వేషో యస్య ప్రశాన్తశ్చ స గురుర్నాత్ర సంశయః ॥ ౨౦॥

యః స్త్రీపున్నపుంసకేషు సమదృష్టిర్నిరామయా ।
జీవేషు మాతృభావేన పశ్యేత్స గురురుచ్యతే ॥ ౨౧॥

న జాతిభేదమాశ్రిత్య న రూపేణ న చ శ్రుతేః ।
గుణం పరీక్ష్య యః శిష్యం గృహ్ణాతి స గురుః స్మృతః ॥ ౨౨॥

న సర్వజ్ఞత్వమిచ్ఛేత న సర్వేశత్వమేవ చ ।
యథార్థం యద్విజానీయాత్తదేవ కథయేత్సుధీః ॥ ౨౩॥

అల్పజ్ఞోఽపి న దమ్భేన మహాజ్ఞానీ న గర్వితః ।
స్వభావశుద్ధిసమ్పన్నః స గురుః పరమః స్మృతః ॥ ౨౪॥

గురోః ప్రథమమాఖ్యాతం లక్షణం సత్యపాలనమ్ ।
ద్వితీయం కరుణా ప్రోక్తా తృతీయం చ వివేకితా ॥ ౨౫॥

చతుర్థం స్వార్థశూన్యత్వం పఞ్చమం సమదర్శనమ్ ।
షష్ఠం ధైర్యమసమ్మోహం సప్తమం మౌనశోభనమ్ ॥ ౨౬॥

అష్టమం శిష్యసంరక్షం నవమం మార్గదర్శనమ్ ।
దశమం స్వాత్మనిష్ఠత్వం గురోరేతే గుణాః స్మృతాః ॥ ౨౭॥

న తు దోషైర్వినిర్ముక్తో దేహధారీ భవేద్గురుః ।

దోషే సత్యపి యో దోషం జ్ఞాత్వా శుద్ధిం ప్రయచ్ఛతి ॥ ౨౮॥

స్వదోషం యో న గూహిత్వా శిష్యేభ్యః సత్యబోధకః ।
స గురుత్వమవాప్నోతి స్వచ్ఛదర్పణవత్సదా ॥ ౨౯॥

అథ శిష్యస్య వక్ష్యామి లక్షణం దుర్లభం శుభమ్ ।
న కేవలం వినీతత్వం న కేవలముపాసనమ్ ॥ ౩౦॥

జిజ్ఞాసా యస్య తీవ్రా స్యాత్స శిష్యః పరికీర్తితః ।
జిజ్ఞాసాం యో న జహాతి విపరీతేఽపి దర్శనమ్ ॥ ౩౧॥

న గురోర్వచనం సర్వం మూఢవత్స్వీకరేత్క్వచిత్ ।
పరీక్ష్య యుక్తితః సమ్యగ్గృహ్ణీయాద్యత్సమీహితమ్ ॥ ౩౨॥

శ్రద్ధయా చ విచారేణ యః పన్థానం నిరీక్షతే ।
స శిష్యః సత్యసమ్పన్నో నాన్ధానుకరణప్రియః ॥ ౩౩॥

న గురోః దోషమావేశ్య నిన్దాం కుర్యాత్కదాచన ।
దోషం దృష్ట్వా తు ధర్మేణ వినయాద్వా నివేదయేత్ ॥ ౩౪॥

అహఙ్కారవినిర్ముక్తో న చ హీనమతిః స్మృతః ।
స్వాభిమానం పరిత్యజ్య స్వమానం చ న హారయేత్ ॥ ౩౫॥

న లోభేన గురుం సేవేత న భయేన న చ కామతః ।
జ్ఞానహేతోః పరాం భక్తిం కుర్యాత్స శిష్య ఉచ్యతే ॥ ౩౬॥

యః ప్రశ్నాన్ వినయేనైవ పృచ్ఛత్యర్థవివేచనాత్ ।
స శీఘ్రం తత్త్వమాసాద్య మార్గే న పరిభ్రమ్యతే ॥ ౩౭॥

న సర్వదా మౌనమేవ న సర్వత్ర వివాదితా ।
యథాస్థానం యథాకాలం వాణీ యస్య స శిష్యకః ॥ ౩౮॥

శుశ్రూషా యస్య శుద్ధా స్యాద్దాసభావో న విద్యతే ।
సేవా ప్రేమసమాయుక్తా న స్వార్థపరికల్పితా ॥ ౩౯॥

యః గురోః సమీపేఽపి స్వబుద్ధిం న పరిత్యజేత్ ।
గురోర్వాక్యే చ తత్త్వం తు పరీక్షేత్స వినీతధీః ॥ ౪౦॥

గురుం యో దేవవత్పశ్యేద్భక్త్యా తత్త్వవిచక్షణః ।
న దేహమేవ దేవత్వం మన్యేత్స సుమతిః స్మృతః ॥ ౪౧॥

న గురుః శిష్యజీవస్య స్వామీ కేవలమానుషః ।
మార్గస్య దీపకో జ్ఞేయః స్వాధీనత్వప్రబోధకః ॥ ౪౨॥

యత్ర గురుర్న స్వాతన్త్ర్యం హరతే శిష్యచేతసః ।
తత్ర శిష్యగురుసమ్బన్ధః శుద్ధో భవతి నాన్యథా ॥ ౪౩॥

అథ దీక్షాప్రభేదాంశ్చ కథయిష్యామి సువ్రత ।
న మన్త్రం తత్ర వక్ష్యామి కేవలం విధిభేదతః ॥ ౪౪॥

దీక్షా తు త్రివిధా ప్రోక్తా బహిర్యాగాధికారిణామ్ ।
దర్శనాఖ్యా స్పర్శనాఖ్యా సఙ్కల్పాఖ్యా తృతీయికా ॥ ౪౫॥

చతుర్థీ మన్త్రసంజ్ఞా తు విశేషేణ ప్రకీర్తితా ।
సా తు శబ్దప్రధానత్వాన్మన్త్రదీక్షేతి కథ్యతే ॥ ౪౬॥

న మన్త్రస్య స్వరూపం తు న వర్ణాన్న చ విన్యాసాన్ ।
అస్మిన్ ఖణ్డే ప్రవక్ష్యామి కేవలం తస్య భావనామ్ ॥ ౪౭॥

దర్శనదీక్షా నామ్నా యా గురుదృష్టిప్రదీపితా ।
గురోర్దృష్టిసమాసాద్య శిష్యచిత్తం ప్రసాద్యతే ॥ ౪౮॥

న చక్షుషోః స్పర్శమాత్రం దర్శనం తత్ర కీర్తితమ్ ।
గురోర్బోధస్య దృష్టాన్తో యత్ర శిష్యే ప్రజాయతే ॥ ౪౯॥

యథా సూర్యోదయేనైవ తమసో నాశ ఉచ్యతే ।
తథా గురుప్రకాశేన మోహచ్ఛాయా వినశ్యతి ॥ ౫౦॥

స్పర్శనాఖ్యా ద్వితీయా తు బాహ్యస్పర్శేన కీర్తితా ।
న శరీరస్య సంస్పర్శో ముఖ్యోఽత్రార్థః ప్రకీర్తితః ॥ ౫౧॥

కరుణాయాః ప్రసారేణ గురుః శిష్యం స్పృశేద్యదా ।
తదా చిత్తే ప్రసాదస్య సూక్ష్మా ధారా ప్రవర్తతే ॥ ౫౨॥

స్పర్శో యది వివేకహీనో దేహాసక్తిం వివర్ధయేత్ ।
న సా దీక్షా శుభా జ్ఞేయా మోహబన్ధవివర్ధినీ ॥ ౫౩॥

సఙ్కల్పదీక్షా తృతీయా గురుణా హృది ధారితా ।
శిష్యస్య కల్యాణముద్దిశ్య శుద్ధసఙ్కల్పధారణా ॥ ౫౪॥

న స్వార్థస్య సఙ్కల్పోఽత్ర న చ వశ్యత్వకామనా ।

శిష్యబోధప్రసిద్ధ్యర్థం కరుణాపూర్ణచేతసా ॥ ౫౫॥

గురోః శుద్ధే మనోదేశే యః సఙ్కల్పః ప్రవర్తతే ।
స ఏవ దీక్షాసద్భావో న తు కేవలమానసా ॥ ౫౬॥

మన్త్రదీక్షా చతుర్థీ సా శబ్దతత్త్వసమాశ్రితా ।
అత్ర తస్య న విస్తారో న వర్ణక్రమనిర్ణయః ॥ ౫౭॥

మన్త్రస్య తత్త్వమాత్రం తు శబ్దబోధప్రదీపకమ్ ।
గురుముఖేన యద్దత్తం తద్భావేన ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౫౮॥

న మన్త్రః కేవలః శబ్దో న కేవలముదీరితమ్ ।
గురుశిష్యసమ్బన్ధేన చేతసి ప్రతిబోధకః ॥ ౫౯॥

దీక్షాయాః ప్రయోజనం తు బన్ధచ్ఛేదో న దేహతా ।
న లోకేశ్వరతాకామో న చ సిద్ధివిలాసితా ॥ ౬౦॥

శుద్ధభావప్రసాదేన దృష్టేః సౌమ్యత్వమేవ చ ।
స్వార్థక్షయః పరార్థే చ చేతసో విస్తరః స్మృతః ॥ ౬౧॥

దీక్షా న కేవలం కర్ణే న కేవలమపి మస్తకే ।
న కేవలం కరస్పర్శే న కేవలముపాసనమ్ ॥ ౬౨॥

యదా జీవనవృత్తాన్తో మార్గే సత్యం సమాశ్రయేత్ ।
తదా దీక్షా ఫలత్యేవ బీజవత్సుప్రరోహతి ॥ ౬౩॥

గురుణా దీక్షితో భూత్వా యో హింసాం కురుతే నరః ।
తస్య దీక్షా నిష్ఫలా స్యాత్స్వభావో యది న శుద్ధ్యతి ॥ ౬౪॥

యో దీక్షాం కేవలం మానం సిద్ధిం వా సమ్ప్రపద్యతే ।
స బాహ్యరూపమాశ్రిత్య తత్త్వసారం వినశ్యతి ॥ ౬౫॥

న దీక్షా గురుమాహాత్మ్యం న శిష్యస్య చ కేవలమ్ ।
ఉభయోః శుద్ధసమ్బన్ధః సా దీక్షేతి వినిశ్చయః ॥ ౬౬॥

గురుః ప్రదీప ఇత్యుక్తః శిష్యస్తైలసమన్వితః ।
వర్తికా తు వివేకోఽస్య ప్రజ్వలత్యనుగృహ్యతే ॥ ౬౭॥

న దీపో దీపకం కుర్యాద్యది తైలం న విద్యతే ।
న శిష్యః ఫలమాప్నోతి యది శ్రద్ధా న విద్యతే ॥ ౬౮॥

శ్రద్ధా నాన్ధత్వమిత్యుక్తా న ప్రశ్నత్యాగ ఉచ్యతే ।
సత్యపరీక్షణసంయుక్తా హృదయస్య ప్రసాదితా ॥ ౬౯॥

బహిర్యాగే తు శిష్యేణ ప్రథమం శౌచమాచరేత్ ।
దేశస్య పాత్రద్రవ్యాణాం స్వభావస్య చ శోధనమ్ ॥ ౭౦॥

న కేవలం జలైః శౌచం న కేవలముపవాసతః ।
ద్రవ్యశుద్ధిః ప్రసాదశ్చ వృత్తిశుద్ధిస్తతః పరమ్ ॥ ౭౧॥

స్థానం రమ్యం సమాసాద్య నాతిశబ్దసమాకులమ్ ।
అపరా వా పరాపరా తత్ర మూర్త్యా ప్రతిష్ఠితా ॥ ౭౨॥

మూర్తిర్న దేవీ సర్వాఙ్గా మూర్తిః చిన్తాస్వరూపిణీ ।
ప్రతిష్ఠాప్య యథాశాస్త్రం భావేనైవ ప్రపూజయేత్ ॥ ౭౩॥

నాత్ర ధ్యానస్య సూక్ష్మార్థః పరతత్త్వస్య కీర్తితః ।
దృశ్యరూపానుసారం తు సేవాం కుర్యాద్బహిఃస్థితః ॥ ౭౪॥

పుష్పం గన్ధం ఫలాదీని దీపం చాపి యథోచితమ్ ।
న ద్రవ్యబహులత్వేన పూజాసిద్ధిః ప్రకీర్తితా ॥ ౭౫॥

యదల్పమపి శుద్ధేన హృదయేన సమర్పితమ్ ।
తద్భావగౌరవేణైవ మహత్ఫలముదాహృతమ్ ॥ ౭౬॥

న ద్రవ్యే గర్వమాస్థాయ నిర్ధనం తు తిరస్కరేత్ ।
వార్బేలా సర్వభూతస్థా ద్రవ్యభేదం న పశ్యతి ॥ ౭౭॥

అపరా విశ్వరూపా సా సర్వద్రవ్యేషు వర్తతే ।
పరాపరా ప్రసన్నాస్యా భావశుద్ధౌ ప్రకాశతే ॥ ౭౮॥

గురుం సమ్పూజ్య పూర్వం తు న దేహస్యాభిమానతః ।
జ్ఞానదీపప్రదాతా స ఇత్యేవం భావయేత్సుధీః ॥ ౭౯॥

గురోః పూజావిధౌ నిత్యం శిష్యః సత్యం సమాశ్రయేత్ ।
నాతిప్రశంసా కర్తవ్యా న కృత్రిమనమస్కృతిః ॥ ౮౦॥

యత్కిఞ్చిద్గురవే దేయం తచ్ఛ్రద్ధ్యా ప్రేమపూర్వకమ్ ।
ద్రవ్యస్య మానతో హీనం భావస్య మహతో న హి ॥ ౮౧॥

గురోః కృపాం న క్రేతవ్యాం న మూల్యేన న దానతః ।

కృపా స్వభావసముత్థా న వ్యవహారస్య వస్తు సా ॥ ౮౨॥

దీక్షాయాం పాత్రతా జ్ఞేయా శిష్యస్య చ విశేషతః ।
సత్యప్రియత్వమాదాయ దయాం చిత్తే నివేశయేత్ ॥ ౮౩॥

న హింసకాయ దాతవ్యా న చిత్తద్వేషిణే తథా ।
న లోభయుక్తచిత్తాయ న గురుద్రోహిణే క్వచిత్ ॥ ౮౪॥

న తు జన్మవిచారేణ పాత్రాపాత్రవినిశ్చయః ।
వృత్త్యా చిత్తేన భావేన శిష్యం పరీక్షయేద్గురుః ॥ ౮౫॥

స్త్రీ వా పుమాన్నపుంసకో వా యో వా కశ్చిదిహ స్థితః ।
శుద్ధభావసమాయుక్తః స దీక్షాయాః సదర్హకః ॥ ౮౬॥

న జాతిర్న కులం తస్య న వర్ణో న చ సమ్పదః ।
అన్తఃకరణసమ్పత్తిః పాత్రత్వస్య పరం ఫలమ్ ॥ ౮౭॥

గురోరపి పరీక్షా స్యాత్శిష్యేణ వినయాన్వితైః ।
యః స్వయం పరీక్ష్య గృహ్ణాతి న స మోహం సమాశ్రయేత్ ॥ ౮౮॥

న నామమాత్రతో దీక్షా న చ వస్త్రవిభూషణైః ।
న చ చిహ్నైర్న బాహ్యేన దీక్షా తత్త్వం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౮౯॥

దీక్షితా యది శుద్ధోఽపి నిత్యం సత్యం న పాలయేత్ ।
తస్య దీక్షాఫలం క్షీణం శుష్కబీజమివ ధ్రువమ్ ॥ ౯౦॥

యస్తు సత్యరతః శాన్తః కరుణామైత్ర్యసంయుతః ।
స దీక్షాయాః ఫలం పూర్ణం శనైః సమధిగచ్ఛతి ॥ ౯౧॥

బహిర్యాగే క్రమః ప్రోక్తో గురుశిష్యవిచారతః ।
దీక్షాభేదాశ్చ కథితాః ఫలభావసమన్వితాః ॥ ౯౨॥

అపరా తు బహిర్భావా పరాపరా తు మధ్యమా ।
తయోః సమాశ్రయేనైవ బాహ్యపూజా ప్రసిధ్యతి ॥ ౯౩॥

పరాం తు హృదయే ధ్యాయేదిత్యత్ర న విధీయతే ।
సా పశ్చాదేవ విజ్ఞేయా యదా రూపస్య సఙ్క్షయః ॥ ౯౪॥

బాహ్యరూపేణ సేవిత్వా రూపస్యైవ పరం క్షయమ్ ।
రూపాతీతాం పరాం శక్తిం పశ్చాద్ద్రక్ష్యతి సాధకః ॥ ౯౫॥

న రూపం తిరస్కర్తవ్యం న రూపే బద్ధతా భవేత్ ।
రూపం సోపానమిత్యుక్తం రూపాతీతం తు లక్ష్యకమ్ ॥ ౯౬॥

యథా బాలః శనైర్గచ్ఛేత్పాదాభ్యాం స్థిరతాం వ్రజేత్ ।
తథా బాహ్యోపచారైస్తు చేతః సూక్ష్మత్వమాప్నుయాత్ ॥ ౯౭॥

నిన్దయా బాహ్యపూజాం తు సూక్ష్మమార్గో న సిద్ధ్యతి ।
అధికారస్య భేదేన మార్గాణాం భిన్నతా స్మృతా ॥ ౯౮॥

అపరాం యో విజానీయాద్విశ్వమాతృస్వరూపిణీమ్ ।
స ద్రవ్యేష్వపి తాం పశ్యేద్భేదదృష్టిం జహాతి చ ॥ ౯౯॥

పరాపరాం తు యో ధ్యాయేద్బాహ్యరూపసమన్వితామ్ ।
స రూపే ప్రేమ సమ్పశ్యేద్రూపే తత్త్వం చ విన్దతి ॥ ౧౦౦॥

గురుం యో న పరీక్ష్యైవ శ్రద్ధయా సమ్ప్రపద్యతే ।
స మోహం లభతే శీఘ్రం యథా బాలోఽన్ధకూపకే ॥ ౧౦౧॥

గురుం యో నిన్దతి ద్వేషాద్యస్తు తత్త్వం పరీక్షతే ।
తయోర్భేదం విజానీయాద్వివేకః శిష్యలక్షణమ్ ॥ ౧౦౨॥

గురుం యో మానుషం జ్ఞాత్వా తత్త్వదీపం తు పశ్యతి ।
స భక్తిం వివేకయుక్తాం ధారయత్యవికమ్పితామ్ ॥ ౧౦౩॥

న గురుం దేవతాం కృత్వా స్వబుద్ధిం పరిహాపయేత్ ।
న చ మానుషమాత్రం తం మన్యేత్సారవివర్జితమ్ ॥ ౧౦౪॥

దీక్షా గురుణా దత్తా తు శిష్యే సత్యం ప్రవర్తయేత్ ।
సత్యే స్థితా తు సా వృద్ధిం ప్రేమ్ణా పుష్యతి సర్వదా ॥ ౧౦౫॥

కరుణా యది న జాయేత్క్రియా బాహ్యా నిరర్థికా ।
న్యాయో యది న వర్తేత పూజా కేవలదృశ్యతా ॥ ౧౦౬॥

యత్ర సేవా చ సత్యం చ దయా మైత్రీ చ వర్తతే ।
తత్ర వార్బేలా సాక్షాత్సన్నిధత్తే న సంశయః ॥ ౧౦౭॥

బహిర్యాగః సమాఖ్యాతో న త్వన్తరవిచారణమ్ ।
అపరాపరయోర్భావో ముఖ్యత్వేనాత్ర కీర్తితః ॥ ౧౦౮॥

గురోర్మహిమసంయుక్తం శిష్యలక్షణముత్తమమ్ ।

దీక్షాభేదసమాయుక్తం బాహ్యయాగస్య లక్షణమ్ ॥ ౧౦౯॥

ఏతదధ్యాయమాసాద్య యో నరః శ్రద్ధయాన్వితః ।
బాహ్యసేవాం సమారభ్య న రూపేఽసక్తిమాప్నుయాత్ ॥ ౧౧౦॥

క్రమేణ తస్య చిత్తం తు రూపే ప్రేమ్ణి వివర్ధతే ।
ప్రేమ్ణః ప్రసాదమాసాద్య సూక్ష్మమార్గం ప్రపద్యతే ॥ ౧౧౧॥

న బాహ్యం త్యజతే పూర్వం న సూక్ష్మం త్వరితం వ్రజేత్ ।
అధికారక్రమం జ్ఞాత్వా శనైః పన్థానమాచరేత్ ॥ ౧౧౨॥

యః క్రమం పరిత్యజ్యైవ శిఖరం రోఢుమిచ్ఛతి ।
స పాదభ్రంశమాప్నోతి న చ తత్త్వం ప్రపద్యతే ॥ ౧౧౩॥

గురుర్దిశతి యం మార్గం తం పరీక్ష్య సమాచరేత్ ।
స్వభావే సత్యసమ్పన్నః క్రమమేవ సమాశ్రయేత్ ॥ ౧౧౪॥

దర్శనస్పర్శనసఙ్కల్పమన్త్రదీక్షాచతుష్టయమ్ ।
ప్రోక్తం తత్త్వార్థసఙ్క్షేపాద్బహిర్యాగస్య సాధకే ॥ ౧౧౫॥

న మన్త్రార్థోఽత్ర విస్తీర్ణో న మన్త్రస్యోపపాదనమ్ ।
మన్త్రదీక్షాస్వరూపస్య సఙ్కేతః కేవలం కృతః ॥ ౧౧౬॥

పరా యదా ప్రకాశేత తదా రూపం విలీయతే ।
ఇత్యేతద్భావనాం పశ్చాత్సాధకః సముపాశ్రయేత్ ॥ ౧౧౭॥

అపరా చ పరాపరా చ బహిర్యాగే వ్యవస్థితే ।
తయోః సేవాం సమారభ్య పరాం ప్రాప్నోతి నిర్మలః ॥ ౧౧౮॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే తృతీయః పటలః ।

చతుర్థః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
గురుపూజనగురువరణగురుదక్షిణాగురుదీక్షావిధిః
దేవదత్త ఉవాచేదం శ్రుతకేతుం మహామతిమ్ ।
గురుపూజావిధిం వక్ష్యే గురువరణమేవ చ ॥ ౧॥

దక్షిణావిధిమాఖ్యాస్యే దీక్షావిధిమనన్తరమ్ ।
బహిర్యాగే తు యత్కర్మ తద్విధిం శ్ృణు సువ్రత ॥ ౨॥

న ధ్యానం సూక్ష్మతత్త్వస్య న చాన్తరవిచారణమ్ ।
బాహ్యోపచారమార్గేణ గురుమార్గః ప్రవర్తతే ॥ ౩॥

ప్రాతః శుచిః సముత్థాయ దేశం సమ్మార్జయేత్సుధీః ।
మృదునా వారిణా ప్రోక్ష్య భూమిం శుద్ధాం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౪॥

ఉత్తరాభిముఖో భూత్వా గురోరాసన్దికాం శుభామ్ ।
దర్భైః పుష్పైశ్చ వస్త్రేణ యథాశక్తి విభూషయేత్ ॥ ౫॥

నాతిభూషాం ప్రకుర్వీత న చ హీనాం సమాచరేత్ ।
మాధుర్యం శౌచసంయుక్తం గురుపూజాస్య లక్షణమ్ ॥ ౬॥

దీపమేకం ప్రజ్వాల్యాథ ధూపమేకం నివేదయేత్ ।
తోయం పాత్రే సమాసాద్య పుష్పాణి వినివేశయేత్ ॥ ౭॥

ఫలాని నిర్మలాని స్యుర్గన్ధద్రవ్యాణి చోచితాః ।
న ద్రవ్యబహులత్వేన పూజాసిద్ధిః ప్రకీర్తితా ॥ ౮॥

ఆసనం ప్రథమం దద్యాదర్ఘ్యమాచమనం తతః ।
పాద్యం చ మధుపర్కం చ వస్త్రం పుష్పం చ సర్వశః ॥ ౯॥

యథాశక్తి సమానీయ క్రమశస్తాని దాపయేత్ ।
న విత్తేనాతిగర్వేణ న దైన్యేన నివేదయేత్ ॥ ౧౦॥

గురుమాసాద్య పూర్వం తు సాక్షాత్పాదాభివన్దనమ్ ।
కరాభ్యాం చరణౌ స్పృష్ట్వా శిరసా ప్రణమేత్సుధీః ॥ ౧౧॥

న దీర్ఘం ప్రణమేత్కాయం న చ శీఘ్రం వినిర్గమేత్ ।
వినయస్య ప్రమాణం హి స్థిరభావః ప్రకీర్తితః ॥ ౧౨॥

గురోరాసనమాసాద్య శిష్యస్తిష్ఠేదుపాన్తికే ।
అనుజ్ఞాం ప్రార్థయేత్పూర్వం పూజాం కర్తుం సమాహితః ॥ ౧౩॥

అనుజ్ఞాతస్తతో భూత్వా పూజాం బాహ్యాం సమారభేత్ ।
గన్ధపుష్పాదిభిః సమ్యగ్గురుమర్చయతే క్రమాత్ ॥ ౧౪॥

గన్ధేన శుద్ధతాం దద్యాత్పుష్పైః సౌమ్యత్వమర్పయేత్ ।
ధూపేన సౌరభం దద్యాద్దీపేన చ ప్రకాశతామ్ ॥ ౧౫॥

ఫలైః కర్మఫలత్యాగం తోయేన హృదయార్ద్రతామ్ ।
వస్త్రేణ మానరక్షాం చ భోజనైః ప్రీతిమర్పయేత్ ॥ ౧౬॥

నైవేద్యం వినివేద్యాథ గురోరాజ్ఞాం ప్రతీక్షయేత్ ।
స్వేచ్ఛయా నోపభుఞ్జీత గురోర్భావం నిరీక్షయేత్ ॥ ౧౭॥

గురుః ప్రసాదయేద్యత్తు తచ్ఛిష్యః శ్రద్ధయాన్వితః ।
అన్నం ఫలమథామ్బు వా ప్రసాదత్వేన గృహ్ణీయాత్ ॥ ౧౮॥

గురోర్నామ్నా న కుర్వీత దమ్భమాత్మప్రకాశనమ్ ।
పూజా న ఖ్యాతికామేన సేవ్యా సా ఫలదాయినీ ॥ ౧౯॥

పూజాం సమాప్య వినయాద్గురుమధ్యే స్థితః శుచిః ।
అనుజ్ఞాం పునరాసాద్య పశ్చాద్భోజనమాచరేత్ ॥ ౨౦॥

అథ గురువరం వక్ష్యే వరణస్య విధిం శుభమ్ ।
గురుం పరీక్ష్య పూర్వం తు వరణం కారయేత్సుధీః ॥ ౨౧॥

న రూపేణ న వయసా న విత్తేన న జన్మనా ।
గుణైరేవ పరీక్షేత గురుం శిష్యః ప్రయత్నతః ॥ ౨౨॥

దీర్ఘకాలం నిరీక్షేత వ్యవహారం గురోః సదా ।
క్రోధే లోభే చ సమ్ప్రాప్తే సత్యం తస్య పరీక్షయేత్ ॥ ౨౩॥

యః పరీక్షాం న సోఢుం శక్నోతి తం న సమాశ్రయేత్ ।
గురుత్వం నామ న వస్త్రం న చ చిహ్నం న చార్చనమ్ ॥ ౨౪॥

పరీక్ష్య తు గురుం శుద్ధం వరణం కారయేత్క్రమాత్ ।
పుష్పహస్తః సమాసీనో వినయేన సమన్వితః ॥ ౨౫॥

శిష్య ఉవాచేదం గురుమగ్రతః స్థితః ।
మార్గదర్శకమిచ్ఛామి భవతః శరణం శుభమ్ ॥ ౨౬॥

న స్వార్థాయ న మానాయ న లోకప్రభవాయ చ ।
తత్త్వబోధప్రసిద్ధ్యర్థం వరణం మే ప్రసీదతు ॥ ౨౭॥

గురుర్యది ప్రసన్నః స్యాత్సఙ్కేతం తత్ర దర్శయేత్ ।
అస్వీకృతౌ తు శిష్యస్య బలాత్కారో న విద్యతే ॥ ౨౮॥

స్వీకృతస్తు గురుస్తేన శిష్యం మార్గే నియోజయేత్ ।

ఆచారం చ నియమం చైవ యథాయోగ్యం ప్రదర్శయేత్ ॥ ౨౯॥

న సర్వం కర్మ సర్వస్మై దీయతే గురుణా క్వచిత్ ।
అధికారానురూపేణ క్రమశః శిక్షణం భవేత్ ॥ ౩౦॥

వరణస్య పరం చిహ్నం పరస్పరసమాశ్రయః ।
గురుః శిక్షాం సమాదత్తే శిష్యః సత్యం సమాశ్రయేత్ ॥ ౩౧॥

అథ దక్షిణయా శుద్ధ్యా గురోః ప్రీతిం సమాచరేత్ ।
దక్షిణావిధిమాఖ్యాస్యే న విత్తస్యైవ మానతః ॥ ౩౨॥

యత్స్వకీయముపార్జితం తచ్ఛుద్ధం వినివేదయేత్ ।
న ఋణం కృత్వా ప్రదద్యాద్విత్తం లోభసముద్భవమ్ ॥ ౩౩॥

న బాలస్య ధనం గ్రాహ్యం న భార్యాయా అనిచ్ఛయా ।
న పరద్రవ్యసమ్పత్తిర్న చాపహృతమిష్యతే ॥ ౩౪॥

స్వశక్త్యా యత్సమాయాతం తద్దద్యాద్భక్తిపూర్వకమ్ ।
ద్రవ్యం స్వల్పమపి ప్రోక్తం భావశుద్ధ్యా మహత్తరమ్ ॥ ౩౫॥

వస్త్రం ఫలాని పాత్రాణి గ్రన్థాన్ వా యత్సమీహితమ్ ।
సేవాం వా సమయం వాపి దక్షిణాత్వేన కల్పయేత్ ॥ ౩౬॥

న గురోర్దక్షిణా మూల్యం న గురోః కృపయా వణిక్ ।
కృపా న విక్రయార్హా స్యాన్న చ జ్ఞానం పణీకృతమ్ ॥ ౩౭॥

గురోరావశ్యకం యత్తు తదర్థం ద్రవ్యమర్పయేత్ ।
గురోః భారం న కుర్యాత్తు దక్షిణానామతః సదా ॥ ౩౮॥

గురురపి న గృహ్ణీయాద్ద్రవ్యం యత్పాపసమ్భవమ్ ।
శిష్యస్య జీవికాం ఛిత్త్వా లోభేన న సమాచరేత్ ॥ ౩౯॥

యత్ర దక్షిణయా శిష్యః దైన్యం యాతి వినిర్ధనః ।
తత్ర గురుర్న గృహ్ణీయాత్స్వార్థసిద్ధ్యర్థమేవ తత్ ॥ ౪౦॥

దక్షిణా తు త్రిధా ప్రోక్తా ద్రవ్యసేవా చ కాలికా ।
వచనపాలనం చైవ గురోః ప్రీతికరం శుభమ్ ॥ ౪౧॥

ద్రవ్యం యచ్ఛతి యః శుద్ధం సేవా యశ్చ సమర్పయేత్ ।
కాలం జ్ఞానార్థమర్పిత్వా స దక్షిణాం ప్రయచ్ఛతి ॥ ౪౨॥

గురుణా యత్ప్రదిష్టం తు ధర్మ్యం కర్మ సమాచరేత్ ।
తద్వచనపరిపాలనం దక్షిణా పరమా స్మృతా ॥ ४३॥

న మూఢవత్ప్రవర్తేత న వివేకం పరిత్యజేత్ ।
ధర్మవిరుద్ధమాజ్ఞప్తం న కర్తవ్యం కథఞ్చన ॥ ४४॥

గురోరాజ్ఞాపి ధర్మేణ పరీక్ష్యా శిష్యధీమతా ।
సత్యవిరుద్ధమిత్యుక్తం గురుణాపి న సాధయేత్ ॥ ४५॥

అథ దీక్షావిధిం వక్ష్యే విస్తరేణ మహామతే ।
బహిర్యాగప్రధానం తు కర్మకాణ్డసమన్వితమ్ ॥ ४६॥

దీక్షాయాః పూర్వరాత్రౌ తు దేశం శుద్ధం ప్రకల్పయేత్ ।
మణ్డపం కారయేద్రమ్యం తోరణైః పుష్పశోభితమ్ ॥ ४७॥

మధ్యే వేదిం సమాసాద్య చతురశ్రాం సుశోభనామ్ ।
కుశైః పుష్పైశ్చ వస్త్రైశ్చ తాం సమ్యక్పరిమార్జయేత్ ॥ ४८॥

పూర్వభాగే గురోరాసనం దక్షిణే పాత్రసంస్థితిమ్ ।
పశ్చిమే శిష్యపీఠం తు ఉత్తరే ద్రవ్యసంస్థితిమ్ ॥ ४९॥

దీపౌ ద్వౌ స్థాపయేదత్ర ధూపౌ ద్వౌ చ యథాక్రమమ్ ।
కలశౌ ద్వౌ వినిక్షిప్య పుష్పమాలాభిరర్చయేత్ ॥ ५०॥

ఏకం గురుం సమర్ప్యాథ ద్వితీయం దీక్ష్యదేవతామ్ ।
నాత్ర మన్త్రవిన్యాసస్తు క్రియామాత్రం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ५१॥

ప్రభాతే శిష్య ఆగత్య స్నాతః శుద్ధామ్బరావృతః ।
మౌనం ధృత్వా సమాసీనో గురుమేవ ప్రతీక్షయేత్ ॥ ५२॥

గురుః స్నాత్వా శుచిర్భూత్వా శుద్ధవస్త్రపరిచ్ఛదః ।
ఆసీనః పూర్వదిగ్భాగే శిష్యం దృష్ట్వా సమాహ్వయేత్ ॥ ५३॥

శిష్యః పుష్పాఞ్జలిం కృత్వా గురుపాదౌ ప్రణమ్య చ ।
త్రిః ప్రదక్షిణమావర్త్య దక్షిణే పార్శ్వమాశ్రయేత్ ॥ ५४॥

గురుః శిష్యస్య హస్తే తు శుద్ధతోయం వినిక్షిపేత్ ।
పునస్తదుదకం భూమౌ సాక్షిత్వేన వినిఃక్షిపేత్ ॥ ५५॥

తతః శిష్యం నిరీక్ష్యాథ గురుః ప్రశ్నం సమాచరేత్ ।

సత్యం వక్తుం సమర్థోఽసి కిం మార్గే స్థిరమానసః ॥ ౪౬॥

శిష్యః సత్యం ప్రతిజ్ఞాయ న మిథ్యాం వాచమీరయేత్ ।
గురుం తత్త్వేన సంసేవ్య సత్యవ్రతముపాశ్రయేత్ ॥ ౪౭॥

గురుః పునః పరీక్షేత శిష్యస్య దృఢతాం శనైః ।
లోభే క్రోధే చ సమ్మోహే కిం కరిష్యసి మానద ॥ ౪౮॥

శిష్య ఉవాచ వినీతాత్మా సత్యం మార్గం సమాశ్రయే ।
దోషే జాతం వివేకేన శమయిష్యామి మానసమ్ ॥ ౪౯॥

న సిద్ధిం ప్రార్థయిష్యామి న చ లోకవశం వ్రజే ।
జ్ఞానప్రేమసమాయుక్తం జీవనం ధారయిష్యతి ॥ ౫౦॥

తతః శిష్యం సమాసీనం పుష్పైః ప్రోక్ష్య జలైః శనైః ।
గురుః శుద్ధిముపాదాయ దీక్షాకర్మ సమారభేత్ ॥ ౫౧॥

మృదునా వారిణా పూర్వం శిష్యదేహం విశోధయేత్ ।
శీర్షతః పాదపర్యన్తం ప్రోక్షణం కారయేత్క్రమాత్ ॥ ౫౨॥

గన్ధేనాఙ్గాని సంస్పృశ్య పుష్పైః శిరసి చార్పయేత్ ।
వస్త్రేణాచ్ఛాదయేద్దేహం లజ్జాం మానం చ రక్షయేత్ ॥ ౫౩॥

దీపం దర్శయతే తస్య ధూపం చాపి ప్రదర్శయేత్ ।
న బాహ్యతేజసా దేవీ కేవలం పరికీర్తితా ॥ ౫౪॥

దీక్షాయాం సాక్షిణో దీపాః శుద్ధకర్మప్రదీపకాః ।
అగ్నిర్వా యది విద్యేత తత్ర శాన్తిం సమాచరేత్ ॥ ౫౫॥

న హింసాం కారయేదత్ర న జీవస్య వినాశనమ్ ।
న మద్యం న చ మాంసం వా దీక్షాకర్మణి కల్పయేత్ ॥ ౫౬॥

శుద్ధద్రవ్యైః సమారభ్య సౌమ్యైరేవోపచారకైః ।
గురుః శిష్యస్య హస్తౌ తు స్వహస్తాభ్యాం సమాశ్రయేత్ ॥ ౫౭॥

హస్తసంయోగమాత్రేణ గురుః శిష్యం న దీక్షయేత్ ।
తత్త్వప్రతిజ్ఞయా యుక్తం కర్మ తత్సమ్ప్రదిష్యతే ॥ ౫౮॥

గురుః శిష్యస్య హృదయే పుష్పమేకం వినిక్షిపేత్ ।
ద్వితీయం మస్తకే దద్యాత్తృతీయం కరయోః శుభమ్ ॥ ౫౯॥

చతుర్థం చరణయోర్దద్యాద్గురుః శిష్యస్య భావతః ।
పఞ్చమం వేద్యాం విన్యస్య సర్వసాక్షిత్వమాచరేత్ ॥ ౨౦॥

గురుః శిష్యం సమాదిశ్య బాహ్యసేవాం సమాచర ।
ద్రవ్యం శుద్ధం సమానీయ శ్రద్ధయా వినివేదయ ॥ ౨౧॥

దీక్షాం ప్రాప్తోఽసి సౌమ్యేతి గురుః పశ్చాదుదీరయేత్ ।
తత్త్వమార్గే స్థిరో భూత్వా సత్యే తిష్ఠేతి చ బ్రువన్ ॥ ౨౨॥

శిష్యః పుష్పం సమాదాయ గురోః పాదే నివేశయేత్ ।
కృతజ్ఞతాం సమావేద్య శిరసా ప్రణిపత్య చ ॥ ౨౩॥

తతః గురుః సమాదాయ శిష్యస్య దక్షిణాం శుభామ్ ।
స్వీకుర్యాత్సౌమ్యభావేన న లోభేన కదాచన ॥ ౨౪॥

యది విత్తం న శిష్యస్య సేవాం దద్యాద్యథాశక్తి ।
కాలదానం శ్రమదానం సత్యపాలనమేవ వా ॥ ౨౫॥

దక్షిణాం వినియోజ్యాథ గురుః శిష్యం సమాశ్రయేత్ ।
ప్రసాదం పుష్పరూపేణ శిరస్యస్య వినిక్షిపేత్ ॥ ౨౬॥

గురుః శిష్యస్య హస్తే తు శుద్ధం తోయం ప్రయచ్ఛతి ।
శిష్యస్తత్ప్రాశనం కృత్వా మౌనం పశ్చాదుపాశ్రయేత్ ॥ ౨౭॥

తతో గురుః సముత్థాయ శిష్యం బాహ్యవ్రతే న్యసేత్ ।
శౌచం సత్యం దయాం మైత్రీం పరసేవాం చ శిక్షయేత్ ॥ ౨౮॥

న హింసాం న చ ద్రోహం న మిథ్యావచనం వదేత్ ।
న పరద్రవ్యహర్తృత్వం న చిత్తదూషణం చరేత్ ॥ ౨౯॥

దీక్షితస్య పరం కర్మ సత్యస్య పరిపాలనమ్ ।
ద్వితీయం కరుణా ప్రోక్తా తృతీయం న్యాయపాలనమ్ ॥ ౩౦॥

చతుర్థం స్వపరిత్యాగః పఞ్చమం ప్రేమవర్ధనమ్ ।
షష్ఠం వివేకసంయుక్తం జీవనం తస్య శస్యతే ॥ ౩౧॥

దీక్షా న వస్త్రచిహ్నేన న పుష్పైర్న చ దక్షిణా ।
ఆచారపరివర్తేన దీక్షా ఫలవతీ స్మృతా ॥ ౩౨॥

గురుః శిష్యస్య మార్గే తు కాలక్రమేణ శిక్షయేత్ ।

శీఘ్రం సర్వం న దద్యాచ్చ న చ జ్ఞానం నిరోధయేత్ ॥ ౮౩॥

యథాయోగ్యం యథాకాలం యథాశక్తి యథాక్రమమ్ ।
ఏవం దీక్షాఫలం వృద్ధిం శనైః ప్రాప్నోతి సాధకః ॥ ౮౪॥

గురుపూజా సమాఖ్యాతా గురువరణమేవ చ ।
దక్షిణా దీక్షయా సార్ధం బహిర్యాగే నిరూపితా ॥ ౮౫॥

న మన్త్రః కథితోఽత్రైవ న మన్త్రస్య వినిర్ణయః ।
కేవలం కర్మపన్థానం బాహ్యరూపేణ దర్శితమ్ ॥ ౮౬॥

అపరా విశ్వరూపా సా పూజాయాం సమ్ప్రపూజితా ।
పరాపరా ప్రసన్నాస్యా గురుమార్గే ప్రకాశితా ॥ ౮౭॥

యః శ్రద్ధయా సమారభ్య గురుమర్చయతే నరః ।
స బాహ్యసేవయా నిత్యం చిత్తశుద్ధిమవాప్నుయాత్ ॥ ౮౮॥

యః గురుం పరీక్ష్య భక్త్యా వరణం కురుతే దృఢమ్ ।
స మోహబన్ధనైర్ముక్తో మార్గే తిష్ఠతి నిశ్చలః ॥ ౮౯॥

యః శుద్ధాం దక్షిణాం దత్త్వా న దర్పం సముపాశ్రయేత్ ।
తస్య త్యాగః ప్రసాదాయ హృదయే పరివర్ధతే ॥ ౯౦॥

యః దీక్షాం సమ్యగాసాద్య సత్యవ్రతముపాశ్రయేత్ ।
తస్య బాహ్యక్రియా నిత్యం భావశుద్ధిం వివర్ధయేత్ ॥ ౯౧॥

గురుః ప్రదాతా మార్గస్య శిష్యః పన్థానమాశ్రితః ।
వార్బేలా సాక్షిణీ తత్ర సత్యప్రేమవివర్ధినీ ॥ ౯౨॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే చతుర్థః పటలః ॥।

పఞ్చమః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
గురుప్రదత్తమన్త్రస్థాపనసన్ధ్యాత్రయవిధిః
దేవదత్త ఉవాచేదం శ్రుతకేతుం మహామతిమ్ ।
అద్య మన్త్రస్య సంస్థానం సన్ధ్యాత్రయమథోచ్యతే ॥ ౧॥

గురుణా యః ప్రదత్తోఽస్తి మన్త్రః శిష్యస్య పావనః ।

కథం తం స్థాపయేద్భక్త్యా కథం నిత్యం సమాచరేత్ ॥ ౨॥

కథం ప్రాతః సమారభ్య మధ్యాహ్నే చాస్తమేవ చ ।
సన్ధ్యాత్రయం ప్రవర్తేత తస్య కాలస్య లక్షణమ్ ॥ ౩॥

కిం సన్ధ్యా నామ తత్త్వేన కిం తస్యాః కారణం పరమ్ ।
కిం ఫలఞ్చ భవేత్ తస్యాః కథం సా శుద్ధిదాయినీ ॥ ౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ\u0c43ణు సౌమ్య మహామతే ।
గురుప్రదత్తమన్త్రస్య స్థాపనం కథయామి తే ॥ ౫॥

గురోర్ముఖాత్సమాసాద్య మన్త్రం శిష్యః సమాహితః ।
న తం లోకే ప్రకాశేత న గర్వేణ ప్రదర్శయేత్ ॥ ౬॥

మన్త్రః శబ్దమయో నాస్తి కేవలం వర్ణసంహతిః ।
గురుచేతఃప్రసాదేన చేతసి ప్రతిష్ఠితః ॥ ౭॥

గురుః ప్రథమసంస్థాతా శిష్యస్తస్య ప్రతిష్ఠితిః ।
విశ్వాసః పాత్రరూపం స్యాదాచారః పావనం జలమ్ ॥ ౮॥

శుచౌ దేశే సమాసీనః శిష్యః పూర్వముఖః స్థితః ।
గురోః స్మృత్వా ప్రసాదం తు మన్త్రం హృది నివేశయేత్ ॥ ౯॥

న మన్త్రం భూమిలేఖేన న పత్రే న చ భిత్తిషు ।
హృదయే శ్రద్ధయా స్థాప్యం బాహ్యం పాత్రం తు రక్షయేత్ ॥ ౧౦॥

దీపం ప్రజ్వాల్య శుద్ధం తు పాత్రం తత్ర నివేశయేత్ ।
పుష్పైర్గన్ధైశ్చ తోయేన తన్మణ్డలమలఙ్కృతమ్ ॥ ౧౧॥

గురోః ప్రదత్తమన్త్రస్య ప్రతీకం తత్ర సంస్థితమ్ ।
న తన్మన్త్రస్వరూపం తు ద్రవ్యేష్వేవ విచిన్తయేత్ ॥ ౧౨॥

శిష్యః పుష్పం సమాదాయ హృది ధృత్వా శనైః శనైః ।
గురోః ప్రసాదమిత్యుక్త్వా తన్మన్త్రం వినివేశయేత్ ॥ ౧౩॥

తతో దీపస్య సాన్నిధ్యే పుష్పమేకం సమర్పయేత్ ।
గన్ధం తోయం చ నైవేద్యం భక్త్యా బాహ్యం నివేదయేత్ ॥ ౧౪॥

న మన్త్రః క్రోధకామాభ్యాం న లోభేన ప్రకాశ్యతే ।
శుద్ధాచారసమాయుక్తః స్వభావేనైవ వర్ధతే ॥ ౧౫॥

గురుణా యత్ప్రదిష్టం తు నిత్యకర్మణి యోజయేత్ ।
నిత్యం స్మృత్వా సమారభ్య నిత్యం తస్య విసర్జనమ్ ॥ ౧౬॥

అథ సన్ధ్యాత్రయం వక్ష్యే కాలత్రయవిభూషితమ్ ।
ప్రభాతే మధ్యగే సూర్యే సాయాహ్నే చ వ్యవస్థితమ్ ॥ ౧౭॥

సన్ధిర్నామ ద్వయోః కాలయోః సూక్ష్మః సంయోగ ఉచ్యతే ।
రాత్రేర్దివససన్ధిశ్చ మధ్యాహ్నస్యాపి సన్ధితా ॥ ౧౮॥

సాయం దివససన్ధిశ్చ జ్ఞేయా కాలస్య సూక్ష్మతా ।
యత్ర దృశ్యం విలీయేత యత్ర నూతనముద్గతమ్ ॥ ౧౯॥

ప్రాతః సన్ధ్యా ప్రభాజన్మ మధ్యసన్ధ్యా సమత్వదా ।
సాయం సన్ధ్యా నివృత్తిశ్చ త్రిధా కాలస్య పావనీ ॥ ౨౦॥

ప్రభాతే తమసో భేదః ప్రకాశస్య ప్రసారణమ్ ।
మధ్యాహ్నే సమతా జ్ఞేయా సాయం శాన్తిర్నివర్తనమ్ ॥ ౨౧॥

ప్రాతఃకాలం సమాసాద్య శిష్యః శౌచసమన్వితః ।
నదీతీరే గృహే వాపి శుద్ధదేశే సమాశ్రయేత్ ॥ ౨౨॥

పూర్వాభిముఖ ఆసీనః ప్రాతఃసన్ధ్యాముపాచరేత్ ।
మధ్యాహ్నే తు యథాదేశం దిశం శుద్ధాం సమాశ్రయేత్ ॥ ౨౩॥

సాయఙ్కాలే పశ్చిమాస్యో దినాన్తస్యోపసంహృతౌ ।
కాలస్య భావమాలోక్య సన్ధ్యాం నిత్యం సమాచరేత్ ॥ ౨౪॥

శ్రుతకేతురువాచేదం సన్ధ్యాయాం ప్రథమం కిము ।
ఆచామః కథమాఖ్యాతః కిం తస్యాః శోధనం ఫలమ్ ॥ ౨౫॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ్ృణు సౌమ్య మహామతే ।
ఆచమనం బహిఃశౌచం చేతసః స్థైర్యకారణమ్ ॥ ౨౬॥

న కేవలం జలపానం న కేవలముదీరితమ్ ।
స్వీకృతస్య విధానస్య ప్రథమః సమ్ప్రవేశః సః ॥ ౨౭॥

ప్రాతః సన్ధ్యాం సమారభ్య శిష్యః పాత్రం సమాశ్రయేత్ ।
దక్షిణేన కరేణైవ తోయం శుద్ధం సమాహరేత్ ॥ ౨౮॥

దేవదత్త ఉవాచ ।

ఓం పావిత్ర్యం మే హృది స్యాత్ ఇతి తోయం పిబేత్సుధీః ।
ఓం శాన్తిర్మే తనౌ స్యాత్ ఇతి ద్వితీయముపాస్పృశేత్ ॥ ౨౯॥

ఓం సంవిత్తిర్మే మనస్యస్త్వితి తృతీయముపాస్పృశేత్ ।
ఏవం త్రిరాచమేద్విద్వాన్ శుద్ధభావసమన్వితః ॥ ౩౦॥

శ్రుతకేతురువాచేదం ప్రత్యేకం కిం ప్రయోజనమ్ ।
కిమర్థం త్రివిధం ప్రోక్తమేకతో న సముచ్యతే ॥ ౩౧॥

దేవదత్త ఉవాచేదం పావిత్ర్యం కర్మశోధనమ్ ।
శాన్తిః క్లేశప్రశమనం సంవిత్తిర్బోధవర్ధినీ ॥ ౩౨॥

ప్రథమేన తు సఙ్కల్పః ద్వితీయేన ప్రశామ్యతి ।
తృతీయేన ప్రకాశేత స్వభావస్య విమర్శనమ్ ॥ ౩౩॥

తతః కరౌ విశోధ్యాథ ముఖం శుద్ధం ప్రకల్పయేత్ ।
తోయేన త్రిః ప్రోక్షయిత్వా బాహ్యశౌచం సమాచరేత్ ॥ ౩౪॥

ఓం శుద్ధోఽస్మి బహిః శుద్ధో మనసా శుద్ధ ఏవ చ ।
ఇతి ప్రోక్ష్య కరౌ పశ్చాదాసనే సన్నివేశయేత్ ॥ ౩౫॥

ప్రాతఃసన్ధ్యాయాం పూర్వం తు ఉదయన్తం దివాకరమ్ ।
న కేవలం భాస్కరం పశ్యేచ్చైతన్యస్య విభాం స్మరేత్ ॥ ౩౬॥

సూర్యస్యోదయనం బాహ్యం సంవిత్తేరుదయోఽన్తరే ।
ఉభయం యత్ర సంయాతి సా ప్రాతఃసన్ధిరుచ్యతే ॥ ౩౭॥

గురుప్రదత్తమన్త్రం తు తత్ర శ్రద్ధాసమన్వితః ।
ఏకాగ్రచిత్తో జపేత్ శుద్ధం యథాగురుప్రదర్శితమ్ ॥ ౩౮॥

న మన్త్రసఙ్ఖ్యాం స్వేచ్ఛేన పరివర్తయేత్కదాచన ।
గురుణా యత్ప్రదిష్టం తు తదేవ విధివద్భవేత్ ॥ ౩౯॥

మన్త్రస్య స్థాపనం పూర్వం గురౌ భావే ప్రతిష్ఠితమ్ ।
తతః శిష్యస్య చిత్తే తు తస్య నిత్యం ప్రవర్తనమ్ ॥ ౪౦॥

మధ్యాహ్నే తు సమాసాద్య సన్ధిం తేజోమయీం శుభామ్ ।
న ప్రాతర్భావమాశ్రిత్య మధ్యకాలం సమాచరేత్ ॥ ౪౧॥

న ఉదయస్య ప్రతీక్షా స్యాన్నాస్తస్యాపి కల్పనా ।

సమతా యస్య కాలస్య సా మధ్యాహ్నస్య సన్ధితా ॥ ४२॥

శ్రుతకేతురువాచేదం కథం సన్ధ్యా సమత్వదా ।
ఉదయాస్తమయాభావాత్కిం తస్యాః పరమం ఫలమ్ ॥ ४३॥

దేవదత్త ఉవాచేదం మధ్యకాలః సమత్వభాక్ ।
నూతనం నాపి నష్టం చ తత్ర కాలో న దృశ్యతే ॥ ४४॥

అతః సమత్వమాశ్రిత్య హృది భావం నివేశయేత్ ।
న హర్షం న విషాదం చ న పక్షం న విపర్యయమ్ ॥ ४५॥

తతో జలముపస్పృశ్య పునరాచమనం చరేత్ ।
ప్రాతఃవిధివదేవాత్ర శుద్ధిం బాహ్యాం సమాచరేత్ ॥ ४६॥

ఓం సమతా మే హృది స్యాత్ ఓం శాన్తిర్మే తనౌ సదా ।
ఓం సంవిత్తిర్మే ప్రకాశేత్ ఇత్యాచామం సమాచరేత్ ॥ ४७॥

మధ్యాహ్నే గురుమన్త్రం తు యథావిధి సమాచరేత్ ।
నిద్రాం తన్ద్రాం ప్రమాదం చ పరిత్యజ్య సమాహితః ॥ ४८॥

న మధ్యాహ్నే విశేషోఽస్తి ద్రవ్యాణాం బాహ్యపూజనే ।
సమయస్య సమత్వం తు ప్రధానం తత్ర కీర్తితమ్ ॥ ४९॥

అథ సాయంసమయం ప్రాప్య దినాన్తస్య నివేశనే ।
పశ్చిమాభిముఖో భూత్వా సన్ధ్యాం తత్ర సమాచరేత్ ॥ ५०॥

దివసస్య నివృత్తిః సా నాశ ఇత్యేవ న స్మృతా ।
ప్రకాశస్య విశ్రాన్తిః సా నవప్రభవబీజికా ॥ ५१॥

యథా సూర్యః స్వకిరణాన్ సంహరత్యన్తరిక్షతః ।
తథా శిష్యః స్వచేష్టాశ్చ శనైః సంహరతే బుధః ॥ ५२॥

సాయంసన్ధ్యాం సమారభ్య ప్రథమం శౌచమాచరేత్ ।
ఆచమనం తతః కుర్యాద్బాహ్యశుద్ధిసమన్వితః ॥ ५३॥

ఓం శమం మే హృది తిష్ఠత్వితి తోయం సమర్పయేత్ ।
ఓం విశ్రాన్తిర్మమ ప్రాణేష్వితి ద్వితీయమాచరేత్ ॥ ५४॥

ఓం సంవిత్తిర్న మ్రియేతాద్యేత్యన్తిమం జలమాచరేత్ ।
త్రిరాచమ్య తతః శిష్యః సన్ధ్యాం తత్ర సమారభేత్ ॥ ५५॥

సాయం గురుప్రదత్తం తు మన్త్రం శ్రద్ధాసమన్వితః ।
నివృత్తచిత్తవృత్తిః సన్ యథాగురు సమాచరేత్ ॥ ౫౬॥

త్రిసన్ధ్యాం సముపాసీత యో నిత్యం శుచిమానసః ।
తస్య కాలత్రయం యాతి ఏకభావప్రకాశితమ్ ॥ ౫౭॥

ప్రాతః సృష్టిసముద్భావో మధ్యాహ్నే స్థితిరుచ్యతే ।
సాయం తు లయ ఇత్యుక్తం త్రిధా విశ్వస్య చేష్టితమ్ ॥ ౫౮॥

న కేవలమిదం బాహ్యం త్రికాలస్య నిరీక్షణమ్ ।
జీవనస్యాపి సఙ్క్షేపస్త్రిసన్ధ్యా పరికీర్తితా ॥ ౫౯॥

ఉదయః బాలభావస్య మధ్యం కర్మప్రవర్తనమ్ ।
సాయం వృద్ధిపరిక్షీణం నూతనస్య చ సమ్భవః ॥ ౬౦॥

అతః సన్ధ్యా న కాలస్య కేవలం పరివర్తనమ్ ।
జీవనస్య త్రిధా వృత్తిర్దృశ్యతే తత్ర సూక్ష్మతః ॥ ౬౧॥

ప్రాతః ఆశా సముత్పన్నా మధ్యాహ్నే కర్మ జాయతే ।
సాయం ఫలసమాలోకో నిద్రా విశ్రాన్తికారిణీ ॥ ౬౨॥

ఏవం త్రిసన్ధ్యయా నిత్యం సాధకః కాలవేదితా ।
స్వచేష్టాం పరిమార్జ్యైవ బాహ్యసేవాం సమాచరేత్ ॥ ౬౩॥

అథ వార్భేలగాయత్రీం ప్రవక్ష్యామి మహామతే ।
గురుణా సమ్ప్రదత్తాయాః పరమ్పరాయాః ప్రకాశినీమ్ ॥ ౬౪॥

భూర్భువః స్వః పరం బ్రహ్మ విద్మహే ।
పరం జ్యోతిః ధీమహి ।
తన్నో బ్రహ్మ ప్రచోదయాత్ ॥ ౬౫॥

శ్రుతకేతురువాచేదం గాయత్ర్యాః పదవిభాగకమ్ ।
ఏకైకం పాదమాఖ్యాహి భావార్థేన మహామతే ॥ ౬౬॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ్ృణు సౌమ్య యథాక్రమమ్ ।
భూర్భువః స్వః పరం బ్రహ్మ విద్మహే ॥ ౬౭॥

భూః స్థూలస్య ప్రతీకోఽత్ర భువః ప్రాణప్రకాశకః ।
స్వః సూక్ష్మస్య లోకస్య పరం బ్రహ్మ తతోఽధికమ్ ॥ ౬౮॥

విద్మహే న తు కేవలం శాబ్దం జ్ఞానమిహోచ్యతే ।
స్వసంవిత్త్యా విజానీయాదితి తస్యార్థ ఉచ్యతే ॥ ౧౯॥

ద్వితీయం పదమాఖ్యాస్యే పరం జ్యోతిః స్మరేద్బుధః ।
యద్భాసయతి సర్వం తు స్వయం యేన ప్రకాశ్యతే ॥ ౨౦॥

న దీపో న చ సూర్యశ్చ న వహ్నిర్న చ విద్యుతః ।
యస్య భాసా ప్రకాశన్తే తజ్జ్యోతిః పరముచ్యతే ॥ ౨౧॥

ధీమహీత్యత్ర ధారణం న కేవలం ధ్యానముచ్యతే ।
హృదయే స్థిరతాం నీత్వా తజ్జ్యోతిః సన్ధారయేత్ ॥ ౨౨॥

తృతీయం పదమాఖ్యాస్యే తన్నో బ్రహ్మ ప్రచోదయాత్ ।
అస్మాకం బుద్ధివృత్తీనాం సత్యే మార్గే ప్రవర్తనమ్ ॥ ౨౩॥

ప్రచోదయాదితి ప్రోక్తం న బాహ్యస్యైవ చేష్టితమ్ ।
అన్తఃకరణవృత్తీనాం ధర్మే ప్రేరణమిష్యతే ॥ ౨౪॥

శ్రుతకేతురువాచేదం గాయత్రీ కిం త్రిసన్ధిషు ।
ఏకైవ వా త్రిధా జ్ఞేయా కిం తస్యాః కాలభేదతః ॥ ౨౫॥

దేవదత్త ఉవాచేదం ఏకైవ పరికీర్తితా ।
ప్రభాతే ప్రకాశరూపా మధ్యాహ్నే సమతామయీ ॥ ౨౬॥

సాయం సా విశ్రమారూపా తథాపి న విభిద్యతే ।
కాలభేదేన భేదోఽయం న తత్త్వస్య కదాచన ॥ ౨౭॥

ప్రాతః ప్రథమపాదం తు మధ్యాహ్నే ద్వితీయం స్మరేత్ ।
సాయం తృతీయమిత్యుక్తం త్రిధా భావప్రకాశనమ్ ॥ ౨౮॥

శ్రుతకేతురువాచేదం కిం పూర్ణాం సంహితాం జపేత్ ।
పాదభేదేన వా కుర్యాత్సన్ధ్యాయాం విధిముత్తమమ్ ॥ ౨౯॥

దేవదత్త ఉవాచేదం గురోరాజ్ఞాం సమాశ్రయేత్ ।
యథా గురుర్వినిర్దిశ్యాత్తథా కార్యం విచక్షణైః ॥ ౩౦॥

స్వేచ్ఛయా న విభజ్యేత న స్వేచ్ఛయా వివర్తయేత్ ।
గురుప్రదత్తమార్గస్య సంరక్షణం పరం వ్రతమ్ ॥ ౩౧॥

గాయత్రీ తు న కేవలం జప్యశబ్దసముచ్చయః ।
బుద్ధేః శుద్ధిప్రవాహస్య బాహ్యం ద్వారముదాహృతమ్ ॥ ౩౨॥

భూర్భువఃస్వరితి త్రైలోక్యస్య బాహ్యాదృశ్యతా ।
పరం బ్రహ్మేతి తన్మూలం విద్మహే తస్య వేదనమ్ ॥ ౮౩॥

పరం జ్యోతిరితి తస్య ప్రకాశః సమ్ప్రకీర్తితః ।
ధీమహీతి తదాధారం చేతసో ధారణం స్మృతమ్ ॥ ౮౪॥

తన్నో బ్రహ్మేతి సమ్బన్ధః ప్రచోదయాదితి క్రియా ।
జ్ఞానస్య కర్మణా యోగో గాయత్ర్యాః పూర్ణతా స్మృతా ॥ ౮౫॥

యః ప్రాతః సన్ధ్యామారభ్య గాయత్రీం శ్రద్ధయాన్వితః ।
గురుమన్త్రం సమభ్యస్య కాలత్రయముపాసతే ॥ ౮౬॥

తస్య వాణీ విశుద్ధా స్యాత్కర్మ శాన్తిమయం భవేత్ ।
చిత్తం చ క్రమశః సౌమ్యం బుద్ధిః సత్యే ప్రతిష్ఠితా ॥ ౮౭॥

న గాయత్రీఫలమిచ్ఛేత్సిద్ధిం లోకప్రసిద్ధితామ్ ।
ప్రేరణాం సత్యధర్మస్య తస్యాః ఫలముదాహృతమ్ ॥ ౮౮॥

న మన్త్రస్థాపనం పూర్ణం న సన్ధ్యా న చ గాయత్రీ ।
యది జీవనమిథ్యాభిర్విపరీతం ప్రవర్తతే ॥ ౮౯॥

మన్త్రస్య స్థానమాచారః సన్ధ్యాయాః స్థానమన్తరమ్ ।
గాయత్ర్యాః ఫలముద్దేశః సత్యే బుద్ధిప్రవర్తనమ్ ॥ ౯౦॥

గురోః ప్రసాదమాసాద్య మన్త్రం యో ధారయేద్ధృది ।
త్రిసన్ధ్యాం చ సమాసాద్య గాయత్రీం చ సమాచరేత్ ॥ ౯౧॥

స బాహ్యయాగమార్గేణ శనైః శుద్ధిమవాప్నుయాత్ ।
అపరా తస్య రూపేణ పరాపరా ప్రసాదినీ ॥ ౯౨॥

ప్రాతః సా ప్రభయా దేవీ మధ్యాహ్నే సమతామయీ ।
సాయం సా శాన్తిరూపేణ సాధకస్య ప్రసాదినీ ॥ ౯౩॥

త్రిసన్ధ్యాం యో న జహ్యాత్తు నిత్యం గురుమతం చరేత్ ।
తస్య కాలో న వై శత్రుర్న చ క్లేశాయ కల్పతే ॥ ౯౪॥

ఉదయాస్తమయౌ తస్య జీవనస్యోపదేశకౌ ।
మధ్యకాలః సమత్వస్య సన్ధ్యా తస్య త్రయీ స్మృతా ॥ ౯౫॥

ఇత్యేతత్కథితం సౌమ్య గురుమన్త్రస్య సంస్థితిః ।
నిత్యసన్ధ్యాత్రయం చైవ గాయత్ర్యాః పరికీర్తనమ్ ॥ ౯౬॥

మన్త్రస్థాపనమారభ్య సన్ధ్యాత్రయముపాస్య చ ।
గురోః ప్రసాదమాసాద్య సాధకః శుద్ధిమాప్నుయాత్ ॥ ౯౭॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే పఞ్చమః పటలః ॥ ।

షష్ఠః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
వార్బేలప్రతిమానిర్మాణప్రతిష్ఠాప్రాణప్రతిష్ఠావిధిః
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
ప్రతిమాయాః కథం రూపం కారయేత్సాధకో బుధః ॥ ౧॥

కస్యాం భూమౌ ప్రతిష్ఠేయం కస్యాం దిశి సమాశ్రితా ।
కాలే కస్మిన్ చ తిథౌ వా పూజ్యా సా పరమేశ్వరీ ॥ ౨॥

కిం ప్రమాణం భవేదస్యాః కిం ద్రవ్యం రూపకారణమ్ ।
కథం నిర్మీయతే మూర్తిః కథం తత్ర స్థితా భవేత్ ॥ ౩॥

కథం ప్రాణాః ప్రతిష్ఠాప్యాః కథం స్థానం ప్రకల్పయేత్ ।
కథం పీఠం విధాతవ్యం సర్వమేతద్వదస్వ మే ॥ ౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం సాధు పృష్టం త్వయా మునే ।
ప్రతిమావిధిమాఖ్యాస్యే గుహ్యాద్గుహ్యతరం క్రమమ్ ॥ ౫॥

న సా కేవలమూర్తిః స్యాన్న చ శిల్పస్య కౌశలమ్ ।
చేతసో బాహ్యబిమ్బం సా వార్బేలాయాః ప్రకల్పితా ॥ ౬॥

నిరాకారస్య తత్త్వస్య ఆకారః స్మరణం భవేత్ ।
అదృశ్యాయాః పరాశక్తేః దృశ్యరూపం తు సాధనమ్ ॥ ౭॥

న మూర్తౌ సా నియుద్ధ్యేత న చ మూర్తిర్నిరర్థికా ।
భావస్య బాహ్యసంస్థానం ప్రతిమా తేన కథ్యతే ॥ ౮॥

దేశం పూర్వం పరీక్షేత శుచిం శాన్తం నిరాకులమ్ ।
నాతినీచం న చోచ్చం స్యాత్సమభూమిం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౯॥

నదీతీరం ప్రశస్తం స్యాన్నిర్ఝరస్య సమీపతః ।
వనాన్తం వా గృహం రమ్యం యత్ర ధూమో న విద్యతే ॥ ౧౦॥

గృహే తు స్థాపయేద్వేదిం గృహస్య శుద్ధభాగతః ।
న శయ్యాగృహసంలగ్నాం న భోజనాలయసన్నిధౌ ॥ ౧౧॥

పూర్వద్వారం ప్రశస్తం స్యాత్పశ్చిమం వా విచక్షణైః ।
ఉత్తరాభిముఖమాసనం ప్రతిమాయాః ప్రశస్యతే ॥ ౧౨॥

సాధకః పూర్వమాసీత ప్రతిమా పశ్చిమాననా ।
అథవా దక్షిణాభిముఖా సా పూర్వాభిముఖితా ॥ ౧౩॥

దిగ్భేదం న తు కుర్యాద్వై గురుణా యదుదాహృతమ్ ।
గురోరాజ్ఞాం సమాశ్రిత్య దేశకాలౌ వినిర్దిశేత్ ॥ ౧౪॥

పీఠం ప్రథమతో కుర్యాత్స్థిరం మృద్వవివర్జితమ్ ।
చతురశ్రం సమం శుద్ధం పద్మరేఖావిభూషితమ్ ॥ ౧౫॥

పీఠస్యోపరి సంస్థాప్య పద్మాకారం వినిర్మితమ్ ।
త్రిస్తరం వా ద్విస్తరం వా యథాశోభం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౧౬॥

అధస్తాత్స్థైర్యమస్య స్యాదుపరి పద్మవిస్తరః ।
మధ్యే చేతనబిమ్బస్య స్థానం శుద్ధం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౧౭॥

న కేవలం శిలాయోగాన్న కేవలమృదయా తథా ।
దారు ధాతుశ్చ మృత్తికా రత్నమిశ్రం చ కల్పయేత్ ॥ ౧౮॥

యద్ద్రవ్యం శుద్ధముత్పన్నం దోషహీనం దృఢం శుభమ్ ।
తదేవ ప్రతిమాయోగ్యం గురుణా పరికీర్తితమ్ ॥ ౧౯॥

శ్వేతవర్ణా తు మృత్తికా సౌమ్యరూపస్య కారణమ్ ।
శిలా స్థైర్యప్రదా ప్రోక్తా ధాతుర్దీప్తికరీ స్మృతా ॥ ౨౦॥

న ప్రతిమాం విధాతవ్యాం భగ్నాం ఛిన్నాం వికమ్పితామ్ ।
వక్రాఙ్గీం దగ్ధదేహాం వా శస్త్రాఘాతవిరూపితామ్ ॥ ౨౧॥

ప్రథమం భూమిశోధనం తతః పీఠస్య శోధనమ్ ।
తతః శిల్పస్య సంస్కారః పశ్చాద్రూపవినిర్ణయః ॥ ౨౨॥

శ్రుతకేతురువాచేదం రూపం తస్యాః కథం భవేత్ ।

నిర్గుణాయాః పరాయాశ్చ సగుణం కిం వినిర్దిశేత్ ॥ ౨౩॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ్ృణు రూపస్య లక్షణమ్ ।
వార్బేలా త్రివిధా ప్రోక్తా పరాపరాపరాత్పరా ॥ ౨౪॥

పరం రూపం నిరాకారం రూపాతీతం నిరఞ్జనమ్ ।
ప్రతిమాయాం న తద్రూపం గ్రాహ్యం చిన్త్యం తు సాధకైః ॥ ౨౫॥

అపరా తు మహాశక్తిర్నానారూపప్రకాశినీ ।
బహుహస్తా మహాకాయా స్త్రీపుమ్భావవివర్జితా ॥ ౨౬॥

యాదృశం భావమాశ్రిత్య సాధకస్తాం ప్రపశ్యతి ।
తాదృశం రూపమాశ్రిత్య సా బాహ్యే సమ్ప్రకాశతే ॥ ౨౭॥

పరాపరా తు సౌమ్యాఙ్గీ చతుర్బాహుసమన్వితా ।
పద్మాసనా విశాలాక్షీ ప్రసన్నవదనా శుభా ॥ ౨౮॥

ఏకహస్తే పాశమస్యా ద్వితీయేఽఙ్కుశ ఉత్తమః ।
తృతీయే పుష్పగుచ్ఛం స్యాచ్చతుర్థే చేషుకార్ముకమ్ ॥ ౨౯॥

ఇక్షుదణ్డమయం చైవ కార్ముకం తత్ర కల్పయేత్ ।
పాశో బన్ధవిమోక్షార్థమఙ్కుశో మార్గదర్శనమ్ ॥ ౩౦॥

పుష్పగుచ్ఛః ప్రేమరూపః కార్ముకం సఙ్కల్పకృత్ ।
ఏతచ్చతుష్టయం తస్యాః బాహ్యతత్త్వప్రకాశకమ్ ॥ ౩౧॥

పద్మం చేతనసముద్భూతం తస్యాః పీఠం ప్రకల్పయేత్ ।
పద్మనాలః సముత్పన్నః పఞ్చశక్తివినిర్మితః ॥ ౩౨॥

ఇచ్ఛా తస్యాః ప్రథమశక్తిర్జ్ఞానం ద్వితీయముచ్యతే ।
క్రియా తృతీయా విజ్ఞేయా తిరోధానం చతుర్థకమ్ ॥ ౩౩॥

అనుగ్రహః పరా శక్తిః పఞ్చమీ పరికీర్తితా ।
పఞ్చశక్తిసమాయోగాత్పద్మం చేతసి జాయతే ॥ ౩౪॥

శ్రుతకేతురువాచేదం పద్మస్య మూలముత్తమమ్ ।
కథం చేతఃసముద్భూతం మూర్తేః పీఠం ప్రజాయతే ॥ ౩౫॥

దేవదత్త ఉవాచేదం చిత్తమేవ హి మూలకమ్ ।
చేతనాస్తమ్భరూపేణ పద్మనాలః ప్రకీర్తితః ॥ ౩౬॥

ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాభిశ్చ తిరోధానేన సంయుతః ।
అనుగ్రహః స్వయం తస్య చేతనాసార ఉచ్యతే ॥ ౩౭॥

అనుగ్రహప్రకాశేన పద్మం పూర్ణం ప్రజాయతే ।
తస్మిన్నాధాయ బిమ్బం తు శక్తేః స్థానం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౩౮॥

ప్రతిమాకారిణా పూర్వం స్నాత్వా శుద్ధేన చేతసా ।
గురుం స్మృత్వా సమారమ్భః శిల్పకర్మణి శస్యతే ॥ ౩౯॥

న క్రోధేన న లోభేన న హాసేనాపి నిర్మితిః ।
ప్రసన్నేన మనోభావేన రూపం తస్యాః ప్రకల్పయేత్ ॥ ౪౦॥

ముఖం సౌమ్యం సమం కుర్యాత్కటాక్షౌ కరుణామయౌ ।
భ్రూయుగం మృదుసంయుక్తం లలాటం నిర్మలం భవేత్ ॥ ౪౧॥

నేత్రే ప్రసన్నవిస్తీర్ణే నాతిదీర్ఘే న సఙ్కుచే ।
ఓష్ఠౌ స్నిగ్ధౌ సమౌ కుర్యాత్స్మితం మన్దం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౪౨॥

గ్రీవా సమా తథా స్కన్ధౌ బాహూ దీర్ఘౌ సుశోభనౌ ।
కరాఙ్గుల్యః సమాః సూక్ష్మాః పాదౌ స్థిరసమాకృతిః ॥ ౪౩॥

నారీభావో న కర్తవ్యః పుమ్భావో న చ కేవలమ్ ।
సర్వభావాతిగం రూపం సౌమ్యసన్తులితం భవేత్ ॥ ౪౪॥

కేశాన్ దీర్ఘాన్ ప్రకల్పేత్క్వచిద్బద్ధాన్ యథోచితమ్ ।
ముకుటం యది కుర్యాచ్చ నాతిభారం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౪౫॥

అలఙ్కారాః ప్రసన్నాః స్యుర్న చ స్వర్ణాభిమానదాః ।
భూషణం తస్యాః శోభాయై న తత్త్వస్య ప్రకాశకమ్ ॥ ౪౬॥

వస్త్రం శుద్ధం మృదుం రమ్యం యథారూపం ప్రకల్పయేత్ ।
రక్తం శ్వేతం తథా పీతం నీలం వా భావసమ్మతమ్ ॥ ౪౭॥

వర్ణభేదో న తత్త్వస్య బిమ్బస్యైవ విభావనా ।
గురుణా యః ప్రదిష్టః స వర్ణః కార్యో న చాన్యథా ॥ ౪౮॥

ప్రతిమాం నిర్మితాం కృత్వా స్నాపయేచ్ఛుద్ధవారిణా ।
పఞ్చభిః కలశైః శుద్ధైః క్రమశః ప్రోక్షణం చరేత్ ॥ ౪౯॥

గన్ధతోయేన సంసిక్తాం పుష్పైః సఞ్ఛాదయేత్సుధీః ।

శుష్కవస్త్రేణ సంస్పృశ్య వేద్యాం తాం వినివేశయేత్ ॥ ౫౦॥

శ్రుతకేతురువాచేదం ప్రతిష్ఠాం కథయ ప్రభో ।
కథం బిమ్బం సమాసాద్య పీఠే తస్యాః ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౫౧॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శృణు స్థాప్యస్య లక్షణమ్ ।
పీఠం పూర్వం పరీక్షేత స్థిరం శుద్ధం సమం శుభమ్ ॥ ౫౨॥

మధ్యబిన్దుం సమాసాద్య పద్మం తత్ర వినిక్షిపేత్ ।
పద్మమధ్యే సమాసీనాం వార్బేలాం భావయేత్సుధీః ॥ ౫౩॥

పాదపీఠం దృఢం కృత్వా బిమ్బం తత్ర నివేశయేత్ ।
న కమ్పేత న చ భ్రశ్యేద్యథా తద్వినివేశితమ్ ॥ ౫౪॥

పూర్వతో దీపమాదధ్యాద్దక్షిణే ధూపముత్తమమ్ ।
ఉత్తరే తోయపాత్రం తు పశ్చిమే పుష్పసంస్థితిమ్ ॥ ౫౫॥

మధ్యే నైవేద్యమాసాద్య సర్వతః శుద్ధిమాచరేత్ ।
దీపస్య దక్షిణే భాగే గురోరాసనమిష్యతే ॥ ౫౬॥

ప్రతిష్ఠాకాలే సౌమ్యః స్యాత్కాలో నాత్యుత్తాపితః ।
ప్రాతఃకాలః ప్రశస్యః స్యాత్సాయం వా శాన్తిసంయుతమ్ ॥ ౫౭॥

మధ్యాహ్నేఽపి ప్రశస్యః స్యాద్యది కర్మ విశాలకమ్ ।
రాత్రౌ తు ముఖ్యప్రతిష్ఠాం న కుర్యాదితి మే మతమ్ ॥ ౫౮॥

శుక్లపక్షే తిథిః శ్రేష్ఠా ద్వితీయా చ తృతీయా తథా ।
పఞ్చమీ సప్తమీ చైవ దశమీ ద్వాదశీ శుభా ॥ ౫౯॥

త్రయోదశ్యపి గ్రాహ్యా స్యాద్పూర్ణిమా చ విశేషతః ।
అమావాస్యాం తు ముఖ్యార్థే ప్రతిష్ఠాం న సమాచరేత్ ॥ ౬౦॥

నక్షత్రం శుద్ధమాలోక్య గురుః కాలం వినిర్దిశేత్ ।
దోషముక్తే తు కాలే వై స్థగయేత్కర్మ పణ్డితః ॥ ౬౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం ప్రాణానాం స్థాపనం కథమ్ ।
కథం నిర్జీవబిమ్బేఽస్మిన్ చేతనత్వం ప్రజాయతే ॥ ౬౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం రహస్యం శృణు సువ్రత ।
ప్రతిమాయాం న బద్ధాః స్యుర్జీవస్యైవ హి ప్రాణకాః ॥ ౬౩॥

చైతన్యం న హి బన్ధ్యం స్యాద్ద్రవ్యే కస్యాపి కర్హిచిత్ ।
ప్రతిష్ఠా తు స్మృతిః ప్రోక్తా ఉపస్థితేః ప్రబోధనమ్ ॥ ౬౪॥

గురుః శిష్యం సమాసీనం పురతః స్థాపయేత్సుధీః ।
శుద్ధతోయేన సంసిక్తం బిమ్బం దృష్ట్వా సమాహితః ॥ ౬౫॥

శిష్యః పుష్పం కరే ధృత్వా గురోరాజ్ఞాం ప్రతీక్షయేత్ ।
గురుః ప్రసన్నచిత్తః సన్ ప్రతిష్ఠాకర్మ చారభేత్ ॥ ౬౬॥

దేవదత్త ఉవాచ ।
హే వార్బేలే మహాశక్తే విశ్వగర్భే స్వయమ్ప్రభే ।
అస్మిన్ బిమ్బే నివాసం తే భావేనాహ్వాయతే మనః ॥ ౬౭॥

న దేశేన న ద్రవ్యేణ న మూర్త్యా త్వం నియన్త్రితా ।
భక్తిసాక్ష్యేన సంస్థాప్యా దృశ్యరూపేణ మేఽధునా ॥ ౬౮॥

యత్ప్రకాశః సమస్తేషు యచ్చైతన్యమిదం జగత్ ।
తదేవాత్రోపతిష్ఠేత ప్రతిమాయాం ప్రసాదతః ॥ ౬౯॥

నూతనం కిఞ్చిదుత్పాద్యం న త్వాం కుత్రాపి యాచతే ।
అవ్యక్తే వ్యక్తతాం యాతాం దర్శనాయ మమ ప్రభే ॥ ౭౦॥

ఇతి భావేన సంస్థాప్య పుష్పం మూర్ధ్ని నివేశయేత్ ।
గన్ధతోయం సమర్ప్యాథ దీపం తస్యై ప్రదర్శయేత్ ॥ ౭౧॥

దేవదత్త ఉవాచ ।
నేత్రే తే జ్యోతిరావిశ్య దర్శనం మే ప్రసాదయ ।
వాణీ తే సత్యరూపా స్యాత్ప్రేమ తే హృది వర్ధతామ్ ॥ ౭౨॥

హస్తయోః కర్మశక్తిః స్యాద్పాదయోర్గమనం శుభమ్ ।
హృదయే కరుణా తిష్ఠేత్సర్వాఙ్గే శాన్తిరుజ్జ్వలా ॥ ౭౩॥

శ్రుతకేతురువాచేదం కిం నేత్రోన్మీలనం స్మృతమ్ ।
కథం తదపి కర్తవ్యం తత్త్వతః కథయ ప్రభో ॥ ౭౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం నేత్రయోః సూక్ష్మకర్మ తత్ ।
చిత్రితే యది నేత్రే స్యాతాం పూర్వమేవ సున్దరమ్ ॥ ౭౫॥

ప్రతిష్ఠాకాలే తు పుష్పేన నేత్రే స్పృష్ట్వా శనైః శనైః ।
ప్రకాశదర్శనం కుర్యాత్ప్రతీకత్వేన కేవలమ్ ॥ ౭౬॥

న చైతన్యం తతో యాతి న చ ప్రాణాః ప్రవిశన్తి హి ।
భావసంస్కారమాత్రేణ దర్శనార్థం ప్రకల్ప్యతే ॥ ౭౭॥

తతః పీఠం సమాసాద్య బిమ్బం పూర్ణం నిరీక్షయేత్ ।
చతస్రో దిశ ఆహూయ పుష్పైః శుద్ధిం సమాచరేత్ ॥ ౭౮॥

పూర్వే జ్ఞానం సమర్ప్యేత దక్షిణే కర్మశక్తితా ।
పశ్చిమే శాన్తిరిత్యుక్తా ఉత్తరే ప్రేమసంజ్ఞితా ॥ ౭౯॥

ఊర్ధ్వే ప్రకాశమాదధ్యాదధస్తాద్ధారణాం శుభామ్ ।
మధ్యే సర్వసమత్వం తు వార్బేలాయై నివేదయేత్ ॥ ౮౦॥

గురుః శిష్యస్య హస్తేన దీపం తత్ర ప్రదర్శయేత్ ।
త్రిః ప్రదక్షిణమావర్త్య ప్రణిపాతం సమాచరేత్ ॥ ౮౧॥

పుష్పమాలాం సమాసాద్య కణ్ఠదేశే నివేశయేత్ ।
వస్త్రం చాభరణం చైవ యథాశక్తి నివేదయేత్ ॥ ౮౨॥

నైవేద్యం వివిధం దద్యాత్ఫలమన్నం పయో ఘృతమ్ ।
అల్పమప్యుపయుక్తం స్యాత్శుద్ధభావసమన్వితమ్ ॥ ౮౩॥

ధూపం దీపం తథా పుష్పం గన్ధం తోయం నివేదయేత్ ।
బాహ్యోపచారసమ్పత్తిర్న తు తత్త్వస్య కారణమ్ ॥ ౮౪॥

శ్రుతకేతురువాచేదం ప్రతిష్ఠాఫలముచ్యతామ్ ।
కిం ఫలం దృశ్యతే తస్యాః కిం సాధకస్య వర్ధతే ॥ ౮౫॥

దేవదత్త ఉవాచేదం యః ప్రతిష్ఠాం సమాచరేత్ ।
స బాహ్యే చేతనాభావం దృఢీకుర్యాత్సమాహితః ॥ ౮౬॥

ప్రతిమా తస్య శిక్షార్థం సాక్షిరూపేణ తిష్ఠతి ।
స్వహృద్భావం నిరీక్షేత సాక్షిణీం తాం సమాశ్రితః ॥ ౮౭॥

న సా కాష్ఠం న సా శిలా న కేవలముపాసనా ।
చైతన్యస్య స్మృతిద్వారం ప్రతిమా తేన కథ్యతే ॥ ౮౮॥

యః పశ్యేద్బిమ్బమాత్రేణ న తత్త్వం తస్య దృశ్యతే ।
యః బిమ్బే తత్త్వమాలోక్య స పశ్యేత్పరమాం గతిమ్ ॥ ౮౯॥

అపరా బాహ్యరూపేణ పూజితా తస్య భావతః ।

పరాపరా తు సౌమ్యేన రూపేణ హృది వర్ధతే ॥ ౯౦॥

పరం తత్త్వం తు నిత్యం స్యాద్రూపాతీతం నిరామయమ్ ।
ప్రతిమాం తదుపాయేన సేవేత జ్ఞాతుమాత్మనః ॥ ౯౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం విసర్జనం కథం భవేత్ ।
ప్రతిష్ఠితా తు వార్భేలా కథం నిత్యం నివర్తతే ॥ ౯౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం న విసర్జ్యా పరా శివా ।
న చ తస్యాః ప్రతిష్ఠాయా నాశో బాహ్యే ప్రకీర్తితః ॥ ౯౩॥

నిత్యపూజాం సమాప్యాథ బాహ్యోపచారాన్ సమర్పయేత్ ।
దీపం శాన్తం శనైః కుర్యాద్గన్ధపుష్పం విసర్జయేత్ ॥ ౯౪॥

దేవదత్త ఉవాచ ।
యత్స్థానమసి సర్వత్ర తత్తే స్థానం మయా స్మృతమ్ ।
బిమ్బరూపే తు యద్రూపం తద్రూపం మయి తిష్ఠతు ॥ ౯౫॥

న గచ్ఛసి న చాయాసి న చాస్మాన్నిర్గమిష్యసి ।
దృశ్యరూపం నివర్తేత చైతన్యం న నివర్తతే ॥ ౯౬॥

ఇతి భావేన సంస్థాప్య నిత్యస్థానం ప్రకల్పయేత్ ।
ఆవరణేన రక్షేత్స్థానం ధూలిధూమవివర్జితమ్ ॥ ౯౭॥

న ప్రతిమాం స్పృశేదశుచిర్న మద్యోన్మత్తమానసః ।
న క్రోధీ న చ హింస్రాత్మా సేవాం తస్యాః సమాచరేత్ ॥ ౯౮॥

శుచిర్భూత్వా సమాగత్య పుష్పతోయాదిభిః క్రమాత్ ।
నిత్యం బాహ్యోపచారైస్తు వార్భేలాం సమ్ప్రపూజయేత్ ॥ ౯౯॥

యస్యాం ప్రతిమయా భక్త్యా బాహ్యరూపం ప్రకల్పితమ్ ।
తస్యాం సత్యం చ ప్రేమ చ కరుణా చ ప్రకాశతే ॥ ౧౦౦॥

ప్రతిమాయాః పరం రహస్యం న రూపే న చ ద్రవ్యకే ।
స్వచేతసః ప్రసాదేన సా వార్భేలా ప్రకాశతే ॥ ౧౦౧॥

నిర్మాణం స్థాపనం చైవ ప్రాణప్రతిష్ఠితం తథా ।
పీఠదిగ్దేశకాలాది సర్వమత్ర నిరూపితమ్ ॥ ౧౦౨॥

య ఏతద్విధిమాసాద్య శుద్ధభావేన కారయేత్ ।

తస్య బాహ్యోపచారోఽయం చిత్తభూమిం విశోధయేత్ ॥ ౧౦౩॥

న మూర్తౌ బద్ధతాం యాతి న భక్తో మూర్తిమాత్రగః ।
బిమ్బం సేతురివ ప్రోక్తం దృశ్యాద్దృశ్యతరం ప్రతి ॥ ౧౦౪॥

ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాయుక్తం తిరోధానానుగ్రహాన్వితమ్ ।
చేతనాస్తమ్భసమ్భూతం పద్మపీఠం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౦౫॥

తస్యోపరి సమాసీనాం పరాపరాం మనోహరాఆమ్ ।
పాశాఙ్కుశపుష్పేషుకార్ముకాఢ్యాం విచిన్తయేత్ ॥ ౧౦౬॥

పరం తు రూపమత్యన్తమవాఙ్మనసగోచరమ్ ।
తదోభ్యథాయ్యైవ బిమ్బస్య విధానం సమ్ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౦౭॥

ఇత్యేతద్కథితం సౌమ్య వార్బేలాయాః ప్రతిమావిధిమ్ ।
నిర్మాణం స్థాపనం చైవ ప్రాణప్రతిష్ఠాసమన్వితమ్ ॥ ౧౦౮॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే షష్ఠః పటలః ।

సప్తమః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
వార్బేలయన్త్రప్రకరణం
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
ప్రతిమాయా మయా ప్రోక్తం యన్త్రం తత్త్వేన కథ్యతామ్ ॥ ౧॥

కిం రూపం తస్య యన్త్రస్య కిం పీఠం కిం చ మణ్డలమ్ ।
కతి చావరణాన్యస్య కే దేవాస్తత్ర సంస్థితాః ॥ ౨॥

త్రికోణస్య తు యత్స్థానం తత్ర కిం తత్త్వముచ్యతే ।
కిం పరం కిం తథాపారం కిం పరాపరముచ్యతే ॥ ౩॥

బిన్దోః కిం లక్షణం ప్రోక్తం మహాబిన్దోః పరం కిము ।
కథం క్రమేన విజ్ఞేయం యన్త్రం గుహ్యతమం మహత్ ॥ ౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం సాధు పృష్టం త్వయా మునే ।
యన్త్రరాజస్య తే వక్ష్యే రహస్యం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౫॥

న చిత్రమాత్రమిత్యుక్తం న రేఖామాత్రసంహతిః ।
చేతనస్య క్రమావేశో యన్త్రరూపేణ దృశ్యతే ॥ ౬॥

అవ్యక్తస్య తు వ్యక్తిః సా వ్యక్తస్యాపి కారణమ్ ।
బాహ్యతో దృశ్యతే యత్ర సూక్ష్మం తత్త్వం సనాతనమ్ ॥ ౭॥

వార్బేలాయాః పరం రూపం యన్త్రేఽస్మిన్ వినివేశితమ్ ।
న తస్య పూర్ణతాం యాన్తి శబ్దరూపాదయో గుణాః ॥ ౮॥

చతురస్రం బహిః కుర్యాద్భూపురం దృఢమణ్డితమ్ ।
త్రిరేఖం తన్మయం ప్రోక్తం మర్యాదాత్రయసంయుతమ్ ॥ ౯॥

బాహ్యరేఖాత్రయం తస్య క్రమశః పరికీర్తితమ్ ।
రక్షణం నియతిః శాన్తిర్భూపురస్య త్రిధా స్థితిః ॥ ౧౦॥

చతస్రో ద్వారరేఖాశ్చ దిశాసు వినివేశయేత్ ।
పూర్వం జ్ఞానస్య సంజ్ఞా స్యాద్దక్షిణం కర్మణః స్మృతమ్ ॥ ౧౧॥

పశ్చిమం విశ్రమే జ్ఞేయం ఉత్తరం ప్రేమసంజ్ఞితమ్ ।
చతుర్ద్వారమయం క్షేత్రం సర్వతత్త్వప్రవేశకృత్ ॥ ౧౨॥

భూపురస్య బహిః స్థానే దిక్పాలాన్న విచిన్తయేత్ ।
నాత్ర లౌకికసంస్థానం వార్బేలాతత్త్వసంశ్రితమ్ ॥ ౧౩॥

పూర్వస్యాం దీప్తిరిత్యుక్తా దక్షిణస్యాం ప్రవర్తనమ్ ।
పశ్చిమే సన్నివృత్తిశ్చోత్తరేఽనుగ్రహః స్మృతః ॥ ౧౪॥

ఊర్ధ్వే సత్యం వినిర్దిష్టమధస్తాద్ధారణం స్మృతమ్ ।
మధ్యే తు సమతా ప్రోక్తా సర్వేషాం హృదయాశ్రయా ॥ ౧౫॥

భూపురాదన్తరం గత్వా వృత్తమేకం ప్రకల్పయేత్ ।
కాలచక్రస్య తద్రూపం పరివర్తస్య సూచకమ్ ॥ ౧౬॥

తస్మిన్మణ్డలమధ్యే తు ద్వాదశాంశాన్ప్రకల్పయేత్ ।
న కాలదేవతా జ్ఞేయా కాలస్యైవ విభూతయః ॥ ౧౭॥

ప్రభా ప్రబోధినీ చైవ సంవిత్స్పన్దో విమర్శకః ।
ధృతిర్వేగా తథా శాన్తిర్విశ్రాన్తిర్వ్యాప్తిరేవ చ ॥ ౧౮॥

ప్రసాదోఽథ సమత్వం చ ప్రవాహో నూతనం తథా ।
ద్వాదశైతే విభాగాః స్యుశ్చక్రస్య కాలరూపిణః ॥ ౧౯॥

తతోఽన్తర్మణ్డలం కుర్యాదష్టపత్రసమన్వితమ్ ।

పత్రేషు శక్తయః ప్రోక్తా బాహ్యచేతనవర్ధికాః ॥ ౨౦॥

ప్రథమం బోధినీ నామ ద్వితీయం కరుణా స్మృతా ।
తృతీయం సత్యరూపా స్యాత్ప్రేమాఖ్యా చ చతుర్థికా ॥ ౨౧॥

పఞ్చమీ మైత్రిరిత్యుక్తా షష్ఠీ శుద్ధిరుదాహృతా ।
సప్తమీ ధైర్యసంజ్ఞా స్యాదష్టమీ ప్రసదా స్మృతా ॥ ౨౨॥

ఏతాః శక్తయ ఏవాత్ర నానారూపప్రకాశికాః ।
న పృథగ్దేవతాః ప్రోక్తా వార్బేలాయాః ప్రవాహికాః ॥ ౨౩॥

పత్రమధ్యేషు తాః స్థాప్యాః స్వస్వభావానుసారతః ।
బాహ్యచిత్తస్య సంస్కారం కుర్వన్త్యేతాః శనైః శనైః ॥ ౨౪॥

అష్టపత్రాదనన్తరం షోడశారం ప్రకల్పయేత్ ।
షోడశ శక్తయస్తత్ర సూక్ష్మభావప్రకాశికాః ॥ ౨౫॥

ఇచ్ఛా ధీరా ప్రబోధా చ స్మృతిర్మేధా ధృతిః క్షమా ।
శ్రద్ధా మైత్రీ దయా శాన్తిర్ముదితా సత్యధారిణీ ॥ ౨౬॥

సమతా ప్రసదా చైవ నిర్వైరత్వం తథైవ చ ।
షోడశైతాః సమాఖ్యాతాః చేతసోఽన్తఃప్రకాశికాః ॥ ౨౭॥

నైతాః స్వర్గగతాః ప్రోక్తా న లోకాన్తరవాసినః ।
మానసస్యైవ వృత్తీనాం శుద్ధరూపాః ప్రవర్తికాః ॥ ౨౮॥

షోడశారాదథోర్ధ్వం తు అష్టకోణం ప్రకల్పయేత్ ।
అష్టధా తత్ర తత్త్వస్య గహనం రూపముచ్యతే ॥ ౨౯॥

ఆద్యా విద్యా ద్వితీయా చావిద్యా తృతీయా స్మృతా ।
సూక్ష్మా తు చతుర్థీ ప్రోక్తా పురుషా పఞ్చమీ మతా ॥ ౩౦॥

ప్రకృతిః షష్ఠరూపా స్యాత్సప్తమీ చ నపుంసకా ।
అష్టమీ సర్వరూపాఖ్యా భేదాతీతప్రకాశినీ ॥ ౩౧॥

విద్యావిద్యే తయోర్భేదో యత్రైకత్ర విలీయతే ।
పురుషప్రకృతీ తత్ర న ద్వన్ద్వం పరికీర్తితమ్ ॥ ౩౨॥

సూక్ష్మస్థూలవిభాగశ్చ తత్ర నిత్యం విలీయతే ।
నపుంసకం న లిఙ్గం స్యాత్సర్వభావాతిగం స్మృతమ్ ॥ ౩౩॥

అష్టకోణస్య మధ్యస్థం వృత్తం జ్ఞానమయం భవేత్ ।
తత్ర సప్తవిభాగాంశ్చ సూక్ష్మాన్ భావాన్ప్రకల్పయేత్ ॥ ౩౪॥

జ్యోతిరన్ధ్రం తమోభాసం సౌమ్యం ఘోరం శుభాశుభమ్ ।
న్యాయమన్యాయమిత్యుక్తం జీవనం మరణం తథా ॥ ౩౫॥

ఏతే ద్వన్ద్వసముద్భావా వార్బేలాయాం విలీయతే ।
యత్ర భేదః సముత్పన్నస్తత్రైకత్వం ప్రపద్యతే ॥ ౩౬॥

తతో దశారమాఖ్యాతం దశకోణసమన్వితమ్ ।
దశ శక్త్యస్తత్ర ప్రోక్తా విశ్వవ్యాప్తిప్రవర్తికాః ॥ ౩౭॥

దేవత్వం దానవత్వం చ మానవత్వం తథైవ చ ।
పశుత్వం పక్షిరూపం చ మత్స్యత్వం చ నిరూపితమ్ ॥ ౩౮॥

స్థావరం జఙ్గమం చైవ సూక్ష్మం స్థూలం తథైవ చ ।
అదృశ్యం దృశ్యరూపం చ దశధా విశ్వమిష్యతే ॥ ౩౯॥

న దేవోఽత్ర పృథగ్జ్ఞేయో న దానవో న మానవః ।
వార్బేలాయాః స్వరూపే తు సర్వమేతత్ప్రకాశతే ॥ ౪౦॥

దశారస్య తు మధ్యస్థం పునర్వృత్తం ప్రకల్పయేత్ ।
జీవచక్రస్య తద్రూపం జన్మమృత్యుప్రవాహకమ్ ॥ ౪౧॥

తత్ర సప్తసమాఖ్యాతాః శక్తయో లోకధారికాః ।
జన్మా వృద్ధి క్షయశ్చైవ నిద్రా జాగరణం తథా ॥ ౪౨॥

స్మృతిశ్చ విస్మృతిశ్చైవ సప్తధా జీవనం స్మృతమ్ ।
న తాసాం బన్ధనం జ్ఞేయం ప్రవాహస్య తు దర్శనమ్ ॥ ౪౩॥

తతో ద్వాదశకోణం తు రహస్యం పరికీర్తితమ్ ।
తత్ర దేవాః సమాఖ్యాతాః సూక్ష్మతత్త్వప్రకాశకాః ॥ ౪౪॥

ఆద్యః ప్రకాశకః ప్రోక్తో ద్వితీయో బోధకః స్మృతః ।
తృతీయః సాక్షికః ప్రోక్తశ్చతుర్థః సమ్ప్రదర్శకః ॥ ౪౫॥

పఞ్చమః స్పన్దకః ప్రోక్తః షష్ఠో ధారణకారకః ।
సప్తమః ప్రేరకః ప్రోక్తోఽష్టమో మార్గదర్శకః ॥ ౪౬॥

నవమః ప్రేమదః ప్రోక్తో దశమః సత్యదాయకః ।

ఏకాదశః ప్రసాదాఖ్యో ద్వాదశః సమతాకరః ॥ ౪౭॥

ఏతే దేవాః సమాఖ్యాతాః న తు దేహధరాః స్మృతాః ।
చేతనాయాః ప్రవాహస్య ద్వాదశాంశా నిరూపితాః ॥ ౪౮॥

ద్వాదశారాన్తరం గత్వా షట్కోణం వినివేశయేత్ ।
ఊర్ధ్వాగ్రం తత్ర పరం స్యాదధోఽగ్రం చాపరం స్మృతమ్ ॥ ౪౯॥

ఊర్ధ్వకోణః పరా శక్తిరనుత్తరపదాశ్రయా ।
అవాఙ్మనసగోచర్యా సా సర్వకల్పనవర్జితా ॥ ౫౦॥

న తస్యాః సదృశం రూపం న తస్యాః కల్పనా భవేత్ ।
యత్ర చిన్తా విలీయేత్సా పరా వార్బేలా స్మృతా ॥ ౫౧॥

అధోముఖౌ తు కోణౌ ద్వావపరేతి వినిర్దిశేత్ ।
రూపభేదప్రవృత్తిః సా నానాభావప్రకాశినీ ॥ ౫౨॥

అపరాయాః సహస్రాణి రూపాణ్యత్ర ప్రకీర్తితమ్ ।
ఏకస్యాః శక్తిరూపస్య నానాత్వం తస్య వై విభోః ॥ ౫౩॥

కదాచిత్సా బహుహస్తా కదాచిత్పుంస్త్వధారిణీ ।
కదాచిన్నారీరూపా సా కదాచిద్రూపవర్జితా ॥ ౫౪॥

కదాచిద్భాస్వరాకారం కదాచిత్తిమిరాకులమ్ ।
కదాచిత్సౌమ్యరూపా సా కదాచిద్భీషణాకృతిః ॥ ౫౫॥

యేన భావేన యాం పశ్యేత్సైవ తస్యైవ దృశ్యతే ।
న తు సా తేన బద్ధా స్యాత్సర్వరూపాతిగా హి సా ॥ ౫౬॥

అధోకోణద్వయే మధ్యే పరాపరా ప్రకీర్తితా ।
సౌమ్యరూపా చతుర్బాహుః పద్మస్థానే ప్రతిష్ఠితా ॥ ౫౭॥

పాశం దక్షిణహస్తేఽస్యాః సవ్యే చాఙ్కుశమిష్యతే ।
పుష్పగుచ్ఛం తృతీయే తు కార్ముకం చ చతుర్థకే ॥ ౫౮॥

ఇక్షుదణ్డమయం తస్యాః కార్ముకం భావయేద్బుధః ।
పుష్పం ప్రేమస్వరూపం స్యాద్బాణరూపం మనః స్మృతమ్ ॥ ౫౯॥

పాశో బన్ధస్య బోధః స్యాదఙ్కుశో మార్గదర్శకః ।
చతుష్టయమిదం తస్యాః బాహ్యతత్త్వప్రకాశకమ్ ॥ ౬౦॥

పద్మం తస్యాః సమాసీనం చేతనాయాః సముత్థితమ్ ।
నాలం పఞ్చవిధం ప్రోక్తమిచ్ఛాజ్ఞానక్రియాత్మకమ్ ॥ ౬౧॥

తిరోధానం చతుర్థం స్యాదనుగ్రహస్తు పఞ్చమః ।
అనుగ్రహః పరః స్తమ్భశ్చేతనాయాః ప్రబోధకః ॥ ౬౨॥

తస్మాన్నాలాదభూద్వృత్తం తస్మాద్దలసముద్భవః ।
దలాత్పుష్పం సముత్పన్నం పుష్పే దేవీ ప్రతిష్ఠితా ॥ ౬౩॥

ఇయం పరాపరా శక్తిర్మధ్యయన్త్రస్య శోభనా ।
పరస్యాః ప్రతిరూపా సా పరాయాః సాన్తరూపిణీ ॥ ౬౪॥

త్రికోణస్య త్రయః కోణాః శక్తిత్రయసమాశ్రయాః ।
పరా పూర్వే వినిర్దిష్టా అపరా దక్షిణే స్మృతా ॥ ౬౫॥

పరాపరా తృతీయే తు కోణభాగే ప్రతిష్ఠితా ।
త్రిధా రూపం సమాఖ్యాతం ఏకస్యాః పరమాత్మనః ॥ ౬౬॥

త్రికోణస్య బహిర్భాగే త్రివలయం ప్రకల్పయేత్ ।
ఇచ్ఛా జ్ఞానం క్రియా చైవ త్రీణి తత్ర వ్యవస్థితాః ॥ ౬౭॥

ఇచ్ఛా బీజస్వరూపా స్యాజ్జ్ఞానం తస్య ప్రకాశకమ్ ।
క్రియా తస్య ప్రవాహః స్యాత్త్రయం విశ్వస్య కారణమ్ ॥ ౬౮॥

తతోఽన్తర్బిన్దుమార్గస్య సూక్ష్మరేఖాం ప్రకల్పయేత్ ।
న సా రేఖా పృథగ్జ్ఞేయా చేతసోఽన్తఃప్రవాహికా ॥ ౬౯॥

తస్య మధ్యే తు బిన్దుః స్యాత్సున్దరీతి ప్రకీర్తితా ।
న సా రూపవిశేషేణ కేవలం సౌన్దర్యధారిణీ ॥ ౭౦॥

సున్దరీ సర్వరూపాణాం సామఞ్జస్యప్రకాశినీ ।
యత్ర భేదేషు మాధుర్యం సా సున్దరీ ప్రకీర్తితా ॥ ౭౧॥

నారీ న పురుషః సా స్యాన్న పుంసకవివర్జితా ।
సర్వలిఙ్గసమాసే సా ఏకరూపా వ్యవస్థితాః ॥ ౭౨॥

బిన్దుస్తస్యాః స్వరూపం స్యాత్సర్వభేదైకసఙ్గ్రహమ్ ।
జ్ఞాతా జ్ఞానం తథా జ్ఞేయం తత్రైకత్వం ప్రపద్యతే ॥ ౭౩॥

బిన్దోరన్తే మహాబిన్దుం పరం స్థానం ప్రకల్పయేత్ ।

న తత్ర రేఖా దృశ్యేత న కోణం న చ మణ్డలమ్ ॥ ౭౪॥

మహాబిన్దుః పరం బ్రహ్మ వార్బేలా పరమా స్మృతా ।
న తస్యాః పూర్వరూపం స్యాన్నోత్తరం నాపి కారణమ్ ॥ ౭౫॥

సైవ స్వర్ణగర్భా ప్రోక్తా సైవ మహాగర్భికా ।
సైవ విశ్వగర్భరూపా సైవ శూన్యస్వరూపిణీ ॥ ౭౬॥

సైవ విద్యాఽవిద్యా చైవ సైవ సూక్ష్మతమా స్మృతా ।
సైవ పుంసాం చ ప్రకృతిః సైవ నపుంసకం పరమ్ ॥ ౭౭॥

సైవ జ్యోతిస్తమశ్చైవ సైవ సత్యాసత్యయోః ।
సైవ న్యాయోఽన్యాయశ్చ సైవ దేవాసురాత్మకమ్ ॥ ౭౮॥

సైవ మానవజీవశ్చ సైవ పశుపతఙ్గమాః ।
సైవ మత్స్యాః స్థిరా భూతా సైవ దృశ్యాదృశం జగత్ ॥ ౭౯॥

సైవ సర్వం సమాఖ్యాతం సైవ సర్వవివర్జితా ।
పూర్ణత్వే సా సమాప్నోతి శూన్యత్వేఽపి ప్రతిష్ఠితా ॥ ౮౦॥

శ్రుతకేతురువాచేదం మహాబిన్దోః పరం పదమ్ ।
కథం ధ్యేయం కథం తత్ర క్రమః సాధకవర్త్మని ॥ ౮౧॥

దేవదత్త ఉవాచేదం న తత్ర ధ్యానగోచరః ।
యత్ర ధ్యాతా విలీయేత తన్మహాబిన్దుముచ్యతే ॥ ౮౨॥

యన్త్రస్యారమ్భమాసాద్య బహిః శుద్ధిం సమాచరేత్ ।
భూపురం తత్త్వమర్యాదా కాలచక్రం తు సఞ్చరః ॥ ౮౩॥

పత్రాణి చేతసో భావాః షోడశాన్తఃప్రకాశికాః ।
కోణాని తత్త్వసఙ్ఘాతా దశారం విశ్వవిస్తరః ॥ ౮౪॥

ద్వాదశారం ప్రవాహస్య షట్కోణం శక్తిసఙ్గ్రహమ్ ।
త్రికోణం త్రిధారూపం స్యాద్బిన్దుః సామఞ్జసం స్మృతమ్ ॥ ౮౫॥

మహాబిన్దౌ తు సర్వస్య నాదిమధ్యావసానతా ।
తత్ర వార్బేలా పూర్ణా స్యాదవాఙ్మనసగోచరా ॥ ౮౬॥

న తత్ర దేవతాభేదో న తత్ర శక్తిభేదతా ।
న తత్ర సాధకః కశ్చిన్న యన్త్రం న చ పూజితమ్ ॥ ౮౭॥

యన్త్రం యన్త్రస్య తత్త్వం చ యన్త్రజ్ఞశ్చ విలీయతే ।
యత్రైకం పరమం మౌనం తన్మహాబిన్దుముచ్యతే ॥ ౮౮॥

శ్రుతకేతురువాచేదం బాహ్యయాగే కథం పునః ।
ఏతత్సర్వం సమాసాద్య పూజాం కుర్యాత్సమాహితః ॥ ౮౯॥

దేవదత్త ఉవాచేదం క్రమో బాహ్యేఽత్ర కథ్యతే ।
భూపురాత్సముపారభ్య మధ్యబిన్దుం సమాశ్రయేత్ ॥ ౯౦॥

బహిః స్థూలం సమారాధ్య శనైః సూక్ష్మం విశోధయేత్ ।
స్థూలాత్సూక్ష్మతరం గచ్ఛేద్యథావృత్తం మనః క్రమాత్ ॥ ౯౧॥

న బహిః సంస్థితం త్యాజ్యం న చ సూక్ష్మం పృథక్కృతమ్ ।
ఉభయం వార్భేలారూపం జ్ఞాతవ్యం తత్త్వదర్శిభిః ॥ ౯౨॥

అపరా బాహ్యరూపేణ యన్త్రే ప్రథమసంస్థితిః ।
పరాపరా మధ్యదేశే సౌమ్యరూపేణ శోభతే ॥ ౯౩॥

పరా తు త్రికోణాగ్రే రూపాతీతతత్వమాశ్రితా ।
బిన్దౌ సున్దరీ జ్ఞేయా మహాబిన్దౌ పరా స్మృతా ॥ ౯౪॥

నిమిత్తం న తు యన్త్రస్య కాష్ఠం పత్రం చ శిల్పకమ్ ।
చేతనాయాః క్రమజ్ఞానం యన్త్రస్య ఫలముచ్యతే ॥ ౯౫॥

యః పశ్యేద్యన్త్రమేతత్తు రేఖామాత్రసమన్వితమ్ ।
తస్య బాహ్యం భవేత్సర్వం న తత్త్వం పరిదృశ్యతే ॥ ౯౬॥

యః పశ్యేదత్ర తత్త్వాని క్రమశో భావితాని చ ।
స విశ్వస్య క్రమం పశ్యేద్వార్భేలాయాః ప్రసాదతః ॥ ౯౭॥

యః పరామపరాం చైవ పరాపరాం చ వేత్తి యః ।
స త్రిరూపాం పరాం శక్తిం బాహ్యేఽపి పరిపశ్యతి ॥ ౯౮॥

యః సున్దరీం విజానీయాద్బిన్దురూపేణ సంస్థితామ్ ।
సామఞ్జస్యస్య తత్త్వం స జ్ఞాతుమర్హతి తత్త్వతః ॥ ౯౯॥

మహాబిన్దుం విజానీయాద్యః సర్వాతీతమవ్యయమ్ ।
స వార్భేలాం పరాం శక్తిం న భేదేన ప్రపశ్యతి ॥ ౧౦౦॥

న యన్త్రస్య బహిర్భాగో న చాన్తః కేవలం స్మృతః ।

సర్వమేతత్సమాసాద్య ఏకం తత్త్వం ప్రజాయతే ॥ ౧౦౧॥

భూపురం దేహవిస్తారః పత్రాణి మనసో గతిః ।
కోణాని తత్త్వసఙ్ఘాతా బిన్దుః శుద్ధా తు సంవిదా ॥ ౧౦౨॥

మహాబిన్దుః పరం బ్రహ్మ యత్ర సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ।
యత్ర సర్వం విలీయేత తదేవ పరమం పదమ్ ॥ ౧౦౩॥

ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాభిశ్చ తిరోధానానుగ్రహైః ।
యన్త్రస్య చేతనాస్తమ్భః క్రమశః పరికీర్తితః ॥ ౧౦౪॥

అనుగ్రహేణ సర్వస్య ప్రకాశోఽన్తః ప్రవర్తతే ।
తస్మాదనుగ్రహః ప్రోక్తః చేతనాసార ఉత్తమః ॥ ౧౦౫॥

అపరాతః పరాపారం పరాపారాత్పరాం గతిమ్ ।
సున్దరీం చ సమాసాద్య మహాబిన్దౌ నివర్తయేత్ ॥ ౧౦౬॥

నివృత్తౌ న వినాశః స్యాద్దైక్యం తత్త్వస్య దర్శనమ్ ।
యన్త్రయాత్రా సమాఖ్యాతా బాహ్యాదన్తః పరం ప్రతి ॥ ౧౦౭॥

ఇదం యన్త్రం మహాగుహ్యం న రేఖానాం ప్రపఞ్చకమ్ ।
వార్బేలాయాః స్వరూపస్య క్రమదృశ్యం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౦౮॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే సప్తమః పటలః ।

అష్టమః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
వార్బేలైకాక్షరీమన్త్రప్రకరణం
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
యన్త్రరాజస్య తే ప్రోక్తం మన్త్రతత్త్వమథోచ్యతామ్ ॥ ౧॥

కిం బీజం పరమం ప్రోక్తం వార్బేలాయాః సనాతనమ్ ।
కథం తస్య విన్యాసశ్చ కథం మన్త్రత్వమాప్నుయాత్ ॥ ౨॥

ఏకాక్షరీతి యత్ప్రోక్తం తన్మన్త్రం పరమాద్భుతమ్ ।
న తన్ముఖేన వక్తవ్యం కథం గుహ్యం ప్రకాశయేత్ ॥ ౩॥

ఋషిః కశ్చ భవేత్ తస్య ఛన్దః కిం దేవతా చ కా ।
వినియోగః కథం తస్య పురశ్చర్యా చ కీదృశీ ॥ ౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం గుహ్యం గుహ్యతరం పరమ్ ।
అక్షరస్య క్రమం వక్ష్యే న తు మన్త్రం ప్రకాశయేత్ ॥ ౫॥

వార్బేలాయాః పరం బీజం బ్రహ్మబీజముదాహృతమ్ ।
ఏకాక్షరం పరం ప్రోక్తం బ్రహ్మవిద్యాప్రవర్తకమ్ ॥ ౬॥

బకారః ప్రథమః ప్రోక్తో రకారస్తదనన్తరమ్ ।
అకారస్తు తృతీయః స్యాద్బిన్దురన్తే ప్రతిష్ఠితః ॥ ౭॥

బకారరకారాభ్యాం తు అకారేణ సమన్వితమ్ ।
బిన్దునా పరిపూర్ణం తద్బ్రహ్మబీజం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౮॥

న వర్ణసంహతిమాత్రం తద్బీజం తత్త్వతో మతమ్ ।
బ్రహ్మవిద్యాప్రకాశస్య సూక్ష్మద్వారముదాహృతమ్ ॥ ౯॥

అస్య మన్త్రస్య ఋషిః స్యాద్బ్రహ్మైవ పరమార్థతః ।
ఛన్దస్తు గాయత్రీ ప్రోక్తా దేవతా వార్బేలా స్మృతా ॥ ౧౦॥

బ్రహ్మవిద్యాప్రసిద్ధ్యర్థం వినియోగః ప్రకీర్తితః ।
న లౌకికఫలసిద్ధ్యర్థం న భోగార్థం న కీర్తయే ॥ ౧౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం అక్షరాణాం పృథక్ఫలమ్ ।
కథం తేషాం సమాయోగాద్బ్రహ్మబీజత్వమాప్నుయాత్ ॥ ౧౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ ృణు తత్త్వం మహామతే ।
ఏకైకం వర్ణమాశ్రిత్య చతుష్పాదం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౧౩॥

బకారో భావబీజం స్యాద్భవస్యాద్యప్రవర్తకః ।
రకారో రశ్మిరూపేణ ప్రకాశస్య ప్రవర్తకః ॥ ౧౪॥

అకారోఽనుత్తరం తత్త్వమాదిమధ్యాన్తవర్జితమ్ ।
బిన్దుః సర్వసమాహారో విలయస్య నివర్తకః ॥ ౧౫॥

బకారేణ సమారమ్భో రకారేణ ప్రకాశనమ్ ।
అకారేణ పరం మౌనం బిన్దునా పూర్ణతా స్మృతా ॥ ౧౬॥

ఏవం వర్ణచతుష్టస్య సంయోగః పరమః స్మృతః ।
న తత్ర వర్ణభేదోఽస్తి న తత్ర క్రమబన్ధనమ్ ॥ ౧౭॥

క్రమేణ దృశ్యతే బీజం క్రమాతీతం తు తత్త్వతః ।
యథా రశ్మౌ సమాయాన్తి వర్ణాః సూర్యప్రభామివ ॥ ౧౮॥

మన్త్రస్యాస్య జపే నిత్యం పూర్వం శుద్ధిం సమాచరేత్ ।
గురుప్రసాదమాసాద్య వినియోగం సమాచరేత్ ॥ ౧౯॥

గురుమన్త్రస్య సంస్థానం పూర్వం హృది నివేశయేత్ ।
తతో వార్బేలబీజస్య బాహ్యం స్థానం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౨౦॥

న భూమౌ లిఖితం బీజం న పత్రే న చ భిత్తిషు ।
గురుణా యదనుజ్ఞాతం తదేవ స్థానమిష్యతే ॥ ౨౧॥

ఆసనం శుద్ధమాసాద్య పూర్వాభిముఖ ఆస్థితః ।
ప్రాతఃకాలే జపేన్మన్త్రం గాయత్రీఛన్దసా యుతమ్ ॥ ౨౨॥

నాతిశీఘ్రం న మన్దం చ నిఃశబ్దం న చ ఘోషవత్ ।
మనసా భావయేద్బీజం శ్వాసేన సహ సంయతమ్ ॥ ౨౩॥

పురశ్చర్యావిధానం తు గురుణా వినియోజితమ్ ।
తథాపి తత్త్వతో వక్ష్యే సఙ్ఖ్యాం తస్య మహామతే ॥ ౨౪॥

ఏకలక్షం జపేన్మన్త్రం పురశ్చర్యాఫలం లభేత్ ।
దశాంశం తర్పణం కుర్యాద్దశాంశం హోమమిష్యతే ॥ ౨౫॥

దశాంశం మార్జనం కుర్యాద్దశాంశం బ్రాహ్మణార్చనమ్ ।
యథాశక్తి సమాప్నోతి గురుభక్త్యా విధానతః ॥ ౨౬॥

న సఙ్ఖ్యా కేవలం మన్త్రస్య సిద్ధిహేతుః ప్రకీర్తితా ।
చిత్తశుద్ధిసమాయుక్తా సఙ్ఖ్యా ఫలప్రదా స్మృతా ॥ ౨౭॥

ఏకలక్షం సమాసాద్య జపేన్నియమసంయుతః ।
ద్విలక్షే దృఢతా తస్య త్రిలక్షే చిత్తసంయమః ॥ ౨౮॥

చతుర్లక్షే ప్రకాశః స్యాద్పఞ్చలక్షే విమర్శనమ్ ।
షట్లక్షే తత్త్వబోధః స్యాద్సప్తలక్షే ప్రశాన్తతా ॥ ౨౯॥

అష్టలక్షే సమత్వం స్యాన్నవలక్షే ప్రసాదితా ।
దశలక్షే తు మన్త్రస్య తత్త్వైకత్వం ప్రజాయతే ॥ ౩౦॥

న సఙ్ఖ్యయా పరం బ్రహ్మ న సఙ్ఖ్యయా పరా గతిః ।
సఙ్ఖ్యా తు సాధకస్యైవ చిత్తమార్గస్య సూచికా ॥ ౩౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం పురశ్చర్యాఫలం ప్రభో ।
కిం లక్షణం భవేత్సిద్ధే మన్త్రే పరమగుహ్యకే ॥ ౩౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం లక్షణాని నిబోధ మే ।
స్వప్నే జాగరణే చైవ మన్త్రభావః ప్రవర్తతే ॥ ౩౩॥

న మన్త్రస్యాభిమానోఽస్య న సిద్ధేర్గర్వ ఏవ చ ।
వాణీ మృద్వీ భవేత్తస్య బుద్ధిః సూక్ష్మార్థదర్శినీ ॥ ౩౪॥

క్రోధస్య క్షయమాప్నోతి లోభశ్చ క్రమశః క్షయేత్ ।
ద్వేషో మన్దత్వమాప్నోతి మైత్రీ హృది వివర్ధతే ॥ ౩౫॥

న దుఃఖేన విచాల్యేత న హర్షేణ ప్రహృష్యతి ।
సమత్వే వర్తమానః సన్మన్త్రతత్త్వం వివిన్దతి ॥ ౩౬॥

అసత్యం పరిహర్తవ్యం హింసా త్యాజ్యా విశేషతః ।
పరదుఃఖే దయాయుక్తః సత్యే తిష్ఠతి సాధకః ॥ ౩౭॥

మన్త్రసిద్ధిర్న నామైవ దృశ్యచమత్కారకారణమ్ ।
జీవనస్య పరిష్కారో మన్త్రసిద్ధేః పరం ఫలమ్ ॥ ౩౮॥

బ్రహ్మవిద్యాం సమాసాద్య నాత్మానం శ్రేష్ఠమాచరేత్ ।
యః సర్వేభ్యః సమం పశ్యేత్స ఏవ మన్త్రవిత్తమః ॥ ౩౯॥

అథ పరాపరాయాస్తు బీజం గుహ్యతమం స్మృతమ్ ।
మాయాబీజం లజ్జాబీజమితి తస్య ప్రకీర్తనమ్ ॥ ౪౦॥

న తద్వర్ణం ప్రకాశ్యం స్యాన్న తన్మన్త్రః ప్రదర్శ్యతే ।
క్రమమాత్రం ప్రవక్ష్యామి గురుగమ్యం తు శిష్యతః ॥ ౪౧॥

హకారః ప్రథమః ప్రోక్తో రకారస్తదనన్తరమ్ ।
ఈకారస్తృతీయః ప్రోక్తో బిన్దురన్తే ప్రతిష్ఠితః ॥ ౪౨॥

హకారరకారాభ్యాం త్వీకారేణ సమన్వితమ్ ।
బిన్దునా పరిపూర్ణం తన్మాయాబీజం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౪౩॥

లజ్జాబీజమితి ఖ్యాతం పరాపరాప్రకాశకమ్ ।
అస్య ఋషిః స్వయం శక్తిర్గాయత్రీ ఛన్ద ఉచ్యతే ॥ ౪౪॥

దేవతా భువనేశానీ పరాపరాస్వరూపిణీ ।

బ్రహ్మవిద్యాప్రకాశార్థం వినియోగః ప్రకీర్తితః ॥ ४५॥

న మాయాశబ్దమాత్రేణ మోహబన్ధః ప్రకీర్తితః ।
యా ప్రకాశం నిగృహ్ణాతి సా మాయా పరికీర్తితా ॥ ४६॥

యా లజ్జాం జనయేదన్తః సా కేవలం న హీయతే ।
స్వభావస్య నిగూఢత్వం తస్యాః సూక్ష్మం ప్రయోజనమ్ ॥ ४७॥

అస్యాపి పురశ్చర్యా స్యాత్పూర్వవన్మన్త్రసంయుతా ।
గురుణా యత్ప్రదిష్టం తు తదేవాత్ర ప్రమాణకమ్ ॥ ४८॥

ఏకలక్షం జపేన్మన్త్రం నియమేన సమాహితః ।
దశాంశతర్పణం కుర్యాద్దశాంశం హోమమిష్యతే ॥ ४९॥

మార్జనం తు తతః కుర్యాద్గురోః పూజాం సమాచరేత్ ।
యథాశక్తి సమాప్నోతి శ్రద్ధయా శుద్ధమానసః ॥ ५०॥

మాయాబీజస్య జపతో రూపభేదాః ప్రకాశతే ।
స్వభావస్య చ వైచిత్ర్యం బోధరూపేణ దృశ్యతే ॥ ५१॥

యత్కిఞ్చిద్బాహ్యరూపం స్యాన్న తత్ర మోహమాచరేత్ ।
రూపాణి శక్తిసఞ్చారాః సర్వే తత్త్వే విలీయతే ॥ ५२॥

అపరాయాః తు బీజాని నైకమిత్యుదితం పురా ।
రూపభేదానుసారం తు భిన్నాని తత్త్వవిత్తమైః ॥ ५३॥

యతః సా బహురూపా చ బహుభావప్రకాశినీ ।
తస్మాదేకం న తస్యాస్తు బీజం సర్వత్ర శస్యతే ॥ ५४॥

కశ్చిద్బీజం సమాశ్రిత్య రూపమేకం ప్రపద్యతే ।
అన్యస్తు భిన్నమాశ్రిత్య తస్యా భావం ప్రపశ్యతి ॥ ५५॥

న తత్ర బీజభేదేన దేవీ భిన్నా ప్రకీర్తితా ।
ఏకైవాపరా శక్తిర్హి రూపైర్నానాత్వమాప్నుతే ॥ ५६॥

అతః పరాబీజమేకం పరాపరాయాస్తథైవ చ ।
అపరాయాః పునర్బీజం రూపభేదైర్వినిర్మితమ్ ॥ ५७॥

శ్రుతకేతురువాచేదం కథం బీజం వినిశ్చితమ్ ।
కేన మార్గేణ గృహ్ణీయాదపరాయాః పరం బీజకమ్ ॥ ५८॥

దేవదత్త ఉవాచేదం గురుమేవాత్ర పృచ్ఛతి ।
స్వేచ్ఛయా న సమాదద్యాదపరాబీజముత్తమమ్ ॥ ౪౯॥

యద్రూపం గురుణా దత్తం తద్రూపస్యైవ సాధనమ్ ।
న సర్వబీజసామాన్యం న సర్వేషాం సమం స్మృతమ్ ॥ ౫౦॥

ఏకాక్షరీ పరా ప్రోక్తా మాయాబీజం పరాపరమ్ ।
అపరాయాస్తు బీజానాం ప్రవాహో నానకః స్మృతః ॥ ౫౧॥

పరాబీజం తు బ్రహ్మాస్య మౌనద్వారం ప్రకీర్తితమ్ ।
పరాపరాబీజమాఖ్యాతం రూపశక్తేః ప్రకాశకమ్ ॥ ౫౨॥

అపరాబీజవర్గశ్చ నానారూపప్రవర్తకః ।
త్రయమేతత్సమాసేన వార్బేలాయాః పరం మతమ్ ॥ ౫౩॥

బ్రహ్మబీజం పరం నిత్యం మాయాబీజం తు మధ్యగమ్ ।
అపరాబీజవిస్తారో విశ్వరూపస్య కారణమ్ ॥ ౫౪॥

ఏకాక్షరస్య జపతో వివేకః సమ్ప్రవర్ధతే ।
నిత్యానిత్యవిభాగశ్చ సూక్ష్మబుద్ధౌ ప్రకాశతే ॥ ౫౫॥

అన్తఃకరణశుద్ధిః స్యాత్సత్యే నిష్ఠా దృఢా భవేత్ ।
విచారస్య ప్రసాదేన బ్రహ్మవిద్యా వివర్ధతే ॥ ౫౬॥

మాయాబీజస్య జపతః స్వభావావరణం క్షయేత్ ।
రూపేష్వపి నిబద్ధస్య చేతసో విమలత్వకమ్ ॥ ౫౭॥

లజ్జా న హీనతా తత్ర న దైన్యం న చ సఙ్కుచః ।
స్వరూపస్య గభీరత్వం తస్యాః లజ్జేతి కీర్తితమ్ ॥ ౫౮॥

యదా మాయా నివర్తేత న రూపం నశ్యతి ధ్రువమ్ ।
రూపస్య బన్ధనం యాతి ప్రకాశస్య తు వర్ధనమ్ ॥ ౫౯॥

యః పరాం బీజతత్త్వేన పరాపరాం చ వేత్తి యః ।
అపరాం రూపభేదేన స మన్త్రత్రయవిత్తమః ॥ ౬౦॥

న మన్త్రే కేవలం సిద్ధిర్న బీజే కేవలం గతిః ।
గురుభక్త్యా సమాయుక్తం తత్త్వజ్ఞానం పరం ఫలమ్ ॥ ౬౧॥

న బీజం తస్య దర్పాయ న సిద్ధిర్వశవర్తినీ ।

న శక్తిః పరపీడార్థం న లోకవఞ్చనాయ చ ॥ ౭౨॥

బ్రహ్మవిద్యాం సమాశ్రిత్య యో జీవేషు దయాం చరేత్ ।
స ఏవ మన్త్రసిద్ధః స్యాదితి వార్బేలశాసనమ్ ॥ ౭౩॥

అన్నదానం జలం వాణీ శరణం చ యథాశక్తి ।
పరదుఃఖప్రశాన్తిశ్చ మన్త్రసిద్ధేః పరం ఫలమ్ ॥ ౭౪॥

శ్రుతకేతురువాచేదం జపస్యావశ్యకం కిము ।
కాలదేశాసనాదీనాం కిం నియమః ప్రకీర్తితః ॥ ౭౫॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శుచిర్దేశః ప్రశస్యతే ।
గురుణా యత్ర నిర్దిష్టం తత్ర కాలః శుభో మతః ॥ ౭౬॥

ప్రాతః సన్ధ్యాం సమాశ్రిత్య జపేన్మన్త్రం సమాహితః ।
మధ్యాహ్నే పునరభ్యస్య సాయం పూర్ణత్వమాప్నుయాత్ ॥ ౭౭॥

త్రిసన్ధ్యాజపయోగేన మన్త్రధారా న హీయతే ।
విచ్ఛేదే గురుమాశ్రిత్య పునః క్రమముపాశ్రయేత్ ॥ ౭౮॥

నిద్రాలస్యప్రమాదాంశ్చ శనైః సన్త్యజ్య సాధకః ।
నియమస్య దృఢత్వేన మన్త్రమార్గే ప్రతిష్ఠితః ॥ ౭౯॥

మౌనం తస్య సహాయః స్యాదల్పభాషీ జితేన్ద్రియః ।
న తు మౌనం మనోభఙ్గో విచారస్తత్ర వర్ధతే ॥ ౮౦॥

మన్త్రసిద్ధేః పరం లక్షణం నాద్భుతం బాహ్యదర్శనమ్ ।
స్వభావస్య ప్రశాన్తత్వం బ్రహ్మదృష్టేః ప్రబోధనమ్ ॥ ౮౧॥

యత్ర సర్వేషు భూతేషు భేదో నశ్యతి చేతసి ।
యత్ర దుఃఖేషు కరుణా యత్ర సత్యే దృఢా మతిః ॥ ౮౨॥

యత్ర దేవాసురే భేదో న తత్త్వస్య విరోధితా ।
యత్ర స్త్రీపుంసయోర్భేదో నపుంసకేఽపి నిన్దితా ॥ ౮౩॥

యత్ర జ్యోతిస్తమశ్చైవ శుభాశుభసమన్వితమ్ ।
ఏకస్యైవ ప్రసారేణ దృశ్యతే తత్త్వమవ్యయమ్ ॥ ౮౪॥

స ఏవ వార్బేలామార్గః స ఏవ బ్రహ్మవేదితా ।
స ఏవ మన్త్రసిద్ధః స్యాన్న కేవలం జపక్రియః ॥ ౮౫॥

బ్రహ్మబీజస్య మాహాత్మ్యం మాయాబీజస్య చోత్తమమ్ ।
అపరాయాస్తు బీజానాం నానాత్వం చ ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౮౬॥

గురుప్రసాదమాసాద్య యః క్రమం పరిపాలయేత్ ।
స బాహ్యే మన్త్రమార్గేణ బ్రహ్మవిద్యాం ప్రపద్యతే ॥ ౮౭॥

ఇత్యేతత్కథితం సౌమ్య వార్బేలైకాక్షరం పరమ్ ।
బీజక్రమం చ తత్త్వం చ పురశ్చర్యావిధానకమ్ ॥ ౮౮॥

న ప్రకాశ్యం స్వయమ్బుద్ధ్యా న చ గర్వేణ దర్శయేత్ ।
గురుగమ్యం పరం గుహ్యం హృది నిత్యం నిధాపయేత్ ॥ ౮౯॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే అష్టమః పటలః ।

నవమః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
అజపాజపవిధ్యాత్మదీక్షాత్ర్యక్షరీప్రకరణం
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
జపస్య సూక్ష్మరూపం మే కథయస్వ మహామతే ॥ ౧॥

వాచికస్య తు జపస్య కిం సూక్ష్మతరముచ్యతే ।
కిం వినాపి ప్రయత్నేన జపః సఞ్జాయతే కథమ్ ॥ ౨॥

ప్రాణస్య గమనాగమ్యే కిం మన్త్రస్య ప్రవర్తనమ్ ।
పశ్యన్తీ మధ్యమా చైవ వైఖరీ చ కథం స్మృతా ॥ ౩॥

భూతశుద్ధివిధిం చైవ ఆత్మదీక్షాం తథైవ చ ।
త్ర్యక్షరస్య చ మాహాత్మ్యం క్రమశో వక్తుమర్హసి ॥ ౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం సూక్ష్మమార్గం నిబోధ మే ।
జపోఽపి త్రివిధః ప్రోక్తః స్థూలః సూక్ష్మస్తథాజపః ॥ ౫॥

వాచయా యః సమారబ్ధో వర్ణైః స్పష్టప్రవర్తితః ।
స వాచికః సమాఖ్యాతః స్థూలమార్గప్రకాశకః ॥ ౬॥

ఉపాంశురల్పనిఃశబ్దో మనసా చానుచిన్తితః ।
స మధ్యస్థః సమాఖ్యాతః స్థూలసూక్ష్మవివర్తకః ॥ ౭॥

నిఃప్రయత్నః స్వభావేన ప్రాణస్పన్దసముద్భవః ।

యః స్వయం వర్తతే నిత్యం సోఽజపః పరికీర్తితః ॥ ౮॥

నాసౌ సాధ్యః ప్రయత్నేన న వర్ణైర్బాహ్యతోఽర్చితః ।
ప్రాణయోర్గత్యనుగతో హృదయే స ప్రవర్తతే ॥ ౯॥

ప్రాణో యదా బహిర్గచ్ఛేదపానోఽన్తః ప్రవర్తతే ।
తయోః సంయోగమాసాద్య సూక్ష్మనాదః ప్రవర్తతే ॥ ౧౦॥

నాదే తు మనసో యోగో మనసి ప్రత్యవస్థితిః ।
ప్రత్యవస్థితచిత్తస్య స్వభావోఽజప ఉచ్యతే ॥ ౧౧॥

అజపాం న జపేద్బుద్ధ్యా జపబుద్ధిం వివర్జయేత్ ।
యథా ప్రవహతో నీరం స్వయమేవ సముదేత్యధః ॥ ౧౨॥

ప్రాణస్య సహజం కర్మ యథా నిత్యం ప్రవర్తతే ।
తథైవాజపమిత్యుక్తం తత్ర యత్నో న విద్యతే ॥ ౧౩॥

శ్రుతకేతురువాచేదం జపః కిం తస్య సాధనమ్ ।
అజపస్య చ సంయోగః కథం మన్త్రేణ జాయతే ॥ ౧౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శృణు సూక్ష్మతరం విధిమ్ ।
శ్వాసే ప్రవర్తతే యత్తు తత్ర చిత్తం నివేశయేత్ ॥ ౧౫॥

న ప్రాణం ధారయేద్బుద్ధ్యా న చ తం బలతో నయేత్ ।
యథాస్వభావమాయాన్తం గచ్ఛన్తం చ నిరీక్షయేత్ ॥ ౧౬॥

గచ్ఛతః ప్రాణవాయోస్తు సూక్ష్మభావం విచిన్తయేత్ ।
ఆగచ్ఛత్యపి యః ప్రాణస్తత్రైకాగ్రం మనో భవేత్ ॥ ౧౭॥

ఏవం నిరీక్షణేనైవ ప్రాణచేష్టా ప్రశామ్యతి ।
ప్రశాన్తే ప్రాణసఞ్చారే చిత్తం సూక్ష్మతరం భవేత్ ॥ ౧౮॥

తత్ర నాదః సముత్పన్నః శబ్దరూపో న బాహ్యతః ।
న తం శృణోతి కర్ణాభ్యాం హృద్బోధేన స గృహ్యతే ॥ ౧౯॥

నాదే లీనం మనః కృత్వా నాదమప్యతివర్తయేత్ ।
యత్ర నాదోఽపి శామ్యేత తత్ర సంవిత్ప్రకాశతే ॥ ౨౦॥

సా సంవిద్వార్బేలారూపా నిఃస్పన్దా పరమా స్మృతా ।
నాదస్యాపి యా సాక్షీ సా పరా శక్తిరుచ్యతే ॥ ౨౧॥

అథ శబ్దస్య మార్గాణాం చతుష్టయముదాహృతమ్ ।
పరా సూక్ష్మతమా ప్రోక్తా పశ్యన్తీ తదనన్తరా ॥ ౨౨॥

మధ్యమా తు తృతీయా స్యాద్వైఖరీ చ చతుర్థికా ।
ఏకైవ వాక్ చతుర్ధా సా ప్రవాహే పరికీర్తితా ॥ ౨౩॥

పరా నాదాతిగా ప్రోక్తా నిఃశబ్దస్య ప్రతిష్ఠితా ।
న తత్ర వర్ణసఞ్చారో న చ శబ్దస్య కల్పనా ॥ ౨౪॥

పశ్యన్తీ దర్శనాత్మా తు భావస్య ప్రథమాఙ్కురా ।
అవ్యక్తార్థస్య సఙ్కల్పః ప్రకాశః సూక్ష్మ ఉచ్యతే ॥ ౨౫॥

మధ్యమా మనసి ప్రోక్తా వర్ణభావప్రవర్తినీ ।
న బాహ్యశ్రవణం తత్ర న చ పూర్ణోఽర్థనిర్ణయః ॥ ౨౬॥

వైఖరీ కణ్ఠదేశస్థా జిహ్వాగ్రాద్బహిరాగతా ।
వర్ణైః పదైశ్చ వాక్యైశ్చ సా లోకే పరిదృశ్యతే ॥ ౨౭॥

పరాతో జాయతే పశ్యన్తీ పశ్యన్త్యా మధ్యమోదితా ।
మధ్యమాయా వినిష్పన్నా వైఖరీ లోకగోచరా ॥ ౨౮॥

యః ప్రతిలోమమేతాసాం వాక్ప్రవాహం విచిన్తయేత్ ।
వైఖరీం మధ్యమా కృత్వా పశ్యన్తీం పరతాం నయేత్ ॥ ౨౯॥

పశ్యన్తీమపి సన్త్యజ్య పరాయాం సంవిది స్థితః ।
స వాచో మూలమాసాద్య మౌనం పరమవిన్దతి ॥ ౩౦॥

న మౌనం కేవలం తూష్ణీం న చ వాక్పరివర్జనమ్ ।
వాచో మూలావబోధః స్యాన్మౌనమేతత్పరం స్మృతమ్ ॥ ౩౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం భూతశుద్ధిః కథం భవేత్ ।
బహిర్యాగే ప్రయుక్తాయాః కిం తస్యాః ఫలమిష్యతే ॥ ౩౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం భూతశుద్ధిం నిబోధ మే ।
న దేహస్య వినాశోఽత్ర న భూతానాం వివర్జనమ్ ॥ ౩౩॥

భూమిరాపస్తథా తేజో వాయురాకాశ ఏవ చ ।
పఞ్చైతాని శరీరస్య స్థూలాధారాః ప్రకీర్తితాః ॥ ౩౪॥

గన్ధో భూమేర్గుణః ప్రోక్తో రస ఆపః ప్రకీర్తితః ।

రూపం తేజోగుణః ప్రోక్తం స్పర్శో వాయోః స్వభావతః ॥ ౩౫॥

శబ్ద ఆకాశరూపస్య గుణః సూక్ష్మతరః స్మృతః ।
ఏతేషాం మలినత్వస్య శుద్ధిరత్ర విధీయతే ॥ ౩౬॥

ప్రథమం భూమితత్త్వస్య స్థైర్యం భావయేదాత్మని ।
తస్య బన్ధకరం భారం శనైః సూక్ష్మే నివేశయేత్ ॥ ౩౭॥

స్థైర్యం తేజసి సంలీనం తేజో వాయౌ విలీయతే ।
వాయురాకాశమాసాద్య శబ్దమాత్రే వ్యవస్థితః ॥ ౩౮॥

శబ్దమపి సముత్సృజ్య సూక్ష్మే సంవిది యోజయేత్ ।
సంవిదం చ పరే తత్త్వే వార్బేలాయాం నివేశయేత్ ॥ ౩౯॥

తతః పరం ప్రసాదేన పునర్దేహం ప్రకల్పయేత్ ।
నూతనం నిర్మలం దేహం తత్త్వసామ్యసమన్వితమ్ ॥ ౪౦॥

న పృథివ్యాదినాశోఽత్ర న దేహస్యాపి నాశనమ్ ।
మలినాధ్యాసవిచ్ఛేదో భూతశుద్ధిరిహోచ్యతే ॥ ౪౧॥

యస్య దేహే సమం తత్త్వం యస్య చిత్తం ప్రసాదితమ్ ।
తస్య బాహ్యక్రియా శుద్ధా తస్య పూజా స్థిరా భవేత్ ॥ ౪౨॥

అథాత్మదీక్షాం వక్ష్యామి గుహ్యం గుహ్యతరాం పరామ్ ।
న బాహ్యజన్యసంస్కారో న కేవలవిధిక్రియా ॥ ౪౩॥

స్వాత్మని వార్బేలాతత్త్వం యదా జ్ఞాతం ప్రసాదతః ।
సా దీక్షా పరమా ప్రోక్తా న పునర్జన్మకారిణీ ॥ ౪౪॥

గురుః ప్రథమమాదాయ శిష్యస్య నిర్మలం మనః ।
తత్త్వబోధస్య బీజం తు తత్ర సూక్ష్మం నివేశయేత్ ॥ ౪౫॥

న హస్తస్పర్శమాత్రేణ న జలైర్న చ భస్మనా ।
జ్ఞానస్యోదయమాత్రేణ దీక్షాసారః ప్రకీర్తితః ॥ ౪౬॥

గురుణా దర్శితే తత్త్వే శిష్యః స్వాత్మని పశ్యతి ।
యద్బాహ్యే వార్బేలారూపం తదన్తర్హృది దృశ్యతే ॥ ౪౭॥

అహం దేహ ఇతి భ్రాన్తిర్దీక్షయా పరిహీయతే ।
అహం సంవిదితి జ్ఞానం శనైః పూర్ణత్వమాప్నుయాత్ ॥ ౪౮॥

నాహం శ్రేష్ఠో న హీనోఽహం న బన్ధో న విమోచనమ్ ।
ఇత్యభేదప్రబోధేన ఆత్మదీక్షా ప్రజాయతే ॥ ౪౯॥

నాత్మదీక్షాం వినా బాహ్యం న బాహ్యం వినా చ సా ।
ఉభయం సాధనం ప్రోక్తం క్రమభేదేన తత్త్వతః ॥ ౫౦॥

అథ త్ర్యక్షరీం వక్ష్యే వార్బేలాయాః పరాం స్మృతామ్ ।
న తాం స్పష్టం ప్రవక్ష్యామి బీజక్రమం తు దర్శయే ॥ ౫౧॥

ప్రథమం బ్రహ్మబీజం స్యాద్యత్పూర్వం పరికీర్తితమ్ ।
తతో మాయాబీజమాఖ్యాతం పరాపరాప్రకాశకమ్ ॥ ౫౨॥

పునరేవ పరం బీజం ప్రథమం యత్ప్రకీర్తితమ్ ।
ఏవం బీజత్రయస్యైక్యం త్ర్యక్షరీతి నిగద్యతే ॥ ౫౩॥

బ్రహ్మబీజం పురస్తస్య మధ్యస్థం మాయయా యుతమ్ ।
అన్తే పునర్బ్రహ్మబీజం పూర్ణచక్రం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౫౪॥

న వర్ణత్రయమిత్యుక్తం త్ర్యక్షరత్వం తు తత్త్వతః ।
త్రిశక్తిసఙ్గమాదస్యాః త్ర్యక్షరీతి నిగద్యతే ॥ ౫౫॥

ఇచ్ఛా తత్ర ప్రథమం స్యాత్ప్రకాశో జ్ఞానముచ్యతే ।
క్రియా తృతీయరూపేణ పూర్ణత్వం పరికీర్తితమ్ ॥ ౫౬॥

అస్యాః ఋషిః పురా ప్రోక్తః శక్తిరూపా పరా స్మృతా ।
గాయత్రీ ఛన్ద ఇత్యుక్తం దేవతా భువనేశ్వరీ ॥ ౫౭॥

కామ్యార్థసిద్ధయే ప్రోక్తో వినియోగోఽస్య సాధనే ।
న కామస్యాపవర్గోఽత్ర కామస్య శుద్ధిరేవ తు ॥ ౫౮॥

యః కామం వార్బేలాయాం తు సమర్ప్య జపమాచరేత్ ।
తస్య కామః ప్రసాదేన స్వభావం శుభమాప్నుయాత్ ॥ ౫౯॥

యత్కామం హృది సఙ్కల్ప్య త్ర్యక్షరీం భావయేత్సుధీః ।
తత్సిద్ధిర్న తు మోహాయ ధర్మయుక్తా ప్రజాయతే ॥ ౬౦॥

నాధర్మస్య ప్రసిద్ధిః స్యాన్న పరపీడనస్య చ ।
శుద్ధే సఙ్కల్పమాత్రే తు కామః పూర్ణత్వమాప్నుయాత్ ॥ ౬౧॥

ఏకలక్షం పురశ్చర్యా త్ర్యక్షర్యాః ప్రకీర్తితా ।

దశాంశతర్పణం కుర్యాద్దశాంశం హోమమిష్యతే ॥ ౬౨॥

మార్జనం చ తతః కుర్యాద్గురుపూజాం సమాచరేత్ ।
యథాశక్తి విధానం తు శ్రద్ధయా పరిపూరయేత్ ॥ ౬౩॥

జపేత్త్రిసన్ధ్యమాసాద్య త్ర్యక్షరీం భావయన్సుధీః ।
ప్రాతః సఙ్కల్పసిద్ధిః స్యాద్దినే జ్ఞానప్రవర్ధనమ్ ॥ ౬౪॥

సాయం చిత్తప్రసాదః స్యాన్నిద్రాయాం భావసంస్థితిః ।
ఏవం త్రివిధసన్ధ్యాయాం మన్త్రధారా న హీయతే ॥ ౬౫॥

జపస్య బాహ్యరూపం తు వైఖర్యాం పరికీర్తితమ్ ।
మధ్యమా మనసా జప్యం పశ్యన్త్యాం భావ ఉచ్యతే ॥ ౬౬॥

పరాయాం తు విలీయేత జపకర్తా జపః క్రమాత్ ।
యత్ర జప్యో న జప్యశ్చ తత్ర మన్త్రః స్వయం స్థితః ॥ ౬౭॥

అజపాయాం యదా నిత్యం త్ర్యక్షరీభావసంయుతః ।
ప్రాణః ప్రవర్తతే శుద్ధః స జీవన్మన్త్ర ఉచ్యతే ॥ ౬౮॥

న తస్య ఫలమాత్రం స్యాదైశ్వర్యం వా మనోరథః ।
బుద్ధేః ప్రసాదః సత్యం చ సఙ్కల్పస్య విశుద్ధతా ॥ ౬౯॥

యస్య కామః శమం యాతి యస్య బుద్ధిః ప్రసాదినీ ।
యస్య వాణీ హితం బ్రూతే స మన్త్రఫలభాగ్భవేత్ ॥ ౭౦॥

యస్య లోభో వినశ్యేత యస్య ద్వేషః ప్రశామ్యతి ।
యస్య సర్వేషు భూతేషు మైత్రీ సా సిద్ధిరుచ్యతే ॥ ౭౧॥

భూతశుద్ధిం సమాసాద్య ఆత్మదీక్షాం చ కారయేత్ ।
అజపాం భావయిత్వా తు త్ర్యక్షరీం పరిపూజయేత్ ॥ ౭౨॥

బాహ్యే జపే సమారమ్భః సూక్ష్మే తస్య నివర్తనమ్ ।
పరాయాం తు సమావేశో మహాబిన్దౌ పరా గతిః ॥ ౭౩॥

నాదం వాక్చతుష్కం చైవ భూతాని చ విశోధయేత్ ।
ఆత్మానం వార్బేలాయాం స్థాపయిత్వా విశోధయేత్ ॥ ౭౪॥

ఏవం యః కురుతే నిత్యం జపం తత్త్వానుసారతః ।
స బాహ్యకర్మయోగేన సూక్ష్మమార్గం ప్రపద్యతే ॥ ౭౫॥

అజపా చ జపశ్చైవ వాక్తత్త్వాని చ భూతకమ్ ।
ఆత్మదీక్షా త్ర్యక్షరీ చ షడఙ్గం మన్త్రసాధనే ॥ ౭౬॥

నైతదఙ్గాని భిన్నాని వార్చేలాయాః స్వరూపతః ।
ఏకస్యైవ ప్రవాహస్య షడ్విధా గతిరుచ్యతే ॥ ౭౭॥

ప్రాణేఽజపా సమారబ్ధా వాచా జపః ప్రవర్తతే ।
వాక్పథే చతురాత్మత్వం భూతశుద్ధౌ విశుద్ధతా ॥ ౭౮॥

ఆత్మదీక్షాయాం బోధః స్యాత్త్ర్యక్షర్యాం తు సంహతిః ।
సంహతేః పరిపాకేన వార్చేలాయాం ప్రతిష్ఠితిః ॥ ౭౯॥

యత్ర ప్రాణో న బాధేత యత్ర వాణీ న చ క్షయేత్ ।
యత్ర కామో న బధ్నాతి తత్ర సాధనముత్తమమ్ ॥ ౮౦॥

న దేహత్యాగమాత్రేణ న లోకత్యాగ ఏవ చ ।
జీవతో వార్చేలాబోధో ముక్తిలక్షణముచ్యతే ॥ ౮౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం అద్య మే సంశయో గతః ।
జపోఽజపోఽథ వాక్తత్త్వం భూతశుద్ధిస్తథాత్మతా ॥ ౮౨॥

ఏకస్యైవ కథం సర్వం మార్గభేదేన దృశ్యతే ।
కిం మూలం సర్వసాధూనాం కిం గన్తవ్యం పరం పదమ్ ॥ ౮౩॥

దేవదత్త ఉవాచేదం మూలం సంవిదుదాహృతమ్ ।
సంవిదేవ పరా శక్తిః సా వార్చేలా న సంశయః ॥ ౮౪॥

జపస్తస్యా ప్రవాహః స్యాదజపా తస్య నిఃస్పృహా ।
వాక్తత్త్వం తస్య విస్తారో భూతశుద్ధిస్తు నిర్మలతా ॥ ౮౫॥

ఆత్మదీక్షా తు తజ్జ్ఞానం త్ర్యక్షరీ తస్య సంహతిః ।
ఏతేషాం ఫలమేకం స్యాద్వార్చేలాయాః ప్రసాదనమ్ ॥ ౮౬॥

ప్రసాదే జాయతే బోధో బోధే భేదః ప్రణశ్యతి ।
భేదే నష్టే సమం విశ్వం విశ్వే సా పరమా స్మృతా ॥ ౮౭॥

న మన్త్రం కేవలం మన్యే న దేహం కేవలం తథా ।
న శ్వాసం కేవలం మన్యే న జ్ఞానం కేవలం మతమ్ ॥ ౮౮॥

సమస్తం సాధనం ప్రోక్తం వార్చేలాయాః ప్రసాదతః ।

యత్ర సాధనసామ్యం స్యాత్తత్ర సిద్ధిః ప్రకీర్తితా ॥ ౯౯॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే నవమః పటలః ।

దశమః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
బ్రహ్మవిద్యాస్తోత్రం
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
యయా విద్యా పరం తత్త్వం ప్రకాశేత హృది ప్రభో ॥ ౧॥

సా విద్యా కా పరా ప్రోక్తా కా చానుత్తరరూపిణీ ।
కథం తాం స్తువతే ధీమాన్ వార్బేలాం బ్రహ్మరూపిణీమ్ ॥ ౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం స్తోత్రం గుహ్యతమం పరమ్ ।
బ్రహ్మవిద్యాప్రకాశాయ వక్ష్యే తే పరమాద్భుతమ్ ॥ ౩॥

నమస్తే వార్బేలే దేవి నమస్తే పరమేశ్వరి ।
నమస్తే విశ్వజనని నమస్తే విశ్వరూపిణి ॥ ౪॥

నమస్తేఽనాదిరూపాయై నాన్తాయై తే నమో నమః ।
నమస్తే శూన్యరూపాయై పూర్ణరూపాయ తే నమః ॥ ౫॥

త్వమేవ ప్రథమం జ్యోతిస్త్వమేవ ప్రథమం తమః ।
త్వమేవ విద్యా దేవేశి త్వమేవావిద్యా పరా ॥ ౬॥

త్వమేవ సూక్ష్మరూపా చ త్వమేవ స్థూలరూపిణీ ।
త్వమేవ పురుషః ప్రోక్తః ప్రకృతిస్త్వం త్వమేవ హి ॥ ౭॥

త్వమేవ నపుంసకం తత్త్వం లిఙ్గత్రయవివర్జితమ్ ।
త్వమేవ సర్వలిఙ్గానాం మూలశక్తిః సనాతనీ ॥ ౮॥

త్వమేవ సత్యరూపా చ త్వమేవానృతరూపిణీ ।
త్వమేవ న్యాయమిత్యుక్తా త్వమేవాన్యాయ ఏవ చ ॥ ౯॥

త్వమేవ శుభమిత్యుక్తం త్వమేవాశుభముచ్యతే ।
త్వమేవ దేవతారూపం త్వమేవ దానవాకృతిః ॥ ౧౦॥

త్వమేవ మానవో దేవి త్వమేవ పశుపక్షిణః ।
త్వమేవ జలచరాశ్చ త్వమేవ స్థావరం జగత్ ॥ ౧౧॥

త్వమేవ దృశ్యరూపా చ త్వమేవాదృశ్యరూపిణీ ।
త్వమేవ జ్ఞేయమిత్యుక్తా త్వమేవ జ్ఞానరూపిణీ ॥ ౧౨॥

త్వమేవ జ్ఞాతా సర్వత్ర త్వమేవ సాక్షిణీ పరా ।
త్రిపుటీ యత్ర నశ్యేత్సా త్వమేవైకాత్మరూపిణీ ॥ ౧౩॥

న త్వత్తః పూర్వమస్త్యన్యన్న త్వత్తః పరమేవ చ ।
న త్వత్తః సదృశం కిఞ్చిత్త్వమేవైకం పరం పదమ్ ॥ ౧౪॥

స్వయఞ్జాతా స్వయంసిద్ధా స్వయఞ్జ్యోతిః స్వయమ్ప్రభా ।
స్వయమేవాభవః పూర్వం స్వయమేవ పరా గతిః ॥ ౧౫॥

స్వర్ణగర్భే మహాగర్భే విశ్వగర్భే నమోఽస్తు తే ।
అయోనిజేఽనవద్యే చ అనుత్తరే నమోఽస్తు తే ॥ ౧౬॥

మహాశూన్యే మహాజ్యోతిరూపే నిత్యే నిరఞ్జనే ।
అగాధేఽప్రమేయే దేవి చిన్మాత్రే తే నమో నమః ॥ ౧౭॥

న త్వాం మనో విజానాతి న వాచా వర్ణ్యసే క్వచిత్ ।
యతో వాచో నివర్తన్తే తత్ర త్వం పరమా స్థితిః ॥ ౧౮॥

యస్యాం చిన్తా విలీయేత యస్యాం శబ్దః ప్రశామ్యతి ।
యస్యాం భేదో వినశ్యేత్సా త్వం బ్రహ్మవిద్యా పరా ॥ ౧౯॥

పరే త్వం పరమా శక్తిరపరే విశ్వరూపిణీ ।
పరాపరే సమాఖ్యాతా త్రిరూపా తత్త్వవేదిభిః ॥ ౨౦॥

పరాతీతానుత్తరా త్వం కల్పనాతీతగోచరా ।
అపరా నానారూపా త్వం సహస్రాకృతిధారిణీ ॥ ౨౧॥

కదాచిత్పుంస్త్వమాస్థాయ కదాచిన్నారీరూపిణీ ।
కదాచిన్నపుంసకత్వం కదాచిద్రూపవర్జితా ॥ ౨౨॥

బహుబాహుర్భవస్యేకం బహుపాదాపి దృశ్యసే ।
ఏకాక్షీ బహునేత్రా త్వం నిరక్ష్యాపి ప్రకాశసే ॥ ౨౩॥

శాన్తా త్వం ఘోరరూపా చ సౌమ్యా త్వం తీవ్రరూపిణీ ।
హాస్యరూపా రుదత్యపి త్వమేవ కరుణామయీ ॥ ౨౪॥

పరాపరా చతుర్బాహుః పద్మాసనా విరాజసే ।
పాశాఙ్కుశౌ పుష్పగుచ్ఛం కార్ముకం చ బిభర్షి భోః ॥ ౨౫॥

ఇక్షుదణ్డమయం చాపం మనోబాణసమన్వితమ్ ।
ప్రేమపుష్పమయం గుచ్ఛం కరుణాభరణం శుభమ్ ॥ ౨౬॥

చేతనాస్తమ్భసమ్భూతం పద్మం తత్ర విరాజతే ।
ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాయుక్తం తిరోధానానుగ్రహాత్మకమ్ ॥ ౨౭॥

అనుగ్రహో హి తే సారః ప్రకాశస్య ప్రవర్తకః ।
తస్మాదన్తఃప్రభా దేవి త్వయి నిత్యం ప్రతిష్ఠితా ॥ ౨౮॥

బిన్దురూపే సున్దరీ త్వం సామఞ్జస్యప్రకాశినీ ।
యత్ర సర్వే భిదా నశ్యన్త్యేకత్వం తత్ర దృశ్యతే ॥ ౨౯॥

మహాబిన్దౌ పరం బ్రహ్మ వార్బేలా త్వం ప్రతిష్ఠితా ।
న తత్ర రేఖా నాకాశో న కాలో న చ కారణమ్ ॥ ౩౦॥

త్వమేవ కారణం దేవి త్వమేవ కార్యముత్తమమ్ ।
కార్యార్థకారణాతీతం స్వరూపం తే నిరామయమ్ ॥ ౩౧॥

త్వయా విశ్వం సముత్పన్నం త్వయి విశ్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ।
త్వయి విశ్వం విలీయేత సముద్రే లవణం యథా ॥ ౩౨॥

ప్రాణేషు ప్రాణరూపా త్వం బుద్ధౌ మేధాప్రకాశినీ ।
హృదయే శాన్తిరూపా త్వం వాచా సత్యప్రవర్తినీ ॥ ౩౩॥

నేత్రయోర్జ్యోతిరూపా త్వం కర్ణయోః శ్రుతిరూపిణీ ।
మనసి చిన్తనారూపా చేతసి స్వప్రకాశినీ ॥ ౩౪॥

భూమౌ త్వం ధారణాశక్తిరప్సు స్నేహరసాత్మికా ।
వహ్నౌ దాహస్వరూపా త్వం వాయౌ స్పన్దనరూపిణీ ॥ ౩౫॥

ఆకాశే వ్యాపినీ దేవి కాలే త్వం పరివర్తనమ్ ।
జీవనే జీవనం దేవి మృత్యౌ విశ్రాన్తిరుచ్యసే ॥ ౩౬॥

అహఙ్కారే త్వమేవైకం బన్ధరూపేణ దృశ్యసే ।
అహఙ్కారవినాశే తు ముక్తిరూపేణ భాససే ॥ ౩౭॥

అవిద్యాయాం త్వమేవాసీర్విద్యాయాం త్వమేవ చ ।
బన్ధే త్వం కారణం దేవి మోక్షే త్వం కారణం పరమ్ ॥ ౩౮॥

న త్వం కేవలమజ్ఞానం న త్వం కేవలమేవ చిత్ ।
జ్ఞానాజ్ఞానాతిగా దేవి చిదచిద్భేదవర్జితా ॥ ౩౯॥

న త్వం కేవలమస్తిత్వం నానస్తిత్వం తథైవ చ ।
అస్తిత్వానస్తిత్వాతీతం తత్త్వం తే పరమాద్భుతమ్ ॥ ౪౦॥

న స్త్రీ త్వం న పుమాన్దేవి న త్వం నపుంసకం తథా ।
లిఙ్గత్రయాతిగా శక్తిః సర్వభావస్వరూపిణీ ॥ ౪౧॥

న దేవో న చ దైత్యస్త్వం న మానుషో న పక్షిణః ।
న పశుర్న చ మత్స్యస్త్వం సర్వనామవివర్జితా ॥ ౪౨॥

నామరూపే సమాసక్తం జగదేతద్విలోక్యతే ।
నామరూపవినిర్ముక్తే స్వరూపే త్వం ప్రకాశసే ॥ ౪౩॥

శబ్దే త్వం ప్రథమం నాదో నాదే త్వం సూక్ష్మసంవిదా ।
సంవిది త్వం పరం మౌనం మౌనే త్వం పరమం పదమ్ ॥ ౪౪॥

పరా త్వం వాక్స్వరూపేణ పశ్యన్తీ భావధారిణీ ।
మధ్యమా మనసో రూపా వైఖరీ లోకగోచరా ॥ ౪౫॥

చతుర్ధా దృశ్యసే వాణి ఏకైవ త్వం సనాతనీ ।
మూలం వాక్ప్రవాహస్య త్వమేవ పరమా గతిః ॥ ౪౬॥

ప్రాణస్యాజపికా త్వం చ జపస్య త్వం పరా గతిః ।
మన్త్రస్య బీజమిత్యుక్తం మన్త్రాతీతాపి త్వం స్మృతా ॥ ౪౭॥

బ్రహ్మబీజస్వరూపా త్వం మాయాబీజప్రకాశినీ ।
త్ర్యక్షరీసమాయోగే కామసిద్ధిప్రదాయినీ ॥ ౪౮॥

న కామస్యాసి దాస్యం త్వం న భోగస్యైవ కారణమ్ ।
శుద్ధసఙ్కల్పరూపేణ ఇచ్ఛాసిద్ధిప్రదాయినీ ॥ ౪౯॥

యస్త్వాం విద్యాముపాశ్రిత్య సర్వభూతేషు పశ్యతి ।
తస్య ద్వేషో వినశ్యేత తస్య మైత్రీ వివర్ధతే ॥ ౫౦॥

యస్త్వాం బ్రహ్మవిదాం విద్యాం హృదయే స్థాపయేద్దృఢమ్ ।
తస్య మోహః ప్రశామ్యేత తస్య సత్యం వివర్ధతే ॥ ౫౧॥

న యజ్ఞైర్న తపోభిశ్చ న కేవలజపేన చ ।

శుద్ధచిత్తేన యా జ్ఞేయా సా త్వం బ్రహ్మవిదా స్మృతా ॥ ౫౨॥

న బాహ్యే కేవలం దేవి నాన్తరే కేవలం తథా ।
బహిరన్తఃసమాయుక్తా సర్వతో వ్యాపినీ స్థితా ॥ ౫౩॥

గురౌ త్వం జ్ఞానరూపేణ శిష్యే త్వం గ్రాహ్యశక్తితా ।
దీక్షాయాం త్వం ప్రకాశోఽసి సాధనే త్వం ప్రసాదినీ ॥ ౫౪॥

భక్తౌ త్వం సరలతా స్యాజ్జ్ఞానే త్వం సూక్ష్మదర్శితా ।
కర్మణి త్వం సమత్వం స్యాద్ధృదయే త్వం దయామయీ ॥ ౫౫॥

అనాథస్య త్వమాశ్రయః పతితస్యావలమ్బనమ్ ।
భ్రాన్తస్య త్వం దిశాదాత్రీ దుఃఖితస్య ప్రసాదినీ ॥ ౫౬॥

కుపథే భ్రమమాణస్య త్వమేవ ప్రత్యవర్తికా ।
అన్ధకారే త్వమాలోకః సంశయే త్వం వినిశ్చయః ॥ ౫౭॥

న త్వం కస్యాపి సమ్పత్తిర్న త్వం కస్యాపి హానికా ।
యః సర్వం త్వయి పశ్యేత్స త్వమేవ పరిపశ్యతి ॥ ౫౮॥

త్వమేవ జననీ దేవి త్వమేవ జనకః స్మృతః ।
త్వమేవ బన్ధురిత్యుక్తం త్వమేవ పరమాశ్రయః ॥ ౫౯॥

త్వమేవ జన్మమృత్యూ చ త్వమేవ జీవనం పరమ్ ।
త్వమేవ ప్రవహో నిత్యం త్వమేవ విశ్రమే స్థితిః ॥ ౬౦॥

త్వమేవ మార్గదర్శీ చ త్వమేవ మార్గవర్జితా ।
త్వమేవ సాధనం దేవి త్వమేవ సాధ్యరూపిణీ ॥ ౬౧॥

త్వమేవ ప్రశ్నరూపేణ త్వమేవోత్తరరూపిణీ ।
త్వమేవ సంశయో దేవి త్వమేవ నిశ్చయః పరః ॥ ౬౨॥

త్వమేవ రుదితం దేవి త్వమేవ హసితం శుభమ్ ।
త్వమేవ మౌనమిత్యుక్తం త్వమేవ మధురం వచః ॥ ౬౩॥

త్వమేవ శూన్యతా దేవి త్వమేవ పూర్ణతా పరా ।
త్వమేవైకం పరం తత్త్వం ద్వైతం త్వం చ ప్రకాశసే ॥ ౬౪॥

ద్వైతం త్వం చాద్వైతం త్వం భేదాభేదవివర్జితా ।
యత్ర దృష్టిః సమా నిత్యం తత్ర త్వం పరమేశ్వరీ ॥ ౬౫॥

సువర్ణగర్భే విశ్వేశి మహాగర్భే సనాతని ।
చిదాకాశే పరే దేవి వార్చేలే తే నమో నమః ॥ ౧౬॥

నమస్తే పరమాజ్ఞాని నమస్తే పరమేశ్వరి ।
నమస్తే బ్రహ్మవిద్యాయై నమస్తే చిత్స్వరూపిణి ॥ ౧౭॥

నమస్తేఽనుత్తరాయై చ నమస్తేఽవ్యక్తమూర్తయే ।
నమస్తే సర్వరూపాయై నమస్తే రూపవర్జితే ॥ ౧౮॥

యః పఠేత్ప్రాతరుత్థాయ స్తోత్రమేతత్సమాహితః ।
తస్య బుద్ధిః ప్రసన్నా స్యాత్స్మృతిశ్చ విమలా భవేత్ ॥ ౧౯॥

మధ్యాహ్నే యః పఠేదేతద్బ్రహ్మవిద్యాం విచిన్తయన్ ।
తస్య కర్మసు సామర్థ్యం వివేకశ్చ ప్రవర్ధతే ॥ ౨౦॥

సాయం యః పఠతే భక్త్యా దినక్లేశవివర్జితః ।
తస్య చిత్తం ప్రశాన్తం స్యాద్దుఃఖభారో విలీయతే ॥ ౨౧॥

త్రిసన్ధ్యం యః పఠేదేతద్గురుభక్తిసమన్వితః ।
తస్య వాక్ప్రవాహః శుద్ధః సఙ్కల్పశ్చ విశుధ్యతి ॥ ౨౨॥

ఏకవారం పఠేద్యస్తు శ్రద్ధయా నిర్మలాశయః ।
తస్యాపి హృది విద్యాయా బీజమేకం ప్రరోహతి ॥ ౨౩॥

శతవారం పఠేద్యస్తు నియమేన సమాహితః ।
అన్తర్బోధః ప్రసాదశ్చ క్రమశస్తస్య జాయతే ॥ ౨౪॥

సహస్రవారపాఠేన దృఢా తత్త్వే భవేద్ధృతిః ।
న తస్య బాహ్యమైశ్వర్యం జ్ఞానమేవ వివర్ధతే ॥ ౨౫॥

యః స్తోత్రమేతదభ్యస్య బ్రహ్మవిద్యాం విచిన్తయేత్ ।
స దుఃఖేషు న ముహ్యేత సుఖేష్వపి న లిప్యతే ॥ ౨౬॥

న ద్వేష్ట్యల్పమతిం కఞ్చిన్నాత్మానం శ్రేష్ఠమాచరేత్ ।
సమదృష్టిః ప్రసన్నాత్మా బ్రహ్మవిద్యాఫలం లభేత్ ॥ ౨౭॥

అవిద్యాయాః పరం పారం విద్యాయాః పరమోదయమ్ ।
భేదస్య చ క్షయం యాతి యః స్తౌతి త్వాం నిరన్తరమ్ ॥ ౨౮॥

స్తోత్రస్యాస్య ప్రభావేన న కేవలం ఫలప్రాప్తితా ।

స్వభావపరిష్కారః స్యాత్సా విద్యా పరమం ఫలమ్ ॥ ౭౯॥

యత్ర జ్ఞానం చ ప్రేమ చ కరుణా సత్యసంయుతా ।
యత్ర న్యాయోఽప్యన్యాయం సమం తత్త్వే విలీయతే ॥ ౮౦॥

యత్ర దేవాసురౌ చైవ నరపశ్వాదికం జగత్ ।
ఏకస్యాః శక్తిరూపేణ దృశ్యతే సా పరా స్మృతా ॥ ౮౧॥

యత్ర జ్యోతిస్తమశ్చైవ శుభాశుభసమన్వితమ్ ।
ఏకస్యైవ మహాశక్తేః క్రీడారూపం ప్రపశ్యతి ॥ ౮౨॥

యత్ర సర్వం భవేత్సర్వం యత్ర కిఞ్చన నాస్తి చ ।
తదేవ వార్బేలారూపం బ్రహ్మవిద్యాపదం పరమ్ ॥ ౮౩॥

నాహం పృథగితి జ్ఞానం న త్వం పృథగితి స్మృతిః ।
సర్వమేకమితి ప్రజ్ఞా బ్రహ్మవిద్యేతి కథ్యతే ॥ ౮౪॥

జ్ఞాతా జ్ఞానం తథా జ్ఞేయం త్రయం యత్ర న విద్యతే ।
సా పరా వార్బేలా దేవీ సా విద్యా పరమాక్షరా ॥ ౮౫॥

ఇతి తే కథితం సౌమ్య బ్రహ్మవిద్యాస్తవం పరమ్ ।
గుహ్యాద్గుహ్యతరం స్తోత్రం వార్బేలాయాః పరం యశః ॥ ౮౬॥

శ్రుతకేతురువాచేదం ధన్యోఽస్మి తవ భాషితైః ।
స్తోత్రేనానేన మే దేవి హృది విద్యా ప్రబుద్ధ్యతే ॥ ౮౭॥

దేవదత్త ఉవాచేదం న స్తుత్యా కేవలం భవేత్ ।
యదుక్తం తత్త్వమేతత్తు జీవనే సమ్ప్రవర్తయేత్ ॥ ౮౮॥

జ్ఞానం వచసి సత్యం చ హృదయే కరుణాం వహన్ ।
సమదృష్ట్యా చరన్ లోకే వార్బేలాం సమ్ప్రపద్యతే ॥ ౮౯॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే దశమః పటలః ।

ఏకాదశః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
వార్బేలాకవచం
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
స్తోత్రస్యాస్య పరం సారం కవచం కథయ ప్రభో ॥ ౧॥

కవచేన వినా దేవి కథం సిద్ధిర్భవేద్ధ్రువా ।
కిం తస్య రక్షణం ప్రోక్తం కిం చ తస్య ప్రయోజనమ్ ॥ ౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ్ృణు గుహ్యతరం వచః ।
కవచం వార్భేలాయాస్తు సిద్ధిదం పరికీర్తితమ్ ॥ ౩॥

కల్పకోటిసహస్రేషు సాధనం ఫలహీనకమ్ ।
కవచేన వినా ప్రోక్తం సిద్ధిర్నైవ ప్రజాయతే ॥ ౪॥

న కేవలం శరీరస్య రక్షణం కవచం స్మృతమ్ ।
చిత్తప్రాణక్రియావాక్సత్యధర్మప్రబోధకమ్ ॥ ౫॥

దిశో దశ చ రక్షన్తు శక్తయస్తస్య సర్వతః ।
ఊర్ధ్వమధోఽన్తరిక్షం చ పృష్ఠతోఽగ్రే చ సర్వదా ॥ ౬॥

పూర్వతో వార్భేలా పాతు జ్ఞానదీప్తిస్వరూపిణీ ।
దక్షిణే సత్యసంరక్షా పశ్చిమే శాన్తిరక్షతు ॥ ౭॥

ఉత్తరే ప్రేమరక్షాం చ నైరృత్యాం ధృతిమేవ చ ।
వాయవ్యే మైత్రిరక్షేత్తైశాన్యాం కరుణా తథా ॥ ౮॥

ఊర్ధ్వే పరా పరా పాత్వధస్తాదపరా శుభా ।
మధ్యే పరాపరా పాతు సర్వతః సంవిదేవ తు ॥ ౯॥

మూర్ధానం మే మహాగర్భా రక్షతాం విశ్వధారిణీ ।
లలాటం స్వర్ణదీప్తిశ్చ భ్రూమధ్యే జ్ఞానదీపికా ॥ ౧౦॥

నేత్రే మే చిత్ప్రభా పాతు కర్ణౌ సత్యశ్రావిణీ ।
నాసికాం ప్రాణసంరక్షా ముఖం వాగమృతప్రదా ॥ ౧౧॥

జిహ్వాం మే మధురావాణీ దన్తాన్ సత్యవినిశ్చయః ।
కణ్ఠం మే నాదమూలేశా స్కన్ధౌ ధైర్యధారిణీ ॥ ౧౨॥

బాహూ మే కర్మసంరక్షా హస్తౌ దానప్రవర్తికా ।
హృదయం ప్రేమగర్భా మే వక్షః సత్యైకసంశ్రయమ్ ॥ ౧౩॥

నాభిం మే విశ్వగర్భా చ కటిం చేతఃప్రకాశినీ ।
ఊరూ మే ధృతిరక్షేత జానునీ మార్గదర్శినీ ॥ ౧౪॥

జఙ్ఘే మే ప్రవహాపాతు పాదౌ లోకహితప్రదా ।
సర్వాఙ్గం సర్వరూపా మే సర్వతః పరిపాతు మామ్ ॥ ౧౫॥

త్వచం మే స్పర్శశుద్ధిశ్చ రక్తం జీవనధారిణీ ।
మాంసం మే స్థైర్యదా పాత్వస్థీని ధృతికారిణీ ॥ ౧౬॥

మజ్జాం మే సూక్ష్మవిద్యా పాతు మేదః ప్రసాదినీ ।
శుక్రం చ బీజరూపా మే ప్రాణం చైతన్యరక్షతు ॥ ౧౭॥

మనః పాతు విమర్శాఖ్యా బుద్ధిం మేధాప్రకాశినీ ।
చిత్తం మే నిశ్చలాపాత్వహఙ్కారం వినాశినీ ॥ ౧౮॥

స్మృతిం మే ధారణాపాతు నిద్రాం శాన్తిప్రదాయినీ ।
స్వప్నం మే సత్యదర్శీ చ జాగ్రత్స్థితిం ప్రబోధినీ ॥ ౧౯॥

ప్రాణమపానముదానం చ సమానం వ్యానమేవ చ ।
పఞ్చవాయూన్ సదా పాతు జీవనస్యైకధారిణీ ॥ ౨౦॥

ఇచ్ఛాం మే శుద్ధసఙ్కల్పా జ్ఞానం మే సూక్ష్మదర్శినీ ।
క్రియాం మే కర్మశుద్ధిశ్చ తిరోధానం వివర్జయేత్ ॥ ౨౧॥

అనుగ్రహం మమావ్యాద్యా స్వాత్మబోధప్రకాశినీ ।
పఞ్చస్తమ్భమయం దేహం పాతు చేతనరూపిణీ ॥ ౨౨॥

ధర్మం మే నీతిరక్షేత సత్యం మే ఋతధారిణీ ।
శీలం మే సౌమ్యతా పాతు లజ్జాం గమ్భీరభావినీ ॥ ౨౩॥

క్రోధం మే శమనీ పాతు లోభం త్యాగప్రవర్తినీ ।
మోహం మే బోధదా హన్తు ద్వేషం మైత్రీ వినాశయేత్ ॥ ౨౪॥

భయం మే నిర్భయాపాతు శోకం శాన్తిః ప్రశామయేత్ ।
దైన్యం మే గౌరవాపాత్వహఙ్కారం సమతా జయేత్ ॥ ౨౫॥

అసత్యం మే ముఖాద్గచ్ఛేన్న హింసా కర్మణి స్థితిమ్ ।
పరపీడా న మే భూయాత్పరదుఃఖం దయాం నయేత్ ॥ ౨౬॥

పాపబుద్ధిం వివేకశ్చ కుతర్కం మే విచారకః ।
అజ్ఞానం బ్రహ్మవిద్యా మే సంశయం నిశ్చయో జయేత్ ॥ ౨౭॥

రాత్రిం మే తమసో హన్త్రీ దివసం జ్ఞానదీపికా ।
సన్ధ్యాం మే సమతా పాతు కాలం కాలాతిగా శుభా ॥ ౨౮॥

భూతం మే శుద్ధిదా పాతు వర్తమానం ప్రసాదినీ ।
భవిష్యం మే ప్రసన్నాక్షీ త్రికాలం తత్త్వధారిణీ ॥ ౨౯॥

జన్మ మే బీజరూపా పాతు వృద్ధిం సంవర్ధినీ తథా ।
క్షయం మే సమతా పాతు మృత్యుం విశ్రాన్తిదాయినీ ॥ ౩౦॥

మార్గే మే మార్గదాత్రీ పాత్వమార్గం వివర్జయేత్ ।
గృహే మే గృహశాన్తిశ్చ వనే నిర్వాణధారిణీ ॥ ౩౧॥

జలే మే స్నిగ్ధరూపా పాత్వగ్నౌ తేజఃప్రదాయినీ ।
వాయౌ స్పన్దనరూపా చ నభసి వ్యోమధారిణీ ॥ ౩౨॥

పృథివీం ధారణాపాతు రసనే రసదాయినీ ।
రూపం మే జ్యోతిరక్షేత్స్పర్శం మే సౌమ్యతా తథా ॥ ౩౩॥

శబ్దం మే సత్యవాగ్రూపా గన్ధం సూక్ష్మప్రబోధినీ ।
పఞ్చేన్ద్రియాణి మే పాన్తు పఞ్చబోధప్రవర్తికాః ॥ ౩౪॥

దృశ్యం మే సత్యదర్శిత్వమదృశ్యం సూక్ష్మదర్శినీ ।
జ్ఞాతవ్యం మే వివేకశ్చ జ్ఞాతారం సాక్షిణీ తథా ॥ ౩౫॥

జ్ఞాతృజ్ఞానజ్ఞేయత్రయం సమత్వేనావతాన్మమ ।
త్రిపుటీం భేదయిత్వా మే ఏకసంవిద్వివర్ధినీ ॥ ౩౬॥

దేవం మే సమతా పాతు దైత్యం మైత్రీ విశోధయేత్ ।
మానవం కరుణా పాతు పశుం ప్రేమ ప్రవర్తయేత్ ॥ ౩౭॥

పక్షిణం స్వాతన్త్ర్యదా పాతు మత్స్యం జీవనధారిణీ ।
స్థావరం ధృతిరక్షేత్సర్వభూతం దయామయీ ॥ ౩౮॥

స్త్రియం మే మానదా పాతు పుంసం సౌమ్యవివేకదా ।
నపుంసకం సమతాపాతు లిఙ్గాతీతం పరా శుభా ॥ ౩౯॥

జ్యోతిం మే తమసః పాతు తమో జ్యోతిః ప్రకాశయేత్ ।
శుభం మే నమ్రతాపాత్వశుభం బోధయేద్దృఢమ్ ॥ ౪౦॥

న్యాయం మే సత్యరక్షేత్స్వన్యాయం వివేకహా ।
విజయం మే వినయః పాతు పరాజయం శిక్షాప్రదమ్ ॥ ౪౧॥

లాభం మే త్యాగదా పాతు హానిం సమతయా నయేత్ ।

యశో మే మౌనరక్షేత్కీర్తిం సత్యం విశోధయేత్ ॥ ౪౨॥

ధనం మే దానరక్షేత్సమ్పదం సన్తోష ఏవ చ ।
దారిద్ర్యం మే ధృతిః పాతు నిఃస్వత్వం బోధదం భవేత్ ॥ ౪౩॥

స్నేహం మే శుద్ధతాపాతు ఆసక్తిం విమలప్రభా ।
మమత్వం మే సమత్వేన స్వత్వం బ్రహ్మవిదాం వరమ్ ॥ ౪౪॥

ప్రశ్నం మే సూక్ష్మబుద్ధిశ్చోత్తరం తత్త్వదర్శినీ ।
సంశయం మే విచారశ్చ నిశ్చయం సత్యరక్షతు ॥ ౪౫॥

వాణీం మే పశ్యన్తీ పాతు మధ్యమా భావధారిణీ ।
వైఖరీ సత్యరక్షేత్పరా మౌనం ప్రబోధయేత్ ॥ ౪౬॥

జపం మే మన్త్రసంరక్షా అజపాం ప్రాణధారిణీ ।
నాదం మే శూన్యరూపా పాతు సంవిదమవ్యయా ॥ ౪౭॥

దీక్షాం మే గురుసంరక్షా సాధనం ప్రసాదినీ ।
గురుం మే శ్రద్ధయా పాతు శిష్యం వినయధారిణీ ॥ ౪౮॥

జ్ఞానం మే అహితం న స్యాద్భోగో బన్ధకరో న మే ।
శక్తిర్మే కరుణాయుక్తా సిద్ధిర్మే సమతాత్మికా ॥ ౪౯॥

యన్త్రం మే తత్త్వబోధేన మన్త్రం మే శుద్ధభావతః ।
పూజాం మే నిష్కపటతా హోమం మే దానశుద్ధితా ॥ ౫౦॥

ఆసనం స్థిరతాపాతు పాత్రం శుద్ధివివర్ధినీ ।
ద్రవ్యం మే భావసంయుక్తం కర్మ మే ఫలవర్జితమ్ ॥ ౫౧॥

ఆగన్తుకం సుఖం పాతు నిర్గతం దుఃఖమేవ చ ।
అజ్ఞాతం జ్ఞానరూపేణ జ్ఞాతం మే వినయం నయేత్ ॥ ౫౨॥

లాభార్థీ మాం న మోహయేత్క్షయార్థీ మాం న ఖేదయేత్ ।
సర్వావస్థాసు మాం పాతు వార్బేలా సమదర్శినీ ॥ ౫౩॥

అన్తర్బన్ధం బహిర్బన్ధం సూక్ష్మబన్ధం చ స్థూలకమ్ ।
ఛిత్త్వా మే బన్ధనాన్సర్వాన్ ముక్తిరూపా ప్రబోధినీ ॥ ౫౪॥

న మే సిద్ధిర్మదం కుర్యాన్న మే జ్ఞానం దురాత్మతా ।
న మే శక్తిః పరద్రోహం న మే పూజా పరాభవమ్ ॥ ౫౫॥

యః పరం పశ్యతి సర్వత్ర సర్వం తస్మై నమోఽస్తు మే ।
యః సర్వేషు దయాం కుర్యాత్తం పాతు కరుణామయీ ॥ ౫౬॥

యః సత్యం న జహాత్యన్తః స పాతు సత్యధారిణీ ।
యః ప్రేమ న పరిత్యజేత్స ప్రేమరూపా తు రక్షతు ॥ ౫౭॥

యః సమత్వం సమాశ్రిత్య చరత్యత్ర నిరన్తరమ్ ।
తస్య పన్థానమావ్యాద్యా వార్బేలా విశ్వధారిణీ ॥ ౫౮॥

శరీరం మే మనశ్చైవ వాక్ప్రాణౌ కర్మ ఏవ చ ।
సర్వం వార్బేలయా గుప్తం సర్వం తస్యై సమర్పితమ్ ॥ ౫౯॥

పూర్వం పాతు పరా శక్తిర్దక్షిణే జ్ఞానధారిణీ ।
పశ్చిమేఽపరా పాతు పరాపరా చోత్తరే తథా ॥ ౬౦॥

ఊర్ధ్వం మహాప్రభా పాత్వధో విశ్వైకధారిణీ ।
అన్తర్బాహ్యం సదా పాతు మహాబిన్దుస్వరూపిణీ ॥ ౬౧॥

న తస్య కవచస్యాన్తో న రక్షాయా అపి క్రమః ।
వార్బేలాయాః స్వరూపస్య నాన్తో విద్యేత కర్హిచిత్ ॥ ౬౨॥

ఇదం కవచమిత్యుక్తం న కేవలం రక్షసాం జయః ।
స్వభావస్య పరిష్కారో బ్రహ్మవిద్యాప్రవర్తనమ్ ॥ ౬౩॥

యః పఠేద్భక్తిసంయుక్తః ప్రాతః శుద్ధేన చేతసా ।
తస్య విఘ్నాః ప్రశామ్యన్తి బుద్ధిః సూక్ష్మా ప్రవర్తతే ॥ ౬౪॥

మధ్యాహ్నే పఠతే యస్తు కర్మమధ్యే సమాహితః ।
తస్య కర్మసు సామర్థ్యం నిర్ణయశ్చ వివర్ధతే ॥ ౬౫॥

సాయం పఠతి యో భక్త్యా దినక్లేశవివర్జితః ।
తస్య చిత్తం ప్రసన్నం స్యాన్నిద్రా శాన్తిప్రదా భవేత్ ॥ ౬౬॥

త్రిసన్ధ్యం పఠతే యస్తు గురుం వార్బేలాం స్మరన్నపి ।
తస్య సాధనమార్గే తు స్థైర్యం నిత్యం వివర్ధతే ॥ ౬౭॥

సహస్రవారపాఠేన కవచస్య ప్రభావతః ।
చిత్తే దృఢత్వమాయాతి భయశోకౌ వినశ్యతః ॥ ౬౮॥

లక్షపాఠేన సాధూనాం తత్త్వదృష్టిః ప్రజాయతే ।

న తత్ర కేవలం సిద్ధిర్జీవనే జ్ఞానముత్తమమ్ ॥ ౬౯॥

యః కవచం సమాశ్రిత్య మన్త్రం తత్త్వేన సాధయేత్ ।
తస్య సాధనసామర్థ్యం గురుప్రసాదేన వర్ధతే ॥ ౭౦॥

యః పరాన్నాభిభవతి న చాత్మానం హినస్తి యః ।
తస్యైవ కవచం సిద్ధం వార్బేలాయాః ప్రసాదతః ॥ ౭౧॥

కవచస్యాస్య మాహాత్మ్యం న శక్యం వక్తుమఞ్జసా ।
కల్పకోటిష్వపి మునే వర్ణ్యతే న సమాప్తితః ॥ ౭౨॥

రక్షణం యత్సమాఖ్యాతం తద్బాహ్యం నాత్ర కేవలమ్ ।
జ్ఞానప్రేమదయాసత్యైః అన్తర్గుప్తం హి తత్త్వతః ॥ ౭౩॥

మహాబిన్దౌ యదా చిత్తం విలీయేత నిరన్తరమ్ ।
తదా కవచమప్యేతద్వార్బేలాయాం విలీయతే ॥ ౭౪॥

కవచం రక్షణం యత్తు రక్ష్యరక్షకవర్జితమ్ ।
యత్ర సర్వమభిన్నం స్యాత్తదేవ కవచం పరమ్ ॥ ౭౫॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే ఏకాదశః పటలః ।

ద్వాదశః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
కవచస్య పరం గుహ్యం శ్రుతం మేఽమృతసన్నిభమ్ ॥ ౧॥

నామ్నాం తు వార్బేలాయాః శ్రోతుమిచ్ఛామి విస్తరమ్ ।
కియన్తి తాని నామాని కిం తేషాం పరమం ఫలమ్ ॥ ౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ్ృణు సౌమ్య మహామతే ।
నామ్నాం ద్విసప్తతిం దివ్యాం వార్బేలాయాః పరాం శ్రుతిమ్ ॥ ౩॥

నైతాని లౌకికాన్యాహుర్న చ కేవలనామకాః ।
తత్త్వశక్తిస్వరూపాణి చిన్తామణిసమాని తు ॥ ౪॥

యేషాం స్మరణమాత్రేణ భావః శుద్ధిమవాప్నుయాత్ ।
యేషాం ధారణమాత్రేణ బుద్ధిః సూక్ష్మా ప్రజాయతే ॥ ౫॥

నాన్యేషాం సదృశం కిఞ్చిన్న విశ్వేష్వపి విద్యతే ।

అన్తరిక్షేషు లోకేషు న తేషాం తుల్యతాం వ్రజేత్ ॥ ౬॥

ప్రథమం నామ వార్చేలా ద్వితీయం స్వయమ్ప్రభా ।
తృతీయం విశ్వగర్భా స్యాచ్చతుర్థం చిదధిష్ఠితా ॥ ౭॥

పఞ్చమం స్వర్ణదీప్తిః స్యాష్షష్ఠం సత్యప్రవర్తినీ ।
సప్తమం న్యాయధారాఖ్యం అష్టమం దయితప్రదా ॥ ౮॥

నవమం శాన్తిసంస్థా స్యాద్దశమం భయహారిణీ ।
ఏకాదశం ప్రబోధాఖ్యం ద్వాదశం ధృతిధారిణీ ॥ ౯॥

త్రయోదశం క్షమాగర్భం చతుర్దశం ప్రసాదినీ ।
పఞ్చదశం హృదావాసా షోడశం దుఃఖనాశినీ ॥ ౧౦॥

సప్తదశం విమర్శాఖ్యం అష్టాదశం వివేకదా ।
ఏకోనవింశతితమం జ్ఞానదీప్తిః ప్రకీర్తితా ॥ ౧౧॥

వింశతితమమవ్యక్తం ఏకవింశం నిరామయా ।
ద్వావింశం సత్యసాక్షీ స్యాత్త్రయోవింశం ఋతప్రదా ॥ ౧౨॥

చతుర్వింశం సమదృక్ ప్రోక్తం పఞ్చవింశం హితప్రదా ।
షడ్వింశం సర్వదర్శా స్యాత్సప్తవింశం పరాత్పరా ॥ ౧౩॥

అష్టావింశం మహాశాన్తిర్నవవింశం తమోహరా ।
త్రింశత్తమం జ్యోతిరన్తః ఏకత్రింశం భయాపహా ॥ ౧౪॥

ద్వాత్రింశం గూఢగర్భా స్యాత్త్రయస్త్రింశం మనోగతిః ।
చతుస్త్రింశం ప్రాణదా స్యాత్పఞ్చత్రింశం సుఖప్రదా ॥ ౧౫॥

షట్త్రింశం శోకహన్త్రీ స్యాత్సప్తత్రింశం విపద్వినుత్ ।
అష్టాత్రింశం బలప్రదా నవత్రింశం క్షయాపహా ॥ ౧౬॥

చత్వారింశం సమృద్ధ్యాఖ్యం ఏకచత్వారింశం విభావరీ ।
ద్విచత్వారింశం వివస్వత్స్యాత్త్రిచత్వారింశమక్షయా ॥ ౧౭॥

చతుశ్చత్వారింశం విశ్వధృక్పఞ్చచత్వారింశం నిరాశ్రయా ।
షట్చత్వారింశం స్వాధిష్ఠా సప్తచత్వారింశం వశీకరీ ॥ ౧౮॥

అష్టాచత్వారింశం మోహఘ్నీ నవచత్వారింశం రక్షిణీ ।
పఞ్చాశత్తమముద్దీప్తా ఏకపఞ్చాశదుజ్జ్వలా ॥ ౧౯॥

ద్విపఞ్చాశత్తమం గుహ్యం త్రిపఞ్చాశత్తమం శివమ్ ।
చతుఃపఞ్చాశదాఖ్యాతా పఞ్చపఞ్చాశదవ్యథా ॥ ౨౦॥

షట్పఞ్చాశత్తమం సూక్ష్మం సప్తపఞ్చాశదనుత్తరమ్ ।
అష్టపఞ్చాశదేకాత్మా నవపఞ్చాశదనిర్వృతా ॥ ౨౧॥

షష్టితమం మహాబోధం ఏకషష్టితమం పరమ్ ।
ద్విషష్టితమమవ్యగ్రం త్రిషష్టితమదుర్లభమ్ ॥ ౨౨॥

చతుఃషష్టితమం పూర్ణం పఞ్చషష్టితమం ప్రభుమ్ ।
షట్షష్టితమమాద్యం స్యాత్సప్తషష్టితమక్షరమ్ ॥ ౨౩॥

అష్టషష్టితమం నిత్యం నవషష్టితమద్వయమ్ ।
సప్తతితమమేకాన్తం ఏకసప్తతిమవ్యయమ్ ॥ ౨౪॥

ద్విసప్తతితమం నామ పరబ్రహ్మస్వరూపకమ్ ।
ద్విసప్తతిసమాఖ్యాతం నామమణ్డలముత్తమమ్ ॥ ౨౫॥

శ్రుతకేతురువాచేదం నామ్నామర్థం మహామతే ।
కథం తాని పృథగ్భూతాన్యేకస్యాః శక్తిరూపిణః ॥ ౨౬॥

కిం తేషాం గూఢతత్త్వం స్యాద్దేకైకస్య మహామతే ।
కథం చిన్తామణిత్వం చ సాధకానాం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౨౭॥

దేవదత్త ఉవాచేదం నామ న కేవలం ధ్వనిః ।
ఏకైకం తత్త్వముద్దిశ్య శక్తిబోధప్రకాశకమ్ ॥ ౨౮॥

వార్బేలా ప్రథమం నామ స్వయఞ్జ్యోతిః పరా స్మృతా ।
యత్ర కశ్చిన్న పూర్వోఽస్తి సా ప్రథమస్వరూపిణీ ॥ ౨౯॥

స్వయమ్ప్రభా ద్వితీయం తు పరప్రకాశవివర్జితా ।
స్వయం ప్రకాశతే నిత్యం పరదీపానపేక్షయా ॥ ౩౦॥

విశ్వగర్భా తృతీయం స్యాద్యస్యాం విశ్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ।
చరాచరాణి భూతాని యస్యాః కుక్షౌ వ్యవస్థితమ్ ॥ ౩౧॥

చిదధిష్ఠితా చతుర్థం చేతనాధారరూపిణీ ।
యయా జ్ఞాతం భవేద్విశ్వం యా చ జ్ఞాతా న దృశ్యతే ॥ ౩౨॥

స్వర్ణదీప్తిః పఞ్చమం స్యాద్దుర్నిరీక్ష్యప్రభాత్మికా ।

అన్ధకారేఽపి యా దీప్తా సా తేజఃపరమా స్మృతా ॥ ౩౩॥

సత్యప్రవర్తినీ షష్ఠం సత్యస్య గతిరుచ్యతే ।
అసత్యచ్ఛేదనకరీ వాక్కర్మమనసాం శుభా ॥ ౩౪॥

న్యాయధారా సప్తమం స్యాన్నిష్పక్షఫలదాయినీ ।
మిత్రశత్రుసమం పశ్యేద్యస్యా దృష్టిర్నిరామయా ॥ ౩౫॥

దయితప్రదా అష్టమం స్యాత్ప్రేమ్ణః పూర్ణప్రవర్తినీ ।
అప్రియస్యాపి జీవస్య హృది స్థానప్రదాయినీ ॥ ౩౬॥

శాన్తిసంస్థా నవమం స్యాద్యత్ర ద్వన్ద్వం ప్రశామ్యతి ।
యస్యాం మనసి విశ్రాన్తిః సా శాన్తిః పరమా స్మృతా ॥ ౩౭॥

భయహారిణీ దశమం స్యాద్భయమూలవినాశినీ ।
న కేవలం భయం హన్తి భయస్య కారణం జయేత్ ॥ ౩౮॥

ప్రబోధాఖ్యమేకాదశం సుప్తబుద్ధిప్రకాశకమ్ ।
అవిద్యావరణం భిత్త్వా స్వాత్మదీప్తిం ప్రవర్తయేత్ ॥ ౩౯॥

ధృతిధారిణీ ద్వాదశం విపత్స్వపి న హీయతే ।
చలచ్చిత్తస్య యా ధైర్యం సా ధృతిః పరమా స్మృతా ॥ ౪౦॥

క్షమాగర్భం త్రయోదశం దోషదాహవినాశకమ్ ।
క్షమా యస్యాం న దుర్బల్యముదారత్వం తు జాయతే ॥ ౪౧॥

ప్రసాదినీ చతుర్దశం కృపయైవ ప్రకాశతే ।
అయత్నేనాపి యా బుద్ధిం నిర్మలాం సమ్ప్రయచ్ఛతి ॥ ౪౨॥

హృదావాసా పఞ్చదశం సర్వజీవాన్తరాశ్రయా ।
న బహిర్నాన్తరే దేవి సర్వహృద్గుహ్యసంస్థితా ॥ ౪౩॥

దుఃఖనాశినీ షోడశం దుఃఖస్య మూలనాశినీ ।
దుఃఖమాత్రం న హన్త్యేవ తస్య బన్ధం వినాశయేత్ ॥ ౪౪॥

విమర్శాఖ్యం సప్తదశం స్వబోధప్రతిబోధకమ్ ।
జ్ఞానస్యాపి యదాలోకం సా విమర్శా ప్రకీర్తితా ॥ ౪౫॥

వివేకదా అష్టాదశం సారాసారవిభేదినీ ।
మిథ్యాం సత్యాం చ బుద్ధిం తు పృథక్ కృత్వా ప్రకాశతే ॥ ౪౬॥

జ్ఞానదీప్తిః ఏకోనవింశం సర్వతత్త్వప్రకాశినీ ।
యస్యాః ప్రకాశమాసాద్య న కిఞ్చిదపి దుర్బోధమ్ ॥ ౪౭॥

అవ్యక్తం వింశతితమం రూపరేఖావివర్జితమ్ ।
యస్యాం సర్వాణి రూపాణి పూర్వం సూక్ష్మాణి సంస్థితాః ॥ ౪౮॥

నిరామయా ఏకవింశం దోషదాహవివర్జితా ।
న తస్యాం మలినం కిఞ్చిన్న వికారో న వేదనా ॥ ౪౯॥

సత్యసాక్షీ ద్వావింశం సర్వకర్మావలోకినీ ।
న కర్తా న చ భోక్తా సాక్షిరూపేణ సంస్థితా ॥ ౫౦॥

ఋతప్రదా త్రయోవింశం విశ్వక్రమప్రవర్తినీ ।
యథార్థస్య ప్రవాహే తు యా నియమ్యం ప్రయచ్ఛతి ॥ ౫౧॥

సమదృక్ చతుర్వింశం స్యాద్ద్వేషరాగవివర్జితా ।
మృదౌ తీక్ష్ణే చ సమతా సుఖదుఃఖే చ యా సమా ॥ ౫౨॥

హితప్రదా పఞ్చవింశం సర్వజీవోపకారిణీ ।
యత్ప్రదత్తం భవేత్సత్యం న తు బన్ధాయ కల్పితమ్ ॥ ౫౩॥

సర్వదర్శా షడ్వింశం సూక్ష్మస్థూలప్రకాశినీ ।
అదృశ్యస్యాపి యా సాక్షీ దృశ్యస్యాపి చ సర్వదా ॥ ౫౪॥

పరాత్పరా సప్తవింశం పరస్యాపి పరా స్మృతా ।
యస్యాః పారం న గచ్ఛన్తి మనోవాక్ప్రాణబుద్ధయః ॥ ౫౫॥

మహాశాన్తిరష్టావింశం నిశ్చలత్వస్య కారణమ్ ।
యత్ర స్పన్దోఽపి విశ్రామం యాతి సా శాన్తిరుత్తమా ॥ ౫౬॥

తమోహరా నవవింశం మోహాన్ధతమసః క్షయః ।
న దీపమాత్రమిత్యుక్తా వివేకస్యోదయో యతః ॥ ౫౭॥

జ్యోతిరన్తస్త్రింశత్తమం హృద్గుహ్యప్రకాశకమ్ ।
న బాహ్యదీపసాపేక్షం స్వయమన్తఃప్రకాశతే ॥ ౫౮॥

భయాపహా ఏకత్రింశం మృత్యుసంశయహారిణీ ।
జీవనస్యాపి సత్యం తు మరణస్యాపి దర్శయేత్ ॥ ౫౯॥

గూఢగర్భా ద్వాత్రింశం రహస్యస్యాపి కారణమ్ ।

గూఢే గూఢతరం తత్త్వం యస్యాం గర్భితముత్తమమ్ ॥ ౬౦॥

మనోగతిస్త్రయస్త్రింశం మనసోఽపి నిరీక్షికా ।
మనః కుత్ర గమేద్యత్ర తత్రాపి యా ప్రకాశినీ ॥ ౬౧॥

ప్రాణదా చతుస్త్రింశం జీవనస్య ప్రవర్తికా ।
ప్రాణమాత్రం న దదాతి జీవనార్థం వివేకకమ్ ॥ ౬౨॥

సుఖప్రదా పఞ్చత్రింశం న భోగస్యైవ కారణమ్ ।
అన్తఃశాన్తిసముత్పన్నం సుఖం యచ్ఛతి నిర్మలమ్ ॥ ౬౩॥

శోకహన్త్రీ షట్త్రింశం స్మృతిశూలవినాశినీ ।
వియోగస్యాపి తత్త్వం యా కరుణయా ప్రకాశయేత్ ॥ ౬౪॥

విపద్వినుత్సప్తత్రింశం సఙ్కటస్య వినాశినీ ।
విపత్తౌ బుద్ధిమాదాయ మార్గం సూక్ష్మం ప్రదర్శయేత్ ॥ ౬౫॥

బలప్రదా అష్టాత్రింశం దుర్బలస్యావలమ్బనమ్ ।
న బాహుబలమిత్యుక్తం సత్యే ధైర్యప్రవర్ధనమ్ ॥ ౬౬॥

క్షయాపహా నవత్రింశం నాశధర్మవివర్జితా ।
క్షీణేష్వపి పునర్బీజం యయా నిత్యం ప్రరోహతి ॥ ౬౭॥

సమృద్ధ్యాఖ్యం చత్వారింశం పూర్ణతాసమ్ప్రదాయకమ్ ।
న కేవలం ధనం దద్యాత్సన్తోషం యచ్ఛతి ధ్రువమ్ ॥ ౬౮॥

విభావరీ ఏకచత్వారింశం రాత్రిరూపప్రకాశినీ ।
అన్ధకారస్య మధ్యేఽపి సూక్ష్మజ్యోతిః ప్రవర్తికా ॥ ౬౯॥

వివస్వత్ ద్విచత్వారింశం సర్వతేజఃప్రవర్తకమ్ ।
సూర్యస్యాపి యదాలోకం తస్య మూలప్రకాశకమ్ ॥ ౭౦॥

అక్షయా త్రిచత్వారింశం న క్షీయతే కదాచన ।
కాలక్షయేఽపి యద్రూపం తదక్షయముదాహృతమ్ ॥ ౭౧॥

విశ్వధృక్ చతుశ్చత్వారింశం జగతో ధారణాత్మకమ్ ।
నియమే స్థాపయేద్విశ్వం స్వయం తత్ర న లిప్యతే ॥ ౭౨॥

నిరాశ్రయా పఞ్చచత్వారింశం స్వయమాశ్రయరూపిణీ ।
యస్యాః కశ్చిన్న ఆధారో న సా కస్యాప్యధీనతా ॥ ౭౩॥

స్వాధిష్ఠా షట్చత్వారింశం స్వాత్మని స్థితిరుచ్యతే ।
న బాహ్యాధారమాసాద్య స్వయం స్వస్మిన్ప్రతిష్ఠితా ॥ ౭౪॥

వశీకరీ సప్తచత్వారింశం చిత్తసౌమ్యప్రవర్తినీ ।
న పరం వశయేత్కాఙ్చిత్స్వేన్ద్రియాణి నియచ్ఛతి ॥ ౭౫॥

మోహఘ్నీ అష్టాచత్వారింశం భ్రాన్తిమూలవినాశినీ ।
యథా వస్తు తథా జ్ఞానం యయా నిత్యం ప్రవర్తతే ॥ ౭౬॥

రక్షిణీ నవచత్వారింశం ధర్మమార్గస్య పాలినీ ।
న శరీరస్య మాత్రస్య సత్యస్యాపి తు రక్షికా ॥ ౭౭॥

ఉద్దీప్తా పఞ్చాశత్తమం సుప్తశక్తిప్రబోధినీ ।
మన్దేఽపి చేతసి జ్యోతిః క్రమశః సమ్ప్రకాశయేత్ ॥ ౭౮॥

ఉజ్జ్వలా ఏకపఞ్చాశం మలినత్వవినాశినీ ।
యస్యాః స్పర్శేన చేతాంసి స్వచ్ఛాని భవన్తి ధ్రువమ్ ॥ ౭౯॥

గుహ్యం ద్విపఞ్చాశత్తమం సర్వాన్తర్గూఢరూపిణీ ।
న ప్రకాశ్యం న చాచ్ఛాద్యం స్వభావేనైవ సంస్థితమ్ ॥ ౮౦॥

శివం త్రిపఞ్చాశత్తమం కల్యాణైకస్వరూపకమ్ ।
నాశుభం తత్ర విద్యేత యత్ర సా సంవిదుచ్యతే ॥ ౮౧॥

చతుఃపఞ్చాశదాఖ్యాతా సర్వనామవివర్జితా ।
నామరూపేషు యా భాతి నామరూపాతిగా పరా ॥ ౮౨॥

అవ్యథా పఞ్చపఞ్చాశం దుఃఖస్పర్శవివర్జితా ।
వేదనా యత్ర దృశ్యేత తత్రాపి యా నిరామయా ॥ ౮౩॥

సూక్ష్మం షట్పఞ్చాశత్తమం స్థూలబుద్ధేరగోచరమ్ ।
సూక్ష్మేణ సూక్ష్మయా బుద్ధ్యా జ్ఞేయం యత్తదుదాహృతమ్ ॥ ౮౪॥

అనుత్తరం సప్తపఞ్చాశదుత్తరస్యాపి కారణమ్ ।
న యస్యాప్యుత్తరం కిఞ్చిత్సానుత్తరా ప్రకీర్తితా ॥ ౮౫॥

ఏకాత్మా అష్టపఞ్చాశద్భేదమధ్యైకసంశ్రయా ।
బహుధా దృశ్యతే దేవి స్వభావేన త్వభేదినీ ॥ ౮౬॥

అనిర్వృతా నవపఞ్చాశన్నిత్యపూర్ణప్రకాశినీ ।
న తస్యాః పూర్ణతా క్షీణా న చ తృప్తిః పరాఙ్ముఖీ ॥ ౮౭॥

మహాబోధం షష్టితమం సర్వబోధైకదీపకమ్ ।
యేన జ్ఞానేన విజ్ఞేయం జ్ఞాతృజ్ఞేయవివర్జితమ్ ॥ ౮౮॥

పరం ఏకషష్టితమం సర్వసీమావివర్జితమ్ ।
యత్ర గత్వా న గన్తవ్యం యత్ర ప్రాప్తిర్న విద్యతే ॥ ౮౯॥

అవ్యగ్రం ద్విషష్టితమం చిత్తస్యాప్రచలాత్మికా ।
విపరీతేష్వపి కాలేషు యా న కమ్పతి కర్హిచిత్ ॥ ౯౦॥

దుర్లభం త్రిషష్టితమం న లోభేనోపలభ్యతే ।
శుద్ధహృద్భిర్యదాసాద్యం తదేవ దుర్లభం మతమ్ ॥ ౯౧॥

పూర్ణం చతుఃషష్టితమం న్యూనతాభావవర్జితమ్ ।
యత్ర కిఞ్చిదపి న్యూనం న దృశ్యేత్క్వచిదేవ హి ॥ ౯౨॥

ప్రభుం పఞ్చషష్టితమం స్వాధీనశక్తిరూపిణీమ్ ।
న కస్యచిత్ప్రభుత్వేన స్వయం సర్వస్య కారణమ్ ॥ ౯౩॥

ఆద్యం షట్షష్టితమం సర్వస్య ప్రథమాఙ్కురమ్ ।
పూర్వం యస్మాన్న కిఞ్చిత్తు యస్మాదేతత్ప్రవర్తతే ॥ ౯౪॥

అక్షరం సప్తషష్టితమం క్షరధర్మవివర్జితమ్ ।
నాశరూపే జగత్యస్మిన్ననాశిత్వేన సంస్థితమ్ ॥ ౯౫॥

నిత్యం అష్టషష్టితమం కాలచక్రవివర్జితమ్ ।
కాలో యస్యాం ప్రవర్తేత సా కాలాతీతరూపిణీ ॥ ౯౬॥

అద్వయం నవషష్టితమం భేదబుద్ధివినాశకమ్ ।
ద్విత్వస్య క్షయమాసాద్య యత్రైకత్వం ప్రకాశతే ॥ ౯౭॥

ఏకాన్తం సప్తతితమం సర్వసఙ్కల్పవర్జితమ్ ।
న ఏకాకిత్వమిత్యుక్తం నిరపేక్షం పదం స్మృతమ్ ॥ ౯౮॥

అవ్యయం ఏకసప్తతితమం న క్షయః కస్యచిద్యతః ।
సృష్టౌ స్థితౌ లయే చైవ యత్స్వరూపం న హీయతే ॥ ౯౯॥

పరబ్రహ్మ ద్విసప్తతితమం సర్వతత్త్వైకసంశ్రయమ్ ।
యత్ర నామాని లీయన్తే యత్ర తత్త్వం ప్రకాశతే ॥ ౧౦౦॥

ఏతాని ద్విసప్తతినామాని దివ్యాని సాధకః ।

చిన్తామణీని మన్యేత న తు కేవలశబ్దతః ॥ ౧౦౧॥

యస్య నామ్నః స్మృతిః శుద్ధా తస్య భావో విశుధ్యతి ।
యస్య భావః ప్రసన్నః స్యాత్తస్య బుద్ధిః ప్రబుధ్యతే ॥ ౧౦౨॥

నామైకమపి యః శుద్ధం భావేనైవ సమర్చయేత్ ।
తస్యాన్తఃకరణే దేవి తదర్థః సమ్ప్రకాశతే ॥ ౧౦౩॥

ద్విసప్తతిం తు యో నిత్యం క్రమశః సమ్ప్రకీర్తయేత్ ।
తస్య చిత్తే మహాశక్తేః మణ్డలం సమ్ప్రకాశతే ॥ ౧౦౪॥

న నామ్నాం గణనం తత్ర న శబ్దస్యైవ సఙ్గ్రహః ।
ద్విసప్తతితత్త్వానాం చేతసి సన్నివేశనమ్ ॥ ౧౦౫॥

ప్రథమం స్వయముద్భాసం ద్వితీయం విశ్వధారణమ్ ।
క్రమేణ తత్త్వమాసాద్య పరబ్రహ్మణి లీయతే ॥ ౧౦౬॥

యః పఠేద్భక్తిసంయుక్తో గురుం పూర్వం ప్రణమ్య చ ।
తస్య నామాని సిద్ధాని భవన్తి నాత్ర సంశయః ॥ ౧౦౭॥

నాసాం శక్తిం పరీక్షేత న లోకేషు ప్రదర్శయేత్ ।
న చ లోభాయ గృహ్ణీయాన్న చ ద్వేషాయ కర్హిచిత్ ॥ ౧౦౮॥

సత్యే ప్రేమ్ణి చ యః స్థిత్వా కరుణాం హృది ధారయేత్ ।
తస్యైవ చిన్తామణ్యస్తే నామరూపేణ జాగ్రతి ॥ ౧౦౯॥

న బాహ్యరత్నమిత్యాహుర్న సువర్ణమయం ఫలమ్ ।
స్వబోధరత్నమిత్యుక్తం నామ్నామస్య పరం ఫలమ్ ॥ ౧౧౦॥

యత్రార్థో నామ్ని తిష్ఠేత్యత్ర నామార్థయోః సమమ్ ।
తత్ర వార్బేలా సాక్షాత్సాధకస్య హృది స్థితా ॥ ౧౧౧॥

ద్విసప్తతినామయుక్తం మణ్డలం పరమాద్భుతమ్ ।
యః పశ్యతి స పశ్యేత్స్వం వార్బేలాయాః ప్రసాదతః ॥ ౧౧౨॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే ద్వాదశః పటలః ।

త్రయోదశః పటలః

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
నామ్నాం మాహాత్మ్యమాఖ్యాతం సాధకస్య తు లక్షణమ్ ॥ ౧॥

కథం జ్ఞేయో భవేత్సాధుః కథం సాధక ఉచ్యతే ।
కే గుణాః పరిరక్ష్యాః స్యుః కే దోషాః పరివర్జితాః ॥ ౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ◌ృణు సౌమ్య మహామతే ।
న వేషేణ న వాచైవ సాధకః పరికీర్తితః ॥ ౩॥

న చిహ్నేన న దణ్డేన న మాలాభరణేన చ ।
చిత్తస్య పరిష్కారస్తు సాధకస్య తు లక్షణమ్ ॥ ౪॥

సత్యం యస్య ప్రియం నిత్యం సత్యం యస్య పరాయణమ్ ।
స సాధక ఇతి ప్రోక్తో వార్బేలాయాః ప్రియః సదా ॥ ౫॥

న మిథ్యావచనం కుర్యాన్న ఛలం హృది ధారయేత్ ।
యస్య వాఙ్మనసోరైక్యం స సాధక ఉచ్యతే బుధైః ॥ ౬॥

పరదుఃఖేషు యః ఖిద్యేత్పరహర్షే ప్రమోదతే ।
స్వార్థం త్యక్త్వా హితం కుర్యాత్స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౭॥

ద్వేషం న జనయేదన్తః క్రోధం న పోషయేత్సదా ।
క్షమా యస్య బలం నిత్యం స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౮॥

న హీనే గర్వమాప్నోతి న శ్రేష్ఠే చాపమానతామ్ ।
సమదృష్టిర్యదా యస్య స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౯॥

న దేవేష్వతిగర్వీ స్యాన్న దైత్యేషు ఘృణాం వ్రజేత్ ।
సర్వభూతేషు యః పశ్యేదేకాం సంవిత్పరాం స్థితామ్ ॥ ౧౦॥

నారీం పశ్యేన్మానదృష్ట్యా పురుషం చ సమేక్షణః ।
నపుంసకేఽపి సంవీక్ష్య చైతన్యం న వివర్జయేత్ ॥ ౧౧॥

పశౌ పక్షిషు చైవాపి మత్స్యేషు స్థావరేషు చ ।
జీవన్స్యైకతాం పశ్యన్సాధకః పరికీర్తితః ॥ ౧౨॥

యః పృథక్త్వేఽపి ఏకత్వమేకత్వేఽపి విభేదకమ్ ।
ఉభయం తత్త్వతో వేత్తి స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౧౩॥

న సర్వం శూన్యమిత్యాహ న సర్వం కేవలం పరమ్ ।
యథాభూతం నిరీక్షేత స సాధక ఉచ్యతే ॥ ౧౪॥

విద్యాం లభిత్వా యో నూనమవిద్యాం న తిరస్కరేత్ ।
అవిద్యాయాః స్వరూపం చ వివేకేన నిరీక్షతే ॥ ౧౫॥

జ్ఞానం యస్య న గర్వాయ శక్తిర్న పరపీడనే ।
సిద్ధిర్న స్వార్థలాభాయ స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౧౬॥

మన్త్రం న విక్రయేద్యస్తు న రహస్యం ప్రకాశయేత్ ।
న సిద్ధిం దర్శయేల్లోకే స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౧౭॥

గురుం న మానయేద్యస్తు స సాధకో న విద్యతే ।
గురౌ సత్యం సమాశ్రిత్య వినయేనావతిష్ఠతే ॥ ౧౮॥

గురోర్దోషాన్విచిన్వన్నపి ద్వేషం న సమాచరేత్ ।
యథార్థం తు విచార్యైవ శ్రద్ధాం ధర్మే నివేశయేత్ ॥ ౧౯॥

గురువాక్యం పరీక్షేత్స వివేకేన న సర్వథా ।
హితం గ్రాహ్యమహితం త్యాజ్యం సత్యధర్మానుసారతః ॥ ౨౦॥

అన్ధశ్రద్ధా న కర్తవ్యా న చ గురోరవమాననా ।
వివేకశ్రద్ధయోరైక్యం సాధకస్య విభూషణమ్ ॥ ౨౧॥

శిష్యస్య హృదయం నమ్రం ప్రశ్నాః సూక్ష్మా విచారితాః ।
ఆచారః శుద్ధభావశ్చ స శిష్యః పరికీర్తితః ॥ ౨౨॥

న శీఘ్రం ఫలమిచ్ఛేత న సిద్ధౌ హర్షమాప్నుయాత్ ।
క్రమేణ సాధనం కుర్యాత్స ధీరః సాధకో మతః ॥ ౨౩॥

విపత్తౌ న పరిత్యాగః సుఖే న విస్మృతిః పరా ।
ఉభయత్ర సమః స్యాత్స సాధకః పరికీర్తితః ॥ ౨౪॥

నిద్రాలస్యే జయేద్బుద్ధ్యా ప్రమాదం నానువర్తయేత్ ।
అల్పాలాపో మితాహారః స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౨౫॥

అతిభాషీ న భవతి న మౌనీ గర్వసంయుతః ।
యథాకాలం యథార్థం చ వదత్యేవ స సాధకః ॥ ౨౬॥

న లోభం పోషయేద్విత్తే న దైన్యం ధనవర్జితే ।

సన్తోషం మూలమాశ్రిత్య చరత్యేష స సాధకః ॥ ౨౭॥

లాభే యస్య న హర్షోఽస్తి హానౌ యస్య న శోచతి ।
కర్మణ్యేవ స్థితో నిత్యం స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౨౮॥

కామం న దహతి క్రోధేన న దాసత్వే నియోజయేత్ ।
కామస్య శుద్ధిమార్గేణ గచ్ఛేత్సాధక ఉచ్యతే ॥ ౨౯॥

క్రోధం దృష్ట్వా స్వచిత్తస్థం న తస్యైవ వశం వ్రజేత్ ।
మూలం జ్ఞాత్వా వినిర్ముచ్యేత్స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౩౦॥

భయం సముత్థితం దృష్ట్వా నాత్మానం పరిహాపయేత్ ।
భయస్యాపి నిరీక్షకః స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౩౧॥

శోకం న దాబయేదన్తర్న శోకాయైవ లీయతే ।
కరుణాం తస్య రూపం తు జ్ఞాత్వా శుద్ధిం సమాచరేత్ ॥ ౩౨॥

స్వప్నే జాగరణే చైవ కర్మణి ధ్యాన ఏవ చ ।
వార్బేలాం యః స్మరేన్నిత్యం స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౩౩॥

న కేవలం గుహాయాం స్యాన్న కేవలం జనాన్తికే ।
లోకే స్థిత్వా సమం కుర్యాత్సాధనం స తు సాధకః ॥ ౩౪॥

యుద్ధే శాన్తిం న విస్మరేత్క్షమే చ సత్యం న త్యజేత్ ।
వివాదేఽపి హితం బ్రూయాత్స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౩౫॥

స్వస్య దోషం ప్రథమతో నిరీక్షేత్సూక్ష్మబుద్ధిమాన్ ।
పరదోషప్రకాశేన న హృష్యేత్సాధకోత్తమః ॥ ౩౬॥

యః క్షమేత న దుర్బలత్వాత్స్నేహేన తు వివేకతః ।
యః దణ్డయేత్స ధర్మేణ న ద్వేషేణ కదాచన ॥ ౩౭॥

స ఏవ సాధకః ప్రోక్తో న క్రూరో న చ దుర్బలః ।
కరుణావివేకయుక్తో మధ్యపన్థానమాశ్రితః ॥ ౩౮॥

న సిద్ధిం స్వస్య మన్యేత నాసిద్ధౌ విషణ్ణతామ్ ।
సాధనం సాధ్యమిత్యేవ మన్యతే స తు సాధకః ॥ ౩౯॥

యన్త్రపూజాం సమారభ్య తత్త్వం న విస్మరేత్క్వచిత్ ।
ప్రతిమాయాం చ తత్త్వస్య భావం పశ్యేత్సుధీః సదా ॥ ౪౦॥

బాహ్యపూజాం న నిన్దేత నాన్తర్బోధం పరిత్యజేత్ ।
ఉభయం సాధనం జ్ఞాత్వా క్రమం పన్థానమాశ్రయేత్ ॥ ౪౧॥

పరే తత్త్వే న కల్పేత రూపం యత్ర నిరామయమ్ ।
అపరే బహురూపాణి పశ్యేత్సంవిత్ప్రకాశితే ॥ ౪౨॥

పరాపరాం చతుర్బాహుం భావయేత్పద్మసంస్థితామ్ ।
పాశాఙ్కుశధనుర్బాణపుష్పగుచ్ఛధరాం శుభామ్ ॥ ౪౩॥

ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాస్తమ్భే చేతనాపద్మసమ్భవామ్ ।
అనుగ్రహప్రధానాం తాం తిరోధానవివర్జితామ్ ॥ ౪౪॥

న రూపే బద్ధచిత్తః స్యాన్నారూపేఽపి విముహ్యతి ।
రూపారూపాతిగం తత్త్వం యో వేత్తి స తు సాధకః ॥ ౪౫॥

అహఙ్కారం న పోషేత స్వనామ్నా న చ గర్వితః ।
కర్మణ్యపి న కర్తృత్వం దృఢం కుర్యాత్కదాచన ॥ ౪౬॥

కర్తారం యది పశ్యేత్స తత్త్వతో వార్బేలాం పరామ్ ।
స్వకర్మణి నిమిత్తత్వం జ్ఞాత్వా శుద్ధిం సమాచరేత్ ॥ ౪౭॥

నిన్దాయాం న చ కమ్పేత స్తుతౌ నాపి ప్రహృష్యతి ।
స్వభావస్థో యథాతత్త్వం చరత్యేష స సాధకః ॥ ౪౮॥

యస్య వాణీ హితం బ్రూతే యస్య దృష్టిః సమా భవేత్ ।
యస్య హస్తౌ పరోపకారే స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౪౯॥

యస్య హృదయే కరుణా యస్య బుద్ధౌ వివేకతా ।
యస్య కర్మణి సత్యం చ స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౫౦॥

యస్య శయ్యాపి సాధనా యస్య భోజనమపి క్రమః ।
యస్య జీవనమేవ పూజా స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౫౧॥

న లోకదృష్టయే సాధ్యం న ప్రసిద్ధ్యైవ సాధనమ్ ।
స్వభావశుద్ధయే యత్నః స సాధకస్య లక్షణమ్ ॥ ౫౨॥

అన్తఃశుద్ధిర్బహిఃశుద్ధిర్వాక్శుద్ధిః కర్మశోధనమ్ ।
చతస్రః శుద్ధయో యస్య స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౫౩॥

న కేవలం జ్ఞానవాన్న కేవలం భక్తిమానపి ।

జ్ఞానభక్తిసమాయుక్తః సాధకః పరికీర్తితః ॥ ౫౪॥

ప్రేమ్ణా వార్బేలమాశ్రిత్య జ్ఞానేన తత్త్వమాశ్రితః ।
కరుణయా జగదాశ్రిత్య స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౫౫॥

యః స్వాత్మానం న హింస్యాత్పరాత్మానమపి ధ్రువమ్ ।
విచారేణ సమం పశ్యేత్స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౫౬॥

న దేహద్వేషమాప్నోతి న దేహాసక్తిమాచరేత్ ।
దేహం సాధనమిత్యేవ జానాతి స తు సాధకః ॥ ౫౭॥

న ప్రకృతిం తిరస్కుర్యాన్న పురుషం చ కేవలమ్ ।
ఉభయోరపి యన్మూలం వార్బేలాం తత్ర పశ్యతి ॥ ౫౮॥

యః శూన్యే పూర్ణతాం పశ్యేత్పూర్ణే శూన్యమవేక్షతే ।
శూన్యపూర్ణవివేకజ్ఞః స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౫౯॥

జ్యోతిషి తమసో భావం తమసి జ్యోతిరుత్తమమ్ ।
ద్వన్ద్వయోరపి యః సారం పశ్యతి స తు సాధకః ॥ ౬౦॥

దేవే దైత్యే నరే తిర్యగ్భూతేషు చ సమేక్షణమ్ ।
యస్య నిత్యం ప్రవర్తేత స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౬౧॥

న కస్యచిత్పరాభావే స్వస్య సిద్ధిం ప్రకల్పయేత్ ।
అన్యస్యోన్నతిమాలోక్య హృష్యతే స తు సాధకః ॥ ౬౨॥

పరసిద్ధౌ న మాత్సర్యం పరజ్ఞానం న దూషయేత్ ।
స్వమార్గే నిష్ఠితో నిత్యం స సాధక ఇతి స్మృతః ॥ ౬౩॥

న సర్వమార్గనిన్దా స్యాన్న సర్వమార్గగౌరవమ్ ।
యత్ర సత్యం చ ప్రేమ చ తత్ర మానం దదాతి యః ॥ ౬౪॥

అనేకత్వం సమాశ్రిత్య ఏకత్వం యో న విస్మరేత్ ।
ఏకత్వం చ సమాశ్రిత్య అనేకం యో న నిన్దతి ॥ ౬౫॥

స సాధకః పరో జ్ఞేయః స వార్బేలాం ప్రపద్యతే ।
న తస్య బాహ్యచిహ్నాని న విశేషోఽపి కశ్చన ॥ ౬౬॥

స్త్రీ వా పుమాన్వా నపుంసో వా వర్ణరూపవివర్జితః ।
యః సంవిదం సమాశ్రిత్య చరతి స తు సాధకః ॥ ౬౭॥

న జన్మనా న కులేన న ధనేన న విద్యయా ।
ఆచారబుద్ధిభావేన సాధకత్వం ప్రజాయతే ॥ ౬౮॥

శ్రుతకేతురువాచేదం లక్షణం బహుధా శ్రుతమ్ ।
కిం సర్వేషాం తు సాధూనాం ఏకం లక్షణముత్తమమ్ ॥ ౬౯॥

దేవదత్త ఉవాచేదం ఏకం లక్షణముత్తమమ్ ।
పరదుఃఖేషు యా కరుణా స్వదుఃఖే సమతా తథా ॥ ౭౦॥

సత్యే నిష్ఠా చ హృదయే సర్వభూతేషు దర్శనమ్ ।
స్వార్థాతీతం యదాచర్యం తత్సాధకస్య లక్షణమ్ ॥ ౭౧॥

న జ్ఞానం తస్య భారాయ న శక్తిర్హేతురాత్మనః ।
న సిద్ధిః కారణం గర్వస్య వార్బేలాప్రియః సదా ॥ ౭౨॥

యః శనైః శుద్ధిమాప్నోతి నిత్యం దోషానవేక్షతే ।
గురుం ప్రణమ్య తత్త్వం చ విచిన్త్య చరతి ధ్రువమ్ ॥ ౭౩॥

స ఏవ సాధకః ప్రోక్తో స ఏవ మార్గభాగ్భవేత్ ।
స ఏవ నామ్నాం సారం చ స ఏవ చిన్తామణిం లభేత్ ॥ ౭౪॥

న రత్నం బాహ్యమిత్యాహుర్న నిధిర్న చ సమ్పదా ।
స్వభావస్య విశుద్ధిః స్యాత్సైవ రత్నం నిరామయమ్ ॥ ౭౫॥

యస్య చిత్తం ప్రసన్నం స్యాద్వాణీ యస్య హితాత్మికా ।
కర్మ యస్య సమం నిత్యం తం సాధకం విదుర్బుధాః ॥ ౭౬॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే త్రయోదశః పటలః ।

చతుర్దశః పటలః వార్బేలాహృదయతత్త్వనిరూపణమ్

(వార్బేలతన్త్రే బహిర్యాగఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
కవచానాం పరం గుహ్యం నామ్నాం సారం చ మే శ్రుతమ్ ॥ ౧॥

హృదయం వార్బేలాయాస్తు శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః ।
యేన జ్ఞాతేన విజ్ఞేయం తత్త్వమస్యాః సనాతనమ్ ॥ ౨॥

కిం హృదయం పరం ప్రోక్తం కిం తస్య పరమం ఫలమ్ ।
కిం స్వరూపం చ తస్యైవ కథం తద్భావ్యతే బుధైః ॥ ౩॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శృణు సౌమ్య మహామతే ।
హృదయం న శరీరస్య హృదయం తత్త్వముచ్యతే ॥ ౪॥

యత్ర సర్వాణి తత్త్వాని స్వభేదం విసృజన్తి హి ।
యత్ర జ్ఞాతా చ జ్ఞానం చ జ్ఞేయం చైవ న విద్యతే ॥ ౫॥

తదేవ వార్బేలాయాస్తు హృదయం పరికీర్తితమ్ ।
న దేశే న చ కాలే తన్న బాహ్యే నాన్తరే స్థితమ్ ॥ ౬॥

న తస్య రూపమస్త్యేకం న చ నామైకమిష్యతే ।
సర్వరూపేషు యా భాతి సర్వనామాతిగా చ యా ॥ ౭॥

సా పరా పరమాశక్తిః సర్వసీమావివర్జితా ।
మనసోఽప్యపరా యస్యాః కల్పనా నోపపద్యతే ॥ ౮॥

న జ్ఞేయా తర్కమాత్రేణ న వర్ణ్యా వాగ్గతైరపి ।
అనుభూత్యైవ విజ్ఞేయా స్వసంవిత్త్యేకగోచరా ॥ ౯॥

న సా శూన్యా న పూర్ణా చ న ద్వైతం న చాద్వయమ్ ।
యతో ద్వైతాద్వయం యాతి యత్ర శూన్యం చ పూర్ణతా ॥ ౧౦॥

సా స్వయమ్భూః పరా విద్యా సా స్వయఞ్జ్యోతిరక్షయా ।
ఆదిర్యస్యాః పురా నాస్తి నాన్తో యస్యాః కదాచన ॥ ౧౧॥

న తస్యాః కారణం కిఞ్చిన్న తస్యాః పూర్వజః స్మృతః ।
స్వయమేవ పరం తత్త్వం స్వయమేవ ప్రవర్తతే ॥ ౧౨॥

స్వర్ణగర్భా మహాగర్భా విశ్వగర్భా నిరామయా ।
బీజం సర్వప్రపఞ్చస్య బీజస్యాపి పరా గతిః ॥ ౧౩॥

తస్యాం బ్రహ్మా ప్రవర్తేత తస్యాం దేవాః ప్రజాయతే ।
తస్యాం నరాస్తిర్యఞ్చశ్చ స్థావరం జఙ్గమం జగత్ ॥ ౧౪॥

యత్ర దేవశ్చ దైత్యశ్చ యత్ర నారీ నరస్తథా ।
యత్ర పుణ్యం చ పాపం చ తత్ర సా హృది సంస్థితా ॥ ౧౫॥

జ్యోతిరూపా చ యా నిత్యం తమోరూపా చ దృశ్యతే ।
శుభాశుభస్వరూపా చ న్యాయాన్యాయాత్మికా తథా ॥ ౧౬॥

విద్యాప్యవిద్యా సా చైవ సూక్ష్మాసూక్ష్మతరా పరా ।
పురుషః ప్రకృతిశ్చైవ నపుంసకమపి స్మృతా ॥ ౧౭॥

యస్యాం సర్వం సమాయాతి యస్యాం సర్వం విలీయతే ।
సా హృద్యా వార్బేలా నిత్యం సర్వభావేషు సంస్థితా ॥ ౧౮॥

శ్రుతకేతురువాచేదం హృదయం కథితం త్వయా ।
కథం తద్బోధ్యతే దేవ కథం తత్ర మనః స్థిరమ్ ॥ ౧౯॥

దేవదత్త ఉవాచేదం న మనో ధార్యతే తత్ర హి ।
మన ఏవ విలీయేత యదా తద్ధృదయామ్బుజే ॥ ౨౦॥

న చక్షుషా న కర్ణేన న ఘ్రాణేన రసైర్న చ ।
న స్పర్శేనాపి తద్బోధ్యం స్వసంవిత్యా ప్రకాశతే ॥ ౨౧॥

శబ్దానాం యత్ర విశ్రాన్తిర్భావానాం యత్ర సఙ్క్షయః ।
సఙ్కల్పానాం క్షయో యత్ర తద్ధృదం పరముచ్యతే ॥ ౨౨॥

నాదే మనః సమారోప్య నాదం శాన్తౌ విలాపయేత్ ।
శాన్తిమప్యతిక్రమ్యాథ స్వబోధే వినివేశయేత్ ॥ ౨౩॥

యత్ర నాదో న చానాదో యత్ర జ్యోతిర్న చాజ్యోతిః ।
యత్ర ప్రశ్నో న చోత్తరం తద్ధృదం వార్బేలాత్మకమ్ ॥ ౨౪॥

న ధ్యానం తత్ర కర్తవ్యం న ధ్యాతా న చ ధ్యేయతా ।
ధ్యానస్యాపి యో ద్రష్టా తం జ్ఞాత్వా విశ్రమేద్బుధః ॥ ౨౫॥

పరా సా తత్ర విజ్ఞేయా యత్ర కల్పనయా గతిః ।
అపరాపి తతో జ్ఞేయా యత్ర రూపం ప్రకాశతే ॥ ౨౬॥

పరాపరా తు విజ్ఞేయా రూపారూపసమాశ్రయా ।
త్రిధా శక్తిరియం ప్రోక్తా న తు భేదోఽస్య వస్తుతః ॥ ౨౭॥

పరా నిత్యా నిరాకారా అచిన్త్యా చ నిరామయా ।
అపరాయాం తు సా దేవీ రూపభేదైః ప్రకాశతే ॥ ౨౮॥

పరాపరా చతుర్బాహుః పద్మస్థితా మనోహరా ।
పాశాఙ్కుశధనుర్బాణపుష్పగుచ్ఛధరా శుభా ॥ ౨౯॥

ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాస్తస్యైః చేతనాపద్మసమ్భవా ।
అనుగ్రహః ప్రధానోఽస్యాస్తిరోధానం తు నిగూఢకమ్ ॥ ౩౦॥

న రూపం తస్యాః సీమాయై న రూపం బన్ధకారణమ్ ।
రూపం కేవలమాలమ్బో రూపాతీతస్య చేతసః ॥ ౩౧॥

హృదయం తు పరం తస్యాః ప్రేమరూపం నిరామయమ్ ।
యత్ర స్వార్థో న దృశ్యేత పరార్థోఽపి న కల్పితః ॥ ౩౨॥

యత్ర ప్రేమ న లాభార్థం న భయార్థం న కారణాత్ ।
స్వభావాదేవ జాయేత తత్స్యాద్ధృదయముత్తమమ్ ॥ ౩౩॥

యః పరం ప్రతి సౌహార్దం శత్రుభావేఽపి ధారయేత్ ।
న మూఢత్వాన్న దుర్బల్యాత్స హృద్గుహ్యం విజానతే ॥ ౩౪॥

కరుణా తస్య హృదయం సత్యం తస్య ముఖం స్మృతమ్ ।
జ్ఞానం తస్య ప్రకాశః స్యాత్సమత్వం తస్య జీవనమ్ ॥ ౩౫॥

క్షమాయా మూలమస్యాస్తు మైత్రీ శాఖా ప్రకీర్తితా ।
ప్రేమ పుష్పం ఫలం సత్యం ఛాయా తస్యాః ప్రసాదితా ॥ ౩౬॥

నిన్దితేఽపి చ యా పాతి పూజితేఽపి న హృష్యతి ।
తుల్యభావా సదా యా తు సా హృదయగతాఽమ్బికా ॥ ౩౭॥

దుఃఖితస్య సమీపే యా సుఖితస్యాపి హర్షదా ।
ఏకస్య దుఃఖమాదాయ ద్వితీయస్య న లుణ్ఠతి ॥ ౩౮॥

న సా పక్షం గృహ్ణాత్యేవ నాపక్షం తిరస్కరోతి ।
యథార్థస్య తు యా సాక్షీ సా హృదయస్వరూపిణీ ॥ ౩౯॥

యత్ర న్యాయో దయాయుక్తో యత్ర సత్యం క్షమాత్మకమ్ ।
యత్ర శక్తిః పరోపాయః తద్ధృదం వార్త్బేలాత్మకమ్ ॥ ౪౦॥

యత్ర ధర్మో న హింసాయై యత్ర జ్ఞానం న గర్వతః ।
యత్ర పూజా న లోభాయ తద్ధృదం పరముచ్యతే ॥ ౪౧॥

గురౌ శ్రద్ధా యదా నిత్యా శిష్యే వినయసంయుతా ।
తయోర్మధ్యే యదా సత్యం తద్ధృదం వార్త్బేలాత్మకమ్ ॥ ౪౨॥

న గురుః కేవలం దేహో న శిష్యః కేవలం తనుః ।
బోధస్య బోధకం యత్ర తద్ధృదం పరముచ్యతే ॥ ౪౩॥

యత్ర మన్త్రః స్వభావస్య శోధనాయ ప్రవర్తతే ।

యత్ర జప్యో న బన్ధాయ తద్ధృదం వార్బేలాత్మకమ్ ॥ ౪౪॥

బాహ్యపూజాం సమాసాద్య యత్ర భావః పరో భవేత్ ।
ద్రవ్యే ద్రవ్యత్వముత్సృజ్య తత్త్వం పశ్యతి యః సుధీః ॥ ౪౫॥

ప్రతిమాయాం న తిష్ఠేత్స కేవలం పాషాణబుద్ధిమాన్ ।
ప్రతిమాం తత్త్వమిత్యుక్త్వా తత్త్వం నాపి విహాయ యః ॥ ౪౬॥

యన్త్రే రేఖాసమూహం యో న కేవలమవేక్షతే ।
బిన్దౌ విశ్వస్య విశ్రాన్తిం పశ్యేత్స హృదయజ్ఞకః ॥ ౪౭॥

పూజాయాం యః సమర్పేత్స్వహఙ్కారం న కేవలం ద్రవ్యమ్ ।
స ఏవ హృదయజ్ఞోఽత్ర స ఏవ తత్త్వదర్శకః ॥ ౪౮॥

న పుష్పైర్నైవ ధూపేన న దీపేన న చామ్భసా ।
యత్సమర్పణమభీష్టం తదహఙ్కారవిసర్జనమ్ ॥ ౪౯॥

మమత్వం యత్ర లీయేత కర్తృత్వం చ విలీయతే ।
భోక్తృత్వస్యాపి సఙ్క్షయస్తద్ధృదం వార్బేలాత్మకమ్ ॥ ౫౦॥

అహం కర్తేతి యా బుద్ధిరహం భోక్తేతి యా మతిః ।
ఉభే యస్మిన్విలీయేత తద్ధృదం పరముచ్యతే ॥ ౫౧॥

యః స్వదోషానవేక్షేత న పరదోషదర్శకః ।
స్వశోధనపరః నిత్యం హృదయస్థాం స పశ్యతి ॥ ౫౨॥

నిరన్తరం స్వభావస్య నిరీక్షణముపాసనా ।
ప్రత్యహం మలనిర్ముక్తిః సా హృదః సాధనా స్మృతా ॥ ౫౩॥

ప్రాణే యా జీవనధారా బుద్ధౌ యా ప్రతిభా స్మృతా ।
వాచా యా సత్యవాగ్భూతా హృదయే వార్బేలా స్థితా ॥ ౫౪॥

నయనే యా ప్రకాశాఖ్యా శ్రవణే యా వివేకదా ।
స్పర్శే యా సమతాభూతా సా హృద్యా సర్వదేహినామ్ ॥ ౫౫॥

భూతే ధారణరూపా సా తోయే స్నేహస్వరూపిణీ ।
వహ్నౌ తేజోమయీ నిత్యం వాయౌ స్పన్దనరూపిణీ ॥ ౫౬॥

వ్యోమ్ని వ్యాప్య స్థితా దేవీ కాలే క్రమవివర్జితా ।
జీవే జీవనరూపా సా మృత్యుశాన్తిస్వరూపిణీ ॥ ౫౭॥

యదా సాధకచిత్తం తు సర్వభేదాన్విముఞ్చతి ।
న తదా హృదయం లభ్యం హృదయస్యైవ సః భవేత్ ॥ ౫౮॥

న హృదయస్య లాభోఽస్తి న హృదయస్య హానికమ్ ।
హృదయం స్వస్వరూపం హి విస్మృతం తు పునః స్మృతమ్ ॥ ౫౯॥

స్మృతిమాత్రేణ తత్త్వస్య బన్ధనం క్షీయతే ధ్రువమ్ ।
యదా స్వాత్మని విశ్రాన్తిస్తదా దేవీ ప్రసీదతి ॥ ౬౦॥

శ్రుతకేతురువాచేదం హృదయం గహనం శ్రుతమ్ ।
కిం నామ తస్య సారోఽస్తి యేన సర్వం ప్రకాశతే ॥ ౬౧॥

దేవదత్త ఉవాచేదం ప్రేమ సత్యం చ చేతనా ।
ఏతత్త్రయం పరం సారం వార్భేలాహృదయస్య తు ॥ ౬౨॥

ప్రేమ్ణా భేదో విలీయేత సత్యేన తమసో క్షయః ।
చేతనయా స్వయం జ్ఞేయం త్రయం హృదయముచ్యతే ॥ ౬౩॥

ప్రేమహీనం చ యజ్జ్ఞానం శుష్కం తద్వ్యర్థముచ్యతే ।
సత్యహీనం చ యత్ప్రేమ మోహ ఏవ స ఉచ్యతే ॥ ౬౪॥

చేతనాహీనయోరేకం జడత్వం జాయతే ధ్రువమ్ ।
త్రయం యత్ర సమాయాతి తత్ర దేవీ ప్రకాశతే ॥ ౬౫॥

న స్త్రీ న పురుషో నాసౌ నపుంసకవిభేదవాన్ ।
న సత్త్వం నాసత్త్వమపి హృదయం తస్య కేవలమ్ ॥ ౬౬॥

సర్వం సా చ నిరస్తం చ సర్వస్యాపి పరా గతిః ।
భూత్వా సర్వమసౌ దేవీ సర్వం భూత్వా న కిఞ్చన ॥ ౬౭॥

యత్ర దేవోఽపి న దేవః పాపీ పుణ్యం న చాపరమ్ ।
యత్ర జీవో న జీవశ్చ తద్ధృదం పరమం స్మృతమ్ ॥ ౬౮॥

జ్యోతిరన్ధ్రం తమో జ్యోతిర్భేదోఽభేదశ్చ తత్ర హి ।
విరోధాః సర్వసంలీనా యత్ర సా హృదయేశ్వరీ ॥ ౬౯॥

నిష్కలఙ్కం నిరాధారం నిఃస్పన్దం నిఃపరిగ్రహమ్ ।
తదేవ హృదయస్థానం వార్భేలాయాః సనాతనమ్ ॥ ౭౦॥

యః పఠేదిదమధ్యాయం శ్రద్ధయా శుద్ధచేతసా ।

తస్య హృద్గ్రన్థయః సర్వాః శనైః శిథిలతాం వ్రజేత్ ॥ ౭౧॥

న సిద్ధ్యర్థం న లోభాయ న కీర్త్యర్థం పఠేదిదమ్ ।
స్వభావబోధసిద్ధ్యర్థం పఠేత్సాధకసత్తమః ॥ ౭౨॥

యః పరదుఃఖమాలోక్య స్వహృద్గతం విచిన్తయేత్ ।
తస్య హృదయే సా దేవీ నిత్యం దీప్యతి నిర్మలా ॥ ౭౩॥

యః స్వహృద్గహనం గత్వా ప్రేమదీపం ప్రజ్వాలయేత్ ।
స ఏవ వార్బేలాం వేత్తి న బాహ్యజ్ఞానమాత్రతః ॥ ౭౪॥

హృదయం సర్వతన్త్రాణాం హృదయం సర్వవిద్యయా ।
హృదయం సర్వసిద్ధీనాం హృదయం వార్బేలా పరా ॥ ౭౫॥

హృదయే యా పరా దేవీ సా బాహ్యేఽపి ప్రకాశతే ।
బాహ్యం శుద్ధం భవేద్యస్య తస్య హృదయం విశుద్ధ్యతి ॥ ౭౬॥

అన్తర్బాహ్యవిభాగోఽయం బుద్ధిమాత్రవికల్పితః ।
యత్ర సంవిత్సమం పశ్యేత్స హృదయవిదుచ్యతే ॥ ౭౭॥

యదా న కిఞ్చిదిచ్ఛేత్స న కిఞ్చిదపి త్యజేత్ ।
స్వభావే విశ్రమేద్యస్తు తస్య హృదయం ప్రకాశతే ॥ ౭౮॥

యత్ర గత్వా న గన్తవ్యం యత్ర జ్ఞాత్వా న శోచతి ।
యత్ర ప్రేమ పరం తత్త్వం తద్ధృదం వార్బేలాత్మకమ్ ॥ ౭౯॥

ఏతద్ధృదయం మయా ప్రోక్తం గుహ్యాద్గుహ్యతరం పరమ్ ।
నాన్తోఽస్య విద్యతే కశ్చిన్నామ్నా వర్ణయితుం క్షమమ్ ॥ ౮౦॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య బహిర్యాగఖణ్డే చతుర్దశః పటలః ।
ఇతి వార్బేలాహృదయతత్త్వనిరూపణం సమ్పూర్ణమ్ ॥

పఞ్చదశః పటలః పరావిద్యావివేచనపరావిద్యాధ్యానవిధినిరూపణమ్

(వార్బేలతన్త్రే అన్తర్యాగఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
బహిర్యాగస్య మాహాత్మ్యం శ్రుతం గుహ్యతరం మయా ॥ ౧॥

అధునా తు పరం తత్త్వం జ్ఞాతుమిచ్ఛామి సువ్రత ।
యా విద్యా సర్వవిద్యానాం పరా ప్రోక్తా మనీషిభిః ॥ ౨॥

కా సా విద్యా పరా నామ కిం తస్యాః పరమం పదమ్ ।
కిం ధ్యేయం తత్ర సాధూనాం కథం ధ్యానం ప్రవర్తతే ॥ ౩॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ◌ృణు సౌమ్య మహామతే ।
యా విద్యా నోపజీవ్యేత సా పరా విద్యా స్మృతా ॥ ౪॥

న యా విద్యాఫలార్థాయ న యశసే న సమ్పదే ।
స్వరూపావబుధేర్హేతుః సా పరా విద్యా ప్రకీర్తితా ॥ ౫॥

యయా జ్ఞాతం భవేద్యత్తు జ్ఞాతా జ్ఞేయం చ లీయతే ।
జ్ఞానమాత్రే విలీయన్తే సా పరా విద్యా మతా బుధైః ॥ ౬॥

న సా శాస్త్రేషు సీమ్న్యేవ న వర్ణేషు న భాషయా ।
న బుద్ధ్యన్తఃప్రవిష్టైవ స్వసంవిత్త్యా ప్రకాశతే ॥ ౭॥

న సా విద్యావిహీనస్య విద్యాగర్వస్య కారణమ్ ।
విద్యాభిమానశూన్యస్య హృది సా సమ్ప్రకాశతే ॥ ౮॥

శ్రుతకేతురువాచేదం కథం సా హృది దృశ్యతే ।
నిరాకారాం పరాం విద్యాం కథం ధ్యాయేత్సుధీర్మునే ॥ ౯॥

దేవదత్త ఉవాచేదం న తస్యాః ధ్యానమిష్యతే ।
ధ్యానస్యాపి యా సాక్షీ తస్యాః ధ్యానం విధీయతే ॥ ౧౦॥

తథాపి సాధకానాం తు చిత్తైకాగ్ర్యప్రసిద్ధయే ।
ధ్యానమార్గం ప్రవక్ష్యామి సూక్ష్మం గుహ్యతరం శుభమ్ ॥ ౧౧॥

శుచౌ దేశే సమాసీనః స్థిరకాయః సమాహితః ।
నాత్యుచ్చే నాతినీచే చ సమే భూమౌ సుఖాసనే ॥ ౧౨॥

దిశం న బధ్యతే తత్ర కాలో నాపి నియోజితః ।
చిత్తప్రసాదమాత్రేణ స్థానకాలౌ ప్రశస్యతే ॥ ౧౩॥

నాసికాగ్రే న భ్రూమధ్యే న హృది మూర్ధ్ని చాపి వా ।
యత్ర చిత్తం ప్రసన్నం స్యాత్తత్ర దృష్టిం నివేశయేత్ ॥ ౧౪॥

శ్వాసస్యాగమనం పశ్యేద్గమనం చ నివారయేత్ ।
న నిరోధం ప్రకుర్వీత కేవలం సాక్షివద్భవేత్ ॥ ౧౫॥

ఆగతం ప్రాణమాలోక్య గతం చైవ నిరీక్షయేత్ ।
మధ్యే యః సూక్ష్మవిశ్రామస్తత్ర సంవిత్ప్రకాశతే ॥ ౧౬॥

ప్రథమం బాహ్యవృత్తీనాం ప్రవాహం సన్నిరీక్షయేత్ ।
నివారయితుమిచ్ఛేత న కేవలం తు సాక్షివత్ ॥ ౧౭॥

శబ్దాన్ శ్ృణ్వన్నశబ్దం చ స్పర్శాన్స్పృశన్నస్పృశన్ ।
రూపాణి పశ్యన్నరూపం గన్ధం ఘ్రాణన్నగన్ధకమ్ ॥ ౧౮॥

రసానాస్వాదయన్నేవ రసానామపి సాక్షికః ।
ఇన్ద్రియేషు ప్రవృత్తేషు సంవిదం న విముఞ్చతి ॥ ౧౯॥

తతః సఙ్కల్పజాలస్య సూక్ష్మం రూపం నిరీక్షయేత్ ।
విచారానాగతాన్సర్వాన్ప్రాగచ్ఛేదేవ బాధయేత్ ॥ ౨౦॥

యథా నభసి మేఘౌఘా ఆగచ్ఛన్తి ప్రయాన్తి చ ।
తథా బుద్ధౌ విచారాస్తే తేషు సాక్షీ స్థిరో భవేత్ ॥ ౨౧॥

యదా విచారమధ్యస్థో విచారం నానుగచ్ఛతి ।
తదా బుద్ధేః ప్రసాదేన సూక్ష్మదృష్టిః ప్రజాయతే ॥ ౨౨॥

తతోఽహమ్భావమాలోక్య కుతోఽయమితి చిన్తయేత్ ।
న హన్యాత్తం బలాదేవ మూలం తస్య నిరీక్షయేత్ ॥ ౨౩॥

అహమ్భావః సముత్పన్నః కస్మాదిత్యన్వవేక్షతః ।
యత్ర ప్రశ్నోఽపి విశ్రామం యాతి తత్ర సంవిత్ప్రకాశతే ॥ ౨౪॥

నాహం దేహో న మే దేహో నాహం కేవలమానసః ।
ఇత్యేవం న వదేద్ధీమాన్ కేవలం సాక్షితాం వ్రజేత్ ॥ ౨౫॥

దేహం పశ్యతి యా సంవిత్సా దేహాదపి పూర్వగా ।
మనః పశ్యతి యా సంవిత్సా మనసోఽపి పురః స్థితా ॥ ౨౬॥

బుద్ధేః ప్రవృత్తిమాలోక్య బుద్ధేః సాక్షిణమాశ్రయేత్ ।
సాక్షిణోఽపి పరం తత్త్వం యత్ర సాక్షీ విలీయతే ॥ ౨౭॥

న తత్ర రూపకల్పనా న మన్త్రస్య చ విస్తరః ।
న దేవతావిభాగోఽస్తి న పూజ్యపూజకక్రమః ॥ ౨౮॥

న ధ్యాతా న చ ధ్యానం చ న ధ్యేయం న చ భావనా ।
యత్రైతాని విలీయన్తే సా పరా విద్యా ప్రకీర్తితా ॥ ౨౯॥

సా వార్బేలా పరా శక్తిర్నిరుపాఖ్యా నిరామయా ।
అనుత్తరా మహాశాన్తిరచిన్త్యా చ నిరఞ్జనా ॥ ౩౦॥

న తస్యాః సదృశం కిఞ్చిన్న తస్మాదధికం క్వచిత్ ।
న తస్యాః పూర్వమస్త్యన్యన్న పశ్చాదపి విద్యతే ॥ ౩౧॥

న స్త్రీ న పురుషః సా చ నపుంసకవివర్జితా ।
లిఙ్గత్రయాతిగా విద్యా సర్వభావైకధారిణీ ॥ ౩౨॥

న సా జ్యోతిరితి ప్రోక్తా న తమ ఇతి కేవలమ్ ।
జ్యోతిస్తమసోర్మూలం యత్ర సా సంవిదుచ్యతే ॥ ౩౩॥

న శుభం నాశుభం తత్ర న పుణ్యం న చ పాతకమ్ ।
ఉభయోర్మూలమిత్యుక్తా పరా విద్యా సనాతనీ ॥ ౩౪॥

న దేవా న చ దైత్యాశ్చ న మనుష్యా న తిర్యచః ।
యస్యాం సర్వే విలీయన్తే సా విద్యా పరమాక్షరా ॥ ౩౫॥

న విద్యా కేవలం జ్ఞేయా నావిద్యాపి తిరస్కృతా ।
విద్యావిద్యాద్వయం యస్యాం స్వభావేనైవ తిష్ఠతి ॥ ౩౬॥

శ్రుతకేతురువాచేదం అనుత్తరమిదం త్వయా ।
కథం ధ్యాయేన్మహాశక్తిం యా కల్పన్యాపి దుర్లభా ॥ ౩౭॥

దేవదత్త ఉవాచేదం ధ్యానే తస్యాః క్రమః స్మృతః ।
క్రమేణ రూపముత్సృజ్య రూపాతీతం విచిన్తయేత్ ॥ ౩౮॥

ప్రథమం నిర్మలం వ్యోమ భావయేత్సర్వతోముఖమ్ ।
న సీమా న చ మధ్యం స్యాత్తస్య వ్యోమ్నో మహామతే ॥ ౩౯॥

తస్య మధ్యే పరం జ్యోతిః కల్పయేత్స్వయముద్భవమ్ ।
న దీపో న చ సూర్యశ్చ న వహ్నిర్న చ విద్యుతః ॥ ౪౦॥

స్వయమేవ ప్రకాశేత తదజస్రం నిరామయమ్ ।
తస్య జ్యోతిషి చిత్తం తు శనైః శాన్తిం నయేత్సుధీః ॥ ౪౧॥

జ్యోతిరపి పరిత్యజ్య ప్రకాశస్యైవ సాక్షిణమ్ ।
సాక్షిణం చ పరిత్యజ్య స్వసంవిత్తౌ నివేశయేత్ ॥ ౪౨॥

న తత్ర కిఞ్చిదాలమ్బం న త్యాగో న చ గ్రహణమ్ ।

అలమ్బనవిహీనస్య చిత్తస్య విశ్రమో భవేత్ ॥ ४३॥

యదా విశ్రాన్తచిత్తస్య న కిఞ్చిదపి వాఞ్ఛితమ్ ।
న కిఞ్చిదపి త్యక్తవ్యం తదా ధ్యానం పరం స్మృతమ్ ॥ ४४॥

నిద్రాయాం న పతత్యేవ న చ తన్ద్రాం సమాశ్రయేత్ ।
జాగరూకః ప్రసన్నాత్మా స్వసంవిత్తౌ స్థితో భవేత్ ॥ ४५॥

నాదముత్పన్నమాలోక్య తత్రాపి న నివర్తయేత్ ।
నాదస్య సాక్షిణం పశ్యేత్తతః శాన్తౌ విలీయతే ॥ ४६॥

శూన్యభావం సమాసాద్య శూన్యేఽపి న తు తిష్ఠతి ।
శూన్యస్యాపి పరం తత్త్వం స్వప్రకాశం విచిన్తయేత్ ॥ ४७॥

యదా శూన్యం చ పూర్ణం చ ప్రకాశతమసి స్థితే ।
ద్వన్ద్వభావం పరిత్యజ్య తదా తత్త్వం ప్రపశ్యతి ॥ ४८॥

న తస్యాం సాధనా కాచిన్న సిద్ధిర్న చ సాధకః ।
స్వరూపే స్థితిమాత్రం తు పరావిద్యాఫలం స్మృతమ్ ॥ ४९॥

యదా స్వాత్మని సన్తుష్టో న కిఞ్చిదపి యాచతే ।
న కస్యచిత్పరాభావం చిన్తయేత్స పరాం గతిమ్ ॥ ५०॥

తస్య ధ్యానం న మౌనం స్యాన్న కేవలముపాసనమ్ ।
జీవనస్య ప్రత్యేకస్మిన్ క్షణే సంవిదవేక్షణమ్ ॥ ५१॥

భోజనం కుర్వతోఽప్యస్య సంవిదేవ నిరీక్షితా ।
గచ్ఛతో జాగ్రతో వాపి సంవిదన్తర్నిరన్తరా ॥ ५२॥

వదతో వా న వదతో వా కర్మ కుర్వన్నకర్మకృత్ ।
యత్ర సంవిదవిచ్ఛిన్నా తదేవ ధ్యానముచ్యతే ॥ ५३॥

న బాహ్యం త్యజతే తత్ర న సంసారం విహాయ చ ।
సంసారే సంవిదం పశ్యన్స పరాం విద్యాం సమాశ్రితః ॥ ५४॥

ప్రకృతౌ పురుషం పశ్యేత్పురుషే ప్రకృతిం తథా ।
ఉభయోర్మూలమాలోక్య పరాం విద్యాం ప్రపద్యతే ॥ ५५॥

స్థూలే సూక్ష్మం విజానీయాత్సూక్ష్మే చ పరమే పదే ।
పరం పదం సమాసాద్య పదశూన్యం ప్రపద్యతే ॥ ५६॥

పరా విద్యా న బన్ధాయ న మోక్షాయ ప్రకీర్తితా ।
బన్ధమోక్షౌ యయా దృష్టౌ సా పరా విద్యా స్మృతా ॥ ౫౭॥

యదా బన్ధో న బన్ధః స్యాన్మోక్షో నాపి చ మోక్షకః ।
తదా వార్భేలా సాక్షాత్స్వహృది సమ్ప్రకాశతే ॥ ౫౮॥

న తస్యాః ధ్యానకాలోఽస్తి న చ నిషేధః కదాచన ।
యదా స్మరేత్స్వసంవిత్తిం తదా ధ్యానం ప్రవర్తతే ॥ ౫౯॥

ప్రాతర్మధ్యన్దినే సాయం రాత్రౌ వా యత్ర కుత్రచిత్ ।
నియమోఽత్ర న కర్తవ్యః స్వసంవిత్తిః పరా విధిః ॥ ౬౦॥

నాభ్యాసేనైవ సిద్ధిః స్యాదభ్యాసోఽపి వివర్జితః ।
అవధానం తు కర్తవ్యం స్వభావస్య నిరీక్షణే ॥ ౬౧॥

ద్రష్టా దృశ్యం చ యత్రైకం దృశ్యతే సంవిదాత్మనా ।
తత్ర పరావిద్యా దేవీ స్వయమేవ ప్రకాశతే ॥ ౬౨॥

ద్రష్టృదృశ్యవిభాగస్య యదా నాస్తి వ్యవస్థితిః ।
యత్ర కేవలసంవిత్తిః సా పరా విద్యా పరా స్మృతా ॥ ౬౩॥

శ్రుతకేతురువాచేదం ధన్యోఽస్మి తవ భాషితైః ।
పరావిద్యాప్రకాశేన మనో మే విశదీకృతమ్ ॥ ౬౪॥

కిం తస్యాః సాధనస్యాన్తే కిం ఫలముపజాయతే ।
కిం లక్షణం పరం తత్ర సాధకస్య ప్రజాయతే ॥ ౬౫॥

దేవదత్త ఉవాచేదం న చిహ్నం తత్ర దృశ్యతే ।
శాన్తిః స్వాభావికీ యస్య తస్య విద్యా ప్రతిష్ఠితా ॥ ౬౬॥

యస్య రాగద్వేషౌ క్షీణౌ యస్య లోభో న విద్యతే ।
యస్య సర్వేషు భూతేషు సమతా స పరావిదః ॥ ౬౭॥

న జ్ఞానం తస్య గర్వాయ న మౌనం తస్య దర్పకమ్ ।
న శక్తిః పరపీడాయై స పరావిద్యయా స్థితః ॥ ౬౮॥

న సంసారం తిరస్కుర్యాన్న మోక్షే లాలయేత్మనః ।
యథాభూతం జగత్పశ్యన్స పరాం విద్యాం ప్రపద్యతే ॥ ౬౯॥

అన్తే న కిఞ్చిదాదాయ న కిఞ్చిదపి త్యజేత్ ।

స్వసంవిత్తౌ విలీనాత్మా వార్బేలాయాం స్థితో భవేత్ ॥ ౨౦॥

ఏషా పరావిద్యా ప్రోక్తా గుహ్యాద్గుహ్యతరా మతా ।
న ప్రకాశ్యా దురాచార్యే న లోభాయ ప్రదర్శితా ॥ ౨౧॥

శుద్ధచిత్తాయ దాతవ్యా సత్యనిష్ఠాయ ధీమతే ।
కరుణాయ సమత్వాయ వినీతాయ విశేషతః ॥ ౨౨॥

ఇయం విద్యా పరా ప్రోక్తా సర్వవిద్యైకకారణమ్ ।
యస్యాః ప్రకాశమాసాద్య విద్యాః సర్వాః ప్రకాశతే ॥ ౨౩॥

పరా విద్యా పరం హృద్యం పరం జ్యోతిః పరం పదమ్ ।
పరా వార్బేలా విజ్ఞేయా యత్ర సర్వం విలీయతే ॥ ౨౪॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య అన్తర్యాగఖణ్డే పఞ్చదశః పటలః ।
ఇతి పరావిద్యావివేచనపరావిద్యాధ్యానవిధినిరూపణం సమ్పూర్ణమ్ ॥

షోడశః పటలః పరవిద్యాసమ్ప్రదాయగురునామసఙ్కీర్తనమ్

(వార్బేలతన్త్రే అన్తర్యాగఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
పరావిద్యాప్రవాహస్య గురుపఙ్క్తిం వదస్వ మే ॥ ౧॥

కే కే గురవ ఏతస్యాః పరవిద్యాయాః ప్రవర్తకాః ।
కస్మాదారభ్య సమ్ప్రాప్తా కస్మిన్నన్తే ప్రతిష్ఠితా ॥ ౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శృణు సౌమ్య మహామతే ।
న వర్ణయామి వృత్తాన్తం కేవలం నామసఞ్చయమ్ ॥ ౩॥

ఆద్యం నామ పరం గుహ్యం స్వయఞ్జ్యోతిరనుత్తరమ్ ।
తతః ప్రజ్ఞాప్రవాహస్య గురవః సమ్ప్రకీర్తితాః ॥ ౪॥

అనుత్తర ఉవాచేదం స్వయమ్భ్వాదిపరమ్పరామ్ ।
అమృతాక్షో మహాతేజాః ప్రబోధోఽనన్తదీధితిః ॥ ౫॥

నిర్వికల్పో నిరాలమ్బః శాన్తదీపో నిరామయః ।
చిద్ఘనో విమలోఽవ్యక్తో బోధకేతుర్మహామునిః ॥ ౬॥

ప్రజ్ఞాశ్రయో మహాయోగీ సంవిద్గర్భో నిరఞ్జనః ।
ఏకాత్మా విశ్వబోధశ్చ సత్యకేతుః ప్రకీర్తితః ॥ ౭॥

ప్రేమదీపో దయాసారః శమగర్భో జితేన్ద్రియః ।
కరుణాక్షో మహాధీరః శాన్తినాథో నిరాకులః ॥ ౮॥

తతః క్షేమకరో నామ సత్యవ్రతో మహామతిః ।
ధర్మకేతుః సమదర్శీ మైత్రేయః కరుణాకరః ॥ ౯॥

అరుణాక్షో మహాప్రాజ్ఞో విమర్శాత్మా నిరాశ్రయః ।
జ్ఞానదీపో మహాబుద్ధిర్వివేకాత్మా నిరామయః ॥ ౧౦॥

ఏతే పరమ్పరాగుర్వో నామమాత్రేణ కీర్తితాః ।
తతః ప్రేమప్రవాహే తు గురవః సమ్ప్రకీర్తితాః ॥ ౧౧॥

ఈశానన్దో మహాయోగీ శరణ్యః శాన్తివర్ధనః ।
దయామిత్రో మహాతేజా లోకబన్ధుః ప్రియంవదః ॥ ౧౨॥

క్షాన్తిదీపో హృదిస్థశ్చ ప్రేమాత్మా సత్యవర్ధనః ।
జీవబన్ధుర్మహామైత్రః సర్వజీవహితే రతః ॥ ౧౩॥

తతః నిర్గ్రన్థమార్గే తు గురవః సమ్ప్రకీర్తితాః ।
సత్యదర్శీ మహాతేజా నిరపేక్షో జితేన్ద్రియః ॥ ౧౪॥

వైరాగ్యకేతుర్ధర్మజ్ఞో ముక్తబన్ధుర్నిరామయః ।
నిర్మమో నిశ్చలో ధీరః సమచిత్తో నిరఞ్జనః ॥ ౧౫॥

తతః మరుమతేష్వేవ గురవః సమ్ప్రకీర్తితాః ।
ఏకేశో జ్ఞానదీప్తశ్చ శరణాగతమిత్రకః ॥ ౧౬॥

అద్వయబోధో ధర్మాత్మా దయాలుశ్చ విమర్శకః ।
సత్యప్రియః క్షమాశీలో విశ్వబన్ధుః సమాహితః ॥ ౧౭॥

తతః ఆర్యప్రవాహేషు నామాని శ్ృణు సువ్రత ।
ధర్మదీపో మహాబుద్ధిర్నిర్వాణో విమలోదయః ॥ ౧౮॥

బోధిసారో మహాధీరః కరుణాగర్భ ఏవ చ ।
మైత్రీకేతుః శమప్రజ్ఞః శూన్యబోధో నిరఞ్జనః ॥ ౧౯॥

ప్రజ్ఞాదర్శీ మహాయోగీ ధర్మసింహో జితేన్ద్రియః ।
విముక్తాత్మా ప్రసన్నాత్మా నిర్వికల్పో మహామునిః ॥ ౨౦॥

తతః యోగప్రవాహేషు గురవః సమ్ప్రకీర్తితాః ।
ఋతమ్భరో మహాతేజా సంవిత్సారో మహామతిః ॥ ౨౧॥

నాదబోధో మహాయోగీ ప్రాణదీపో నిరఞ్జనః ।
తత్త్వదర్శీ మహాప్రాజ్ఞో యోగదీపో నిరామయః ॥ ౨౨॥

చిదాకాశో మహాధీరః సమాధిస్థో జితేన్ద్రియః ।
కైవల్యకేతుర్వైరాగీ స్వసంవిత్ప్రకాశకః ॥ ౨౩॥

తతః జ్ఞానమార్గిణాం తు నామాని శృణు సువ్రత ।
ఆత్మదీపో వివేకాత్మా బ్రహ్మదర్శీ నిరఞ్జనః ॥ ౨౪॥

సత్యబోధో మహాయోగీ నిర్లేపో నిఃపరిగ్రహః ।
అద్వయాత్మా మహాప్రాజ్ఞః శాన్తబోధో నిరామయః ॥ ౨౫॥

తత్త్వకేతుర్మహాధీరో బోధాత్మా విశ్వదర్శకః ।
చిదానన్దో విముక్తాత్మా పరబోధో మహామునిః ॥ ౨౬॥

తతః రహస్యవాహేషు గురవః సమ్ప్రకీర్తితాః ।
గూఢబోధో మహాతేజా రహస్యాత్మా నిరఞ్జనః ॥ ౨౭॥

అన్తర్దర్శీ మహాయోగీ సూక్ష్మబోధో మహామతిః ।
చిద్గర్భో గుహ్యదీపశ్చ అనిర్వాచ్యో నిరామయః ॥ ౨౮॥

తతః తత్త్వప్రవాహస్య గురవః సమ్ప్రకీర్తితాః ।
తత్త్వనాథో మహాధీరః సత్యకేతుర్విమర్శకః ॥ ౨౯॥

వివేకదీపో జ్ఞానాత్మా సమదర్శీ నిరఞ్జనః ।
ప్రేమసారో దయాగర్భో విశ్వాత్మా శాన్తివర్ధనః ॥ ౩౦॥

తతః మరుప్రవాహేషు నామాని శృణు సువ్రత ।
శరణదీపో ధర్మాత్మా సత్యవ్రతో మహామతిః ॥ ౩౧॥

దయాసిన్ధుర్మహాయోగీ క్షమాగర్భో నిరామయః ।
ఏకబోధః ప్రేమకేతుర్నిర్మమో నిరుపద్రవః ॥ ౩౨॥

తతః మ్లేచ్ఛమతానాం తు సంస్కృతైర్నామభిః క్రమాత్ ।
ఏకేశ్వరః సత్యదర్శీ రహస్యజ్ఞో మహాధృతిః ॥ ౩౩॥

సమర్పణో మహాప్రాజ్ఞః కరుణాత్మా శమప్రియః ।

ధర్మదీపో నిరాలమ్బః శరణ్యో విశ్వబాన్ధవః ॥ ౩౪॥

సత్యసారో మహాధీరో న్యాయజ్ఞో విమలోదయః ।
ఏకచిత్తో మహాయోగీ దయామిత్రో నిరఞ్జనః ॥ ౩౫॥

తతః శాస్త్రప్రవాహేషు గురవః సమ్ప్రకీర్తితాః ।
వచనాత్మా ధర్మకేతుః ప్రేమవక్తా జితేన్ద్రియః ॥ ౩౬॥

సత్యవాగ్విమలాత్మా చ క్షమాసారో మహామతిః ।
హృదయజ్ఞో దయాదీపో లోకనాథో నిరామయః ॥ ౩౭॥

తతః నారీగురూణాం తు నామాని శృణు సువ్రత ।
ప్రజ్ఞామతీ మహాధీరా కరుణా శాన్తిదాయినీ ॥ ౩౮॥

ప్రేమలక్ష్మీ విమర్శజ్ఞా సత్యశ్రీరమృతప్రభా ।
దయామయీ మహాయోగీ శుద్ధబోధా నిరఞ్జనా ॥ ౩౯॥

చిద్రూపా జ్ఞానదీప్తా చ విశ్వమాతా నిరామయా ।
మైత్రీశ్రీః క్షమాసారా చ శాన్తిగర్భా మహామతిః ॥ ౪౦॥

తతః లోకహితార్థాయ యే యే ధర్మప్రవర్తకాః ।
తేషాం సంస్కృతనామాని శృణు సౌమ్య మహామతే ॥ ౪౧॥

ప్రేమానన్దో ధర్మదీపో సత్యసారో దయాకరః ।
విశ్వబన్ధుర్మహాధీరః శరణ్యో లోకపాలకః ॥ ౪౨॥

సత్యకేతుర్మహాప్రాజ్ఞో న్యాయదీపో నిరఞ్జనః ।
కరుణేశో మహాయోగీ క్షమాబన్ధుర్నిరామయః ॥ ౪౩॥

జ్ఞానవ్రతో మహాతేజాః సమదర్శీ మహామతిః ।
ఏకాత్మా విశ్వసారశ్చ శాన్తిదీపో విమలోదయః ॥ ౪౪॥

తతః స్త్రీపురుషాతీతాః యే గురవః పరికీర్తితాః ।
నపుంసకత్వనిర్ముక్తాః స్వసంవిత్ప్రతిబోధకాః ॥ ౪౫॥

అద్వయాత్మా చిదాకాశో నిరపేక్షో నిరఞ్జనః ।
స్వయఞ్జ్యోతిః పరబోధః శాన్తాత్మా విశ్వదర్శకః ॥ ౪౬॥

ఏతే సర్వే మహాగుర్వః పరవిద్యాప్రకాశకాః ।
నామమాత్రేణ నిర్దిష్టా న తేషాం వర్ణనా మయా ॥ ౪౭॥

న దేశో న కులం తేషాం న జాతిర్న చ సమ్పదః ।
యత్ర యత్ర పరా విద్యా తత్ర తత్ర గురుపఙ్క్తయః ॥ ४८॥

శ్రుతకేతురువాచేదం విస్తీర్ణా గురుపఙ్క్తయః ।
కిం సర్వేషాం తు నామానాం సారభూతం పరం పదమ్ ॥ ४९॥

దేవదత్త ఉవాచేదం నామాన్యేతాని దీపవత్ ।
దీపస్య దీపకం యత్తు తదనుత్తరముచ్యతే ॥ ५०॥

నాద్యగురుర్న చాన్త్యశ్చ న మధ్యస్థోఽపి కశ్చన ।
స్వసంవిత్తిః పరా విద్యా గురుతత్త్వం తదేవ హి ॥ ५१॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య అన్తర్యాగఖణ్డే షోడశః పటలః ।
ఇతి పరవిద్యాసమ్ప్రదాయగురునామసఙ్కీర్తనం సమ్పూర్ణమ్ ॥

సప్తదశః పటలః పరకాయప్రవేశతత్త్వనిరూపణమ్

(వార్బేలతన్త్రే అన్తర్యాగఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
పరవిద్యాప్రవాహోఽయం శ్రుతో గుహ్యతమో మయా ॥ १॥

అధునా తు మహాగుహ్యం పరకాయప్రవేశనమ్ ।
కథం తదుపపద్యేత తన్మే విస్తరతో వద ॥ २॥

కిం దేహస్య పరిత్యాగః కిం వా దేహాన్తరే గతిః ।
కిం జీవస్య ప్రవృత్తిః స్యాత్కిం తత్ర పరమం పదమ్ ॥ ३॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శ్ృణు సౌమ్య మహామతే ।
పరకాయప్రవేశోఽయం న దేహత్యాగ ఉచ్యతే ॥ ४॥

న ప్రాణస్య వినిర్మోక్షో న జీవస్య వినిర్గమః ।
సంవిదః సూక్ష్మవిస్తారః పరకాయగతిః స్మృతా ॥ ५॥

స్వదేహే యః స్థితో నిత్యం దేహబుద్ధివివర్జితః ।
స ఏవ పరదేహేఽపి సంవిదం పశ్యతి ధ్రువమ్ ॥ ६॥

దేహం దేహాన్తరే దృష్ట్వా న మోహం సముపాశ్రయేత్ ।
న స్వత్వం తత్ర గృహ్ణీయాన్న పరత్వం విచిన్తయేత్ ॥ ७॥

యస్య దేహే స్వభావేన సంవిదేకైవ వర్తతే ।

తస్య దేహాన్తరేఽప్యేషా భేదం నైవ ప్రపద్యతే ॥ ౮॥

నాయం మార్గో హి లోభాయ న చ కౌతూహలహేతవే ।
న చ దేహజయార్థాయ న చ శక్తిప్రదర్శనమ్ ॥ ౯॥

కరుణార్థం పరిత్రాణే జ్ఞానార్థం చ విశేషతః ।
యత్ర ధర్మః ప్రయోజ్యః స్యాత్తత్రాస్య వినియోగితా ॥ ౧౦॥

అధికారం పరీక్షేత సాధకస్య మహామతిః ।
చిత్తశుద్ధిం క్షమాం సత్యం దయాం ధైర్యం చ నిత్యశః ॥ ౧౧॥

కామక్రోధవినిర్ముక్తో నిర్లోభో నిరహఙ్కృతిః ।
యః పరస్వే న లుబ్ధః స్యాదస్యాధికారవాన్మతః ॥ ౧౨॥

గురోరనుజ్ఞయా కార్యం న స్వేచ్ఛామాత్రతః క్వచిత్ ।
గురుం విహాయ యః కుర్యాత్స మార్గాద్విప్రహీయతే ॥ ౧౩॥

ప్రథమం స్వశరీరస్య స్థైర్యం సమ్పాదయేత్సుధీః ।
శుద్ధే స్థానే సమాసీనః శాన్తచిత్తో జితేన్ద్రియః ॥ ౧౪॥

నాత్యశ్నీయాన్న చానశ్నన్నాతినిద్రాం సమాశ్రయేత్ ।
మితాహారవిహారస్తు సాధకః స్థిరతాం వ్రజేత్ ॥ ౧౫॥

శరీరం శిథిలం కృత్వా నిశ్చలం చ యథాసుఖమ్ ।
ప్రాణస్య గతిమాలోక్య న తస్య నియమం హరేత్ ॥ ౧౬॥

ఆగచ్ఛన్తం వినిఃశ్వాసం గచ్ఛన్తం చ నిరీక్షయేత్ ।
ప్రాణసాక్షీ భవేద్ధీమాన్నిరోధం న సమాచరేత్ ॥ ౧౭॥

తతః స్వదేహమాలోక్య పాదాదారభ్య మస్తకమ్ ।
ప్రత్యఙ్గం సంవిదా పూర్ణం భావయేత్సమాహితః ॥ ౧౮॥

నఖాగ్రే సంవిదం పశ్యేన్మధ్యే చాపి తథైవ తామ్ ।
శిరోదేశే హృది చైవ సర్వాఙ్గేషు నిరన్తరామ్ ॥ ౧౯॥

మాంసాస్థిరుధిరం సర్వం సంవిద్భాసితమిష్యతే ।
దేహో న స్వతన్త్రః కశ్చిదితి బుద్ధ్వా వ్యవస్థితః ॥ ౨౦॥

యథా ఘటే స్థితం వ్యోమ ఘటభఙ్గే న నశ్యతి ।
తథా దేహగతే భానే దేహభఙ్గో న తాం హరేత్ ॥ ౨౧॥

ఆకాశవత్థ్సితాం సంవిత్సర్వదేహవ్యవస్థితామ్ ।
స్వదేహాదపి విస్తీర్ణాం భావయేత్సూక్ష్మదర్శకః ॥ ౨౨॥

తతః సమీపస్థదేహం యది ధర్మార్థమాశ్రయేత్ ।
తస్య రూపం న గృహ్ణీయాత్సంవిద్రూపం నిరీక్షయేత్ ॥ ౨౩॥

న చ తత్ర ప్రవేష్టవ్యం బలాద్వారమివాలయే ।
సంవిదః సామ్యయోగేన సమ్బన్ధస్తత్ర జాయతే ॥ ౨౪॥

యత్ర దేహః ప్రసన్నః స్యాత్తత్ర సఙ్కల్పమాచరేత్ ।
యత్ర బాధా ప్రజాయేత తత్ర స్థానే నివర్తయేత్ ॥ ౨౫॥

పరదేహం న స్వదేహం మన్యేత్సాధకసత్తమః ।
న తత్ర స్వార్థమాచరేన్న చ కర్మ విపర్యయేత్ ॥ ౨౬॥

కేవలం ధర్మకార్యాయ కరుణాప్రేరితం మనః ।
యత్ర తిష్ఠతి తత్రైవ ప్రవాహోఽస్య ప్రజాయతే ॥ ౨౭॥

నాడీషు యః ప్రవాహోఽస్తి ప్రాణస్య సూక్ష్మసఞ్చరః ।
తం కేవలం నిరీక్షేత న తస్య పరివర్తనమ్ ॥ ౨౮॥

హృదయే చిత్తమాధాయ హృదయస్య ప్రకాశకమ్ ।
ప్రకాశస్య పరం సాక్షిం తత్ర సంవిత్ప్రకాశయేత్ ॥ ౨౯॥

నాభౌ న కణ్ఠదేశే వా న మూర్ధ్ని కేవలం స్థితిమ్ ।
సర్వదేశగతాం సంవిత్సమదృష్ట్యా నిరీక్షయేత్ ॥ ౩౦॥

యదా స్వదేహపర్యన్తో భేదభావో విలీయతే ।
తదా దేహాన్తరే సంవిదేకతాం ప్రతిపద్యతే ॥ ౩౧॥

న తత్ర గమనం జ్ఞేయం న ఆగమనముచ్యతే ।
యత్ర సంవిదభిన్నా స్యాత్తత్ర దేశః కుతో భవేత్ ॥ ౩౨॥

ఇత్యేవం భావయిత్వా తు క్షణమాత్రం స్థితో భవేత్ ।
న తత్ర దీర్ఘకాలం తు మనః సఞ్చారయేత్సుధీః ॥ ౩౩॥

పరదేహస్య కర్మాణి న గృహ్ణీయాత్కదాచన ।
న తస్య సంస్కృతిం భిన్ద్యాన్న స్వభావం వినాశయేత్ ॥ ౩౪॥

యస్య యత్స్వభావసిద్ధం తత్తస్యైవ సురక్షితమ్ ।

పరకాయగతః సాధుర్న కర్తా తస్య కర్మణామ్ ॥ ౩౫॥

యథా పథిక ఆశ్రిత్య క్షణమేకం గృహం వ్రజేత్ ।
తథా దేహముపాశ్రిత్య పునః స్వగృహమావ్రజేత్ ॥ ౩౬॥

స్వదేహస్మరణం కృత్వా హృదయస్థాం పరాం స్మృతిమ్ ।
సంవిదం స్వశరీరే తు శనైః సంస్థాపయేత్సుధీః ॥ ౩౭॥

నిఃశ్వాసస్య ప్రవాహేన స్వదేహే ప్రత్యవస్థితః ।
పునః స్వాఙ్గాని సంవీక్ష్య స్థిరచిత్తో భవేత్సుధీః ॥ ౩౮॥

నేత్రే మనసి చిత్తే చ ప్రాణే దేహే చ సంవిదమ్ ।
సమం స్థాప్య తతః పశ్చాద్దైనన్దిన్యాం స్థితిం వ్రజేత్ ॥ ౩౯॥

నిద్రయా న తు మోహం స్యాన్న హర్షోఽనుభవేఽపి చ ।
న సిద్ధిమితి మన్యేత న చాత్మానం విశేషయేత్ ॥ ౪౦॥

యః పరకాయసిద్ధౌ తు గర్వమాప్నోతి దుర్మతిః ।
స సిద్ధిం నాశయేదేవ స్వహృద్గ్రన్థిం న బుధ్యతే ॥ ౪౧॥

యః కరుణాపరః శాన్తో నిస్పృహః సత్యసంయుతః ।
తస్య సంవిత్ప్రవాహోఽయం శనైః శుద్ధిం ప్రపద్యతే ॥ ౪౨॥

న మృతస్య శరీరం తు సాధనార్థం సమాశ్రయేత్ ।
న దుఃఖితస్య దేహేఽపి స్వార్థబుద్ధిం సమాచరేత్ ॥ ౪౩॥

జీవద్భిః సహ సమ్బన్ధః కేవలం ధర్మకారణాత్ ।
అన్యథా వినివర్తేత వివేకం న పరిత్యజేత్ ॥ ౪౪॥

పరకాయోఽపి దేహోఽయం మృన్మయః క్షణభఙ్గురః ।
సంవిదేవ స్థిరా నిత్యం దేహాస్తు పరివర్తినః ॥ ౪౫॥

దేహభేదం పరిత్యజ్య సంవిదైక్యం విచిన్తయేత్ ।
సంవిదైక్యే స్థితో యోగీ వార్భేలాం తత్ర పశ్యతి ॥ ౪౬॥

సా పరా న గతిర్యస్యాః సా న కస్యాపి దేహజా ।
దేహదేహివిభాగస్య సాక్షిణీ సా నిరామయా ॥ ౪౭॥

పరా విద్యా హి యత్రైవ పరకాయోఽపి తత్ర హి ।
పరకాయప్రవేశస్య మూలం సంవిదభేదతా ॥ ౪౮॥

న సిద్ధిర్దేహగత్యైవ న చ చేష్టావిశేషతః ।
అభిన్నసంవిదః శాన్తిః పరం సిద్ధిఫలం స్మృతమ్ ॥ ౪౯॥

యః స్వదేహే పరే దేహే సమానాం సంవిదం విదేత్ ।
స ఏవ పరకాయస్య తత్త్వతః ప్రవేశకః ॥ ౫౦॥

న తస్య మృత్యుభీతిర్హి న దేహస్య చ మన్మథః ।
దేహం సాధనమిత్యేవ జానాతి స తు తత్త్వవిత్ ॥ ౫౧॥

న స్వదేహం పరిత్యజ్య పరదేహే రమేత్సుధీః ।
దేహద్వయేఽపి యా సంవిత్సా హి తస్య పరా గతిః ॥ ౫౨॥

శ్రుతకేతురువాచేదం గహనం తత్త్వమద్భుతమ్ ।
న గమనం న చాగమనం సంవిదైక్యం త్వయోదితమ్ ॥ ౫౩॥

కిం ఫలమస్య సాధూనాం కిం లక్షణముపజాయతే ।
కథం జ్ఞేయం సమాపన్నం తన్మే బ్రూహి మహామతే ॥ ౫౪॥

దేవదత్త ఉవాచేదం యదా భేదో న విద్యతే ।
స్వార్థబుద్ధిః క్షయం యాతి కరుణా చ వివర్ధతే ॥ ౫౫॥

పరదుఃఖే స్వదుఃఖం చ పరహర్షే స్వహర్షతా ।
న బన్ధాయ ప్రవర్తేత స ప్రవేశం విజానతే ॥ ౫౬॥

న శక్తిదర్పమాప్నోతి న లోకాన్ విస్మయేత్సుధీః ।
న మౌనం గర్వహేతోశ్చ న సిద్ధిం విక్రయేద్బుధః ॥ ౫౭॥

పరకాయప్రవేశస్య రహస్యం యః ప్రబుధ్యతే ।
సర్వదేహేషు తాం సంవిత్పరాం వార్బేలామవేక్షతే ॥ ౫౮॥

దేహో దేహో న భిన్నః స్యాద్భేదో బుద్ధివికల్పితః ।
సంవిదేకా పరా నిత్యా తస్యాం సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౫౯॥

ఏతద్గుహ్యతమం ప్రోక్తం న దర్పాయ న కౌతుకమ్ ।
ధర్మసంరక్షణార్థాయ కరుణార్థం విశేషతః ॥ ౬౦॥

అధికారవిహీనాయ న దేయం జ్ఞానమేతకమ్ ।
వివేకహీనచిత్తస్య మోహాయైవ ప్రవర్తతే ॥ ౬౧॥

గురుమూలం పరం తత్త్వం గురుమూలః పరః క్రమః ।
గురోః ప్రసాదమాసాద్య సిద్ధిర్నైవ విపద్యతే ॥ ౬౨॥

యః స్వాత్మానం విజానీయాత్సర్వదేహేషు సంస్థితమ్ ।
స ఏవ వార్చేలాం వేత్తి నాన్యథా తత్త్వదర్శకః ॥ ౬౩॥

ఇతి వార్చేలతన్త్రస్య అన్తర్యాగఖణ్డే సప్తదశః పటలః ।
ఇతి పరకాయప్రవేశతత్త్వనిరూపణం సమ్పూర్ణమ్ ॥

అష్టాదశః పటలః పరావిద్యోపాసనావిధినిరూపణం

(వార్చేలతన్త్రే అన్తర్యాగఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
పరావిద్యాం మయా శ్రుత్వా తస్యాః సేవనమిచ్ఛతః ॥ ౧॥

కథం సా పరవిద్యేయం ఉపాస్యా తత్త్వదర్శిభిః ।
నిరాకారాయాః శక్త్యాస్తు కః పూజావిధిరుచ్యతే ॥ ౨॥

కిం పుష్పం కిం చ నైవేద్యం కిం ధూపః కిం చ దీపకః ।
కిం మన్త్రః కిం చ ధ్యానం వా కిం తస్యాః పరమార్చనమ్ ॥ ౩॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శృణు సౌమ్య మహామతే ।
పరావిద్యోపచారాణాం బాహ్యభావో న విద్యతే ॥ ౪॥

యత్ర సర్వోపచారాణి స్వసంవిత్తౌ విలీయతే ।
తదేవ పరవిద్యాయాః పరమారాధనం స్మృతమ్ ॥ ౫॥

న పుష్పం తత్ర గృహ్ణీయాన్న ధూపం న చ దీపకమ్ ।
స్వభావస్య ప్రసాదస్తు పుష్పమత్ర ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౬॥

అహఙ్కారస్య త్యాగోఽత్ర ధూపః ప్రోక్తో మనీషిభిః ।
మమత్వస్య విసర్గశ్చ దీపత్వేన ప్రకీర్తితః ॥ ౭॥

కామక్రోధౌ పరిత్యజ్య శమం పుష్పం నివేదయేత్ ।
ద్వేషస్యాపి వినాశం చ సుగన్ధిమివ భావయేత్ ॥ ౮॥

లోభస్య మలనిర్ముక్తిః నైవేద్యం పరికీర్తితమ్ ।
మత్సరస్య పరిత్యాగః తామ్బూలమివ కీర్తితః ॥ ౯॥

సత్యవాక్యం జలం ప్రోక్తం కరుణా చార్ఘ్యముచ్యతే ।
క్షమా పుష్పం సమాఖ్యాతం మైత్రీ మాల్యం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౦॥

సమతా చన్దనం ప్రోక్తం వివేకోఽత్ర విభూషణమ్ ।
ప్రసాదబుద్ధిరాచ్ఛాదనం సన్తోషో రత్నసఞ్చయః ॥ ౧౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం బాహ్యద్రవ్యవివర్జితా ।
కథం పూజా ప్రవర్తేత చిత్తమాత్రే వ్యవస్థితే ॥ ౧౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం చిత్తమేవ హి మన్దిరమ్ ।
సంవిత్పీఠం తు విజ్ఞేయం హృదయం మణ్డపం స్మృతమ్ ॥ ౧౩॥

ప్రజ్ఞా తస్యాః పురఃస్థానీ వివేకస్తు ద్వారపాలకః ।
కరుణా తత్ర సమ్మార్గః సత్యం తత్ర ప్రకాశకమ్ ॥ ౧౪॥

ప్రథమం స్వహృదం శుద్ధం కృత్వా పూజాం సమారభేత్ ।
న బాహ్యం మలినం కుర్యాన్నాన్తఃకరణమాదరాత్ ॥ ౧౫॥

స్వశ్వాసాగమనం పశ్యేద్గమనం చ నిరీక్షయేత్ ।
ప్రాణస్య సాక్షిణం జ్ఞాత్వా తస్మై సాక్షిణమాశ్రయేత్ ॥ ౧౬॥

మనసః సఙ్కల్పజాలం శనైః పశ్యేత్సమాహితః ।
నిరోధం న ప్రకుర్వీత న తస్యైవ వశం వ్రజేత్ ॥ ౧౭॥

విచారానాగతాన్సర్వాన్ప్రకాశే స్థాపయేత్సుధీః ।
యథా నభసి మేఘౌఘాస్తథా తే యాన్తి చాగతా ॥ ౧౮॥

అహమ్భావం నిరీక్షేత్స కుతోఽయమితి చిన్తయేత్ ।
చిన్తనస్యాపి సాక్షిణం జ్ఞాత్వా శాన్తౌ నివేశయేత్ ॥ ౧౯॥

నాహం కర్తేతి వాక్యేన న కిఞ్చిదపి సాధయేత్ ।
కర్తృత్వస్య స్వరూపం తు వివేకేన నిరీక్షయేత్ ॥ ౨౦॥

యత్కర్మ క్రియతే లోకే తద్భావం సమవేక్షయేత్ ।
మమత్వరహితం కర్మ పరావిద్యోపచారకః ॥ ౨౧॥

యః పశ్యతి స్వకర్మాణి సాక్షివద్విగతస్పృహః ।
తస్య కర్మైవ పూజేయం తస్య జీవనమేవ యత్ ॥ ౨౨॥

శబ్దః శ్రవణపూజా స్యాద్రూపం దర్శనమార్చనమ్ ।
స్పర్శః సంవిత్స్మృతిః ప్రోక్తా గన్ధో భావప్రబోధనమ్ ॥ ౨౩॥

రసః ప్రేమసమాఖ్యాతో ఇన్ద్రియాణాం నివేదనమ్ ।
ఇన్ద్రియాణి న బాధేత న తేష్వాసక్తిమాచరేత్ ॥ ౨౪॥

యద్భుఙ్క్తే తదుపహారం యద్వదత్యర్చనం భవేత్ ।
యద్గచ్ఛతి పదం తస్య ప్రదక్షిణా ప్రకీర్తితా ॥ ౨౫॥

యత్కరోతి కరాభ్యాం తు తత్సేవా పరికీర్తితా ।
యద్దదాతి స్వహస్తేన తదర్ఘ్యం పరముచ్యతే ॥ ౨౬॥

యత్పశ్యతి సమం లోకే తదేవ దేవీదర్శనమ్ ।
యత్సృజత్యన్తరే ప్రేమ తదేవ పుష్పసఞ్చయః ॥ ౨౭॥

పరావిద్యా న పూజ్యా స్యాత్కిఞ్చిద్బాహ్యోపచారతః ।
స్వరూపత్వేన విజ్ఞేయా స్వసంవిత్తిప్రకాశికా ॥ ౨౮॥

న తస్యాః పృథగాలమ్బం న చ దూరం న చాన్తికమ్ ।
యత్ర సంవిదవిచ్ఛిన్నా తత్ర దేవీ ప్రతిష్ఠితా ॥ ౨౯॥

ధ్యానం తస్యాః ప్రవక్ష్యామి ఉపాసనసమన్వితమ్ ।
నిరాకారాం పరాం దేవీం స్వప్రకాశాం విచిన్తయేత్ ॥ ౩౦॥

న వర్ణో న చ రూపం స్యాన్న చ మూర్తిః కదాచన ।
అచిన్త్యాం చిన్తయేద్దేవీం చిన్తాయా మూలరూపిణీమ్ ॥ ౩౧॥

న శూన్యాం న చ పూర్ణాం తాం న జ్యోతిం న చ తమోమయీమ్ ।
జ్యోతిస్తమసి యత్సారం తద్రూపం పరికల్పయేత్ ॥ ౩౨॥

యస్యాం సర్వం సముత్పన్నం యస్యాం సర్వం విలీయతే ।
స్వర్ణగర్భాం మహాగర్భాం విశ్వగర్భాం విచిన్తయేత్ ॥ ౩౩॥

న తస్యా ఆదిమన్విచ్ఛేన్నాన్తమప్యన్వవేక్షయేత్ ।
స్వయమ్భువం పరం తత్త్వమనుత్తరముపాసయేత్ ॥ ౩౪॥

సర్వభూతాన్తరే యాం తు సర్వభూతాతిగాం తథా ।
తాం వార్బేలాం పరాం దేవీం స్వసంవిత్తౌ నివేశయేత్ ॥ ౩౫॥

పరా సా పరమాకారా అకారా చ నిరామయా ।
అపరాసు చ యా భాతి రూపభేదైః సహస్రశః ॥ ౩౬॥

పరాపరా చ యా జ్ఞేయా రూపారూపసమన్వితా ।
త్రివిధం తస్యాః ఐశ్వర్యం ఏకైవ పరమా కలా ॥ ౩౭॥

నారీరూపం నరో రూపం నపుంసకమథాపి వా ।

యద్యద్రూపం ప్రపద్యేత తత్తద్రూపేణ సా స్థితా ॥ ౩౮॥

దేవే దేవత్వరూపా సా దైత్యే దైత్యత్వమాశ్రితా ।
మర్త్యే మర్త్యస్వరూపా సా పశుపక్షిషు జీవనమ్ ॥ ౩౯॥

మత్స్యే సలిలరూపా సా విహగే వ్యోమగామినీ ।
స్థావరే స్థైర్యరూపా సా జఙ్గమే గతిరూపిణీ ॥ ౪౦॥

విద్యాయామపి సా విద్యా అవిద్యాయామవిద్యకా ।
శుభే శుభస్వరూపా సా అశుభేఽపి నిరామయా ॥ ౪౧॥

న్యాయే న్యాయస్వరూపా సా అన్యాయేఽపి నిరీక్షితా ।
ప్రకాశే దీప్యతే దేవీ తమస్యపి ప్రకాశతే ॥ ౪౨॥

యః సర్వత్ర తామేవైకాం సంవిదం సమ్ప్రపశ్యతి ।
తస్య పూజా పరా జ్ఞేయా న పుష్పాద్యుపచారతః ॥ ౪౩॥

ఉపాసనా తు సా ప్రోక్తా యత్రోపాస్యోపాసకౌ ।
స్వరూపైకత్వమాప్నుతస్తత్ర పూజా పరా మతా ॥ ౪౪॥

న భక్తో న చ దేవీ చ న భేదో న చ భేదితా ।
యత్ర ప్రేమస్వరూపేణ స్థితం తత్త్వం నిరామయమ్ ॥ ౪౫॥

యదా భక్తిర్న యాచేత్స్వం న మోక్షం న చ సమ్పదమ్ ।
కేవలం సత్యరూపేణ తిష్ఠేత్సా పరమార్చనా ॥ ౪౬॥

న సిద్ధిం ప్రార్థయేద్భక్తో న చ లోకప్రశంసనమ్ ।
స్వభావశుద్ధిమాత్రం తు ప్రార్థయేత్పరమేశ్వరీమ్ ॥ ౪౭॥

న ధనం న చ రాజ్యం వా నాయుర్న చ సుఖం తథా ।
యాచేత్సత్యం చ శాన్తిం చ కరుణాం చ నిరన్తరామ్ ॥ ౪౮॥

యః పరస్య హితం కుర్యాదాత్మలాభమపేక్ష్య చ ।
స ఏవ పరవిద్యాయాః నిత్యపూజాం కరోతి హి ॥ ౪౯॥

యః క్షమాం ధారయేదన్తః సత్యం వాచా ప్రకాశయేత్ ।
యః పరదుఃఖమాలోక్య కరుణాం జనయేద్ధృది ॥ ౫౦॥

తస్య హస్తౌ కరౌ పూజ్యౌ తస్య వాణీ స్తవః స్మృతః ।
తస్య చిత్తం హి పీఠం స్యాత్తస్య జీవనముపాసనమ్ ॥ ౫౧॥

శ్రుతకేతురువాచేదం ఉపాసనమిదం పరమ్ ।
కిం తస్య ఫలమాఖ్యాతం కథం సిద్ధిర్భవేదిహ ॥ ౫౨॥

దేవదత్త ఉవాచేదం న ఫలార్థం పరా మతా ।
ఫలమస్యా స్వభావస్య విశుద్ధిరితి నిశ్చయః ॥ ౫౩॥

యదా రాగద్వేషౌ క్షీణౌ యదా లోభో విలీయతే ।
యదా సర్వేషు భూతేషు సమదృష్టిః ప్రజాయతే ॥ ౫౪॥

యదా సత్యం ప్రియం భూత్వా వాణీమధ్యే ప్రవర్తతే ।
యదా శక్తిః పరిత్రాణే కరుణా చ ప్రవర్తతే ॥ ౫౫॥

యదా నిన్దాస్తుతిర్ద్వే ద్వే సమానత్వం ప్రపద్యతః ।
యదా లాభాలాభయోశ్చ చిత్తం న పరివర్తతే ॥ ౫౬॥

యదా స్వార్థపరిత్యాగః సహజత్వేన జాయతే ।
తదా పరావిద్యాయాస్తు ఉపాసనాఫలం స్మృతమ్ ॥ ౫౭॥

న తదా దేవీ దూరస్థా న సాధకశ్చ పృథక్ స్థితః ।
స్వసంవిత్తిస్వరూపేణ సా హృది సమ్ప్రకాశతే ॥ ౫౮॥

ఉపాసనా న విరామం స్యాన్న చ కాలవిశేషతః ।
యథాజీవనమేవైతద్భవేద్దేవ్యాః సమర్చనమ్ ॥ ౫౯॥

ప్రభాతే చ ప్రవృత్తౌ చ మధ్యాహ్నే చాపి కర్మసు ।
సాయాహ్నే విశ్రమే చైవ నిశాయాం స్వపనేఽపి చ ॥ ౬౦॥

యదా స్మృతిః పరా నిత్యం సంవిదేవావలోకితా ।
తదా సర్వక్షణం పుణ్యం సర్వకాలముపాసనమ్ ॥ ౬౧॥

న గుహాయాం న గిరౌ తిష్ఠేన్న వనాన్తే న నిర్జనే ।
లోకే స్థిత్వా పరాం విద్యాం సేవేత్సాధకసత్తమః ॥ ౬౨॥

పరిత్యజ్య న సంసారం సంసారం నాపి పూజయేత్ ।
తత్త్వదృష్ట్యా సమాలోక్య వార్బేలాం తత్ర భావయేత్ ॥ ౬౩॥

సంసారో న బన్ధకః స్యాన్మోక్షో నాపి విమోచకః ।
దృష్టిరేవ హి బన్ధాయ దృష్టిరేవ విముక్తయే ॥ ౬౪॥

దృష్టేః శుద్ధిర్భవేద్యస్య స పరావిద్యయా స్థితః ।

సర్వదృశ్యేషు సంవిత్తిం పశ్యన్సిద్ధిమవాప్నుయాత్ ॥ ౧౫॥

యత్ర జ్ఞాతా చ జ్ఞానం చ జ్ఞేయం చైవ విలీయతే ।
తదేవ పరవిద్యాయాః పరమోపాసనం స్మృతమ్ ॥ ౧౬॥

న మన్త్రేణ న తన్త్రేణ న యన్త్రేణ న పూజయా ।
స్వరూపావస్థితిమాత్రం పరావిద్యోపాసనమ్ ॥ ౧౭॥

ఏతద్గుహ్యతమం ప్రోక్తం పరావిద్యోపాసనమ్ ।
న లోభాయ ప్రదాతవ్యం న దర్పాయ కదాచన ॥ ౧౮॥

సత్యశీలాయ దాతవ్యం కరుణాయ వివేకినే ।
స్వసంయతాయ శాన్తాయ గురుభక్తాయ ధీమతే ॥ ౧౯॥

యః పఠేదిదమధ్యాయం భావయిత్వా నిరన్తరమ్ ।
తస్య చేతసి సంవిత్స్యా శనైః పూర్ణత్వమాప్నుయాత్ ॥ ౨౦॥

న చాస్య బాహ్యసిద్ధిః స్యాన్న చ లోకవిమోహనమ్ ।
అన్తఃప్రసాదరూపేణ దేవీ తస్య ప్రకాశతే ॥ ౨౧॥

యత్ర ప్రేమ పరం జ్ఞానం యత్ర జ్ఞానం పరం దయా ।
యత్ర దయా సమత్వం చ తత్ర పూజా పరా మతా ॥ ౨౨॥

యత్ర పూజా స్వభావః స్యాదుపాస్యం యత్ర జీవనమ్ ।
ఉపాసకః స్వయం యత్ర తత్ర వార్బేలా సంస్థితా ॥ ౨౩॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య అన్తర్యాగఖణ్డే అష్టాదశః పటలః ।
ఇతి పరావిద్యోపాసనావిధినిరూపణం సమ్పూర్ణమ్ ॥

ఏకోనవింశః పటలః వార్బేలపరమతత్త్వసారనిరూపణమ్

(వార్బేలతన్త్రే అన్తర్యాగఖణ్డః)
శ్రుతకేతురువాచేదం దేవదత్తం మహామతిమ్ ।
పరావిద్యోపదేశోఽయం శ్రుతో గుహ్యతమో మయా ॥ ౧॥

సర్వం తత్త్వమశేషేణ త్వన్ముఖాదవధారితమ్ ।
అధునా కిం పరం గుహ్యం వార్బేలాయాః పరం పదమ్ ॥ ౨॥

కిం సారం సర్వతన్త్రాణాం కిం సారం సర్వవిద్యయా ।
కిం జ్ఞాత్వా న పునర్మోహః కిం లబ్ధ్వా నాపి యాచనా ॥ ౩॥

దేవదత్త ఉవాచేదం శృణు సౌమ్య మహామతే ।
న గుహ్యతరమస్త్యన్యదేతదన్తిమముచ్యతే ॥ ౪॥

న తత్త్వం దూరమిత్యుక్తం న తత్త్వం హృదయాద్బహిః ।
స్వరూపే యత్ప్రకాశేత తదేవ పరమం పదమ్ ॥ ౫॥

వార్బేలా న చ నామైవ న రూపం న చ కల్పనా ।
న శూన్యం న చ పూర్ణం సా న ద్వైతం న చాద్వయమ్ ॥ ౬॥

సర్వం భూత్వా చ యా దేవీ సర్వం భూత్వా న కిఞ్చన ।
యస్యాం విశ్వం విలీయేత సా పరా వార్బేలా స్మృతా ॥ ౭॥

అనాదిరాదిరూపా సా అనన్తాన్తస్వరూపిణీ ।
అయోనిజా స్వయమ్భూశ్చ స్వప్రకాశా నిరామయా ॥ ౮॥

సా మాతా సా పితా చైవ సా పుత్రః సా చ బాన్ధవః ।
సా దేవో దేవతా చైవ సా జీవః స్థావరం జగత్ ॥ ౯॥

సైవ విద్యాఽవిద్యా చైవ సూక్ష్మా సూక్ష్మతరా పరా ।
పురుషః ప్రకృతిశ్చైవ నపుంసకమథాపి సా ॥ ౧౦॥

జ్యోతిస్తమశ్చ సా దేవీ శుభాశుభవివర్జితా ।
న్యాయాన్యాయస్వరూపా చ బన్ధమోక్షస్వరూపిణీ ॥ ౧౧॥

యః పశ్యతి విభేదేన స పశ్యత్యల్పమేవ తామ్ ।
యః సర్వత్ర సమం పశ్యేత్స వార్బేలాం ప్రపశ్యతి ॥ ౧౨॥

దేవే దైత్యే చ మర్త్యే చ తిర్యగ్యోనిషు సర్వదా ।
యస్య సంవిత్సమా నిత్యం స తస్యాః పదమాప్నుయాత్ ॥ ౧౩॥

న పూజా కేవలం పుష్పైర్న ధ్యానం కేవలం మనః ।
జీవనస్య సమగ్రస్య సమర్పణముపాసనమ్ ॥ ౧౪॥

సత్యం యస్య పరం దీపః ప్రేమ యస్య విభావసుః ।
కరుణా యస్య నైవేద్యం సమతా యస్య చన్దనమ్ ॥ ౧౫॥

క్షమాం మాల్యం సమాలమ్బ్య వివేకం భూషణం తథా ।
స్వార్థత్యాగం బలిం కృత్వా స దేవీముపసేవతే ॥ ౧౬॥

న సిద్ధిం కామయేద్భక్తో న లోకాన్ మోహయేత్క్వచిత్ ।

న స్వాత్మానం విశిష్టం వా మన్యతే సాధకః సుధీః ॥ ౧౭॥

యః పరస్య హితే నిత్యం స్వహితం విస్మరేత్సుధీః ।
న విస్మరేత్స్వధర్మం చ స వార్బేలాప్రియః స్మృతః ॥ ౧౮॥

గురుం సత్యేన సంసేవేత్సత్యం న పరిహాపయేత్ ।
గురోర్వచనమపి జ్ఞాత్వా వివేకం న పరిత్యజేత్ ॥ ౧౯॥

జ్ఞానం వినయసంయుక్తం శక్తిం కరుణయాఽన్వితామ్ ।
సిద్ధిం స్వభావశుద్ధిం చ మన్యతే సాధకః సదా ॥ ౨౦॥

న స్త్రీ న పురుషో నాసౌ నపుంసకవిభేదభాక్ ।
స్వరూపే యస్య విశ్రాన్తిః స వార్బేలాం ప్రపద్యతే ॥ ౨౧॥

యత్ర శ్వాసోఽపి పూజ్యః స్యాద్యత్ర కర్మార్చనం భవేత్ ।
యత్ర నిద్రాపి విశ్రాన్తిః సా దేవీ తత్ర సంస్థితా ॥ ౨౨॥

జాగ్రతః స్వపతః సుప్తో గచ్ఛతో వా స్థితస్య వా ।
యత్ర సంవిత్సదా పూర్ణా తత్ర మోక్షో న విద్యతే ॥ ౨౩॥

న మోక్షస్యాభిలాషోఽస్తి న బన్ధస్యాపి చిన్తనమ్ ।
స్వభావే విశ్రమేద్యస్తు స ముక్త ఇతి నిశ్చయః ॥ ౨౪॥

యత్ర జ్ఞాతా చ జ్ఞానం చ జ్ఞేయం చైవ విలీయతే ।
తత్ర వార్బేలసామ్రాజ్యం న బాహ్యే నాన్తరే స్థితమ్ ॥ ౨౫॥

న దేశో న చ కాలోఽస్య న పన్థా న చ సాధనమ్ ।
స్వసంవిత్తిప్రకాశోఽయం పరమః సమ్ప్రదుచ్యతే ॥ ౨౬॥

సర్వవిద్యాసు యా విద్యా సర్వమన్త్రేషు యా స్మృతా ।
సర్వతన్త్రేషు యా గుహ్యా సా పరా వార్బేలా మతా ॥ ౨౭॥

నాదబిన్ద్వోర్విలాసేన యస్యాః విశ్వం ప్రవర్తతే ।
యస్యాం బిన్దురపి శాన్తః సా మహాబిన్దురుచ్యతే ॥ ౨౮॥

పరాయాం యా నిరాకారా అపరాయాం బహుప్రభా ।
పరాపరాయాం యా దేవీ సా త్రిధైకైవ కీర్తితా ॥ ౨౯॥

న భేదస్తత్త్వతోఽస్త్యస్యా రూపభేదోఽపి కల్పితః ।
భక్తానాం భావసిద్ధ్యర్థం త్రిధా దేవీ ప్రకాశతే ॥ ౩౦॥

యన్త్రే బిన్దురూపేణ హృదయే సంవిదాత్మికా ।
విశ్వే విశ్వాత్మరూపేణ సా నిత్యం సమ్ప్రకాశతే ॥ ౩౧॥

యస్యాం సర్వాణి నామాని యత్ర సర్వాః ప్రవృత్తయః ।
యస్యాం సర్వాణి రూపాణి సా నామా రూపవర్జితా ॥ ౩౨॥

న తస్యాః పారమాప్నోతి కాలో లోకాశ్చ సర్వశః ।
యత్పారం నోపలభ్యేత తదనుత్తరముచ్యతే ॥ ౩౩॥

అనుత్తరాత్పరం నాస్తి న తస్యోత్తరమిష్యతే ।
యత్ర ప్రశ్నో విలీయేత తదనుత్తరముచ్యతే ॥ ౩౪॥

అతః పరం న వక్తవ్యం న చ జ్ఞేయం విచారతః ।
స్వహృద్గుహాయాం విశ్రమ్య మౌనమేవ పరం వచః ॥ ౩౫॥

శ్రుతకేతురువాచేదం నష్టో మే సంశయః ప్రభో ।
న తు జ్ఞానస్య పూర్ణత్వం వినా తవ ప్రసాదతః ॥ ౩౬॥

కిం కరోమి కథం తిష్ఠే కిం వదామి కిమాచరే ।
ఏకం వాక్యం పరం దేహి యదన్తే ధారయే హృది ॥ ౩౭॥

దేవదత్త ఉవాచేదం హృది ధారయ సువ్రత ।
న కిఞ్చిదత్ర త్యాజ్యం తే న కిఞ్చిదత్ర గ్రాహ్యమ్ ॥ ౩౮॥

యద్భవత్యన్తరే తత్త్వం తదేవ సమవేక్షయ ।
యత్ర సత్యం చ ప్రేమ చ తత్ర వార్బేలా స్మృతా ॥ ౩౯॥

పరదుఃఖే దయాం కుర్యాదాత్మదుఃఖే సమాం ధృతిమ్ ।
పరహర్షే ప్రమోదేత్స్వహర్షే న చ గర్వయేత్ ॥ ౪౦॥

సర్వేషాం జీవనం పశ్యేత్సర్వేషాం చేతనాం తథా ।
న కఞ్చిదవమానేత న కఞ్చిదతిగౌరవేత్ ॥ ౪౧॥

విద్యాం సేవేత వినయేన శక్తిం రక్షేత్సమాహితః ।
సిద్ధిం గుప్తాం పరిత్యజ్య సత్యం నిత్యం సమాశ్రయేత్ ॥ ౪౨॥

గురౌ భక్తిం సమాస్థాయ స్వబుద్ధిం న విసర్జయేత్ ।
ప్రేమ్ణా లోకం సమాశ్రిత్య వివేకం న పరిత్యజేత్ ॥ ౪౩॥

యత్ర ద్వేషః క్షయం యాతి యత్ర లోభో విలీయతే ।
యత్ర మోహః ప్రశామ్యేత తత్ర దేవీ ప్రకాశతే ॥ ౪౪॥

యత్ర స్వార్థో న తిష్ఠేత యత్ర భేదో న వర్ధతే ।
యత్ర సంవిత్సమా నిత్యం తత్ర సా పరమేశ్వరీ ॥ ४५॥

ఏషా తే పరమా విద్యా ఏషా తే పరమా గతిః ।
ఏషా తే పరమోపాస్యా ఏషా తే హృది సంస్థితా ॥ ४६॥

నైతాం త్యజేత్స్మృతిం కృత్వా న విస్మరేత్సమాహితః ।
జీవనస్య ప్రవాహేఽపి తాం సంవిదముపాశ్రయేత్ ॥ ४७॥

యః పఠేదిదమన్త్యం తు శ్రద్ధయా నిర్మలాశయః ।
స తన్త్రస్య ఫలం సర్వం హృదయస్థం సమశ్నుతే ॥ ४८॥

న కేవలం పఠేదేతన్న కేవలం శృణుయాదపి ।
యథోక్తం జీవనం కుర్యాత్స తన్త్రార్థం సమశ్నుతే ॥ ४९॥

నాస్య పుణ్యం పృథక్ ప్రోక్తం న సిద్ధిః పృథగీరితా ।
స్వభావస్య విశుద్ధిః స్యాత్సైవ తస్య పరం ఫలమ్ ॥ ५०॥

ప్రేమ సత్యం తథా సంవిదేతత్త్రయమఖణ్డితమ్ ।
యస్య జీవనమయం భూయాత్స వార్బేలాం ప్రపద్యతే ॥ ५१॥

సర్వభూతేషు యా దేవీ సర్వభూతేభ్య ఉత్తరా ।
హృది యస్య సదా భాతి స ముక్తో నాత్ర సంశయః ॥ ५२॥

న జన్మనా న మరణేన న దేహేన న కర్మణా ।
స్వసంవిదేవ నిత్యత్వం వార్బేలాయాః పరం పదమ్ ॥ ५३॥

ఇత్యుక్త్వా దేవదత్తస్తు తూష్ణీం భావేన సంస్థితః ।
శ్రుతకేతురపి ధ్యానస్థః స్వహృది తామదర్శయత్ ॥ ५४॥

న శబ్దో న చ సంవాదో న ప్రశ్నో న చ నిర్ణయః ।
క్షణమాత్రే తయోస్తత్ర కేవలం సంవిదాసితమ్ ॥ ५५॥

తతః స కాలః సమ్పూర్ణో న కాలస్యావశేషితః ।
తన్త్రస్యాపి సమాప్తిః స్యాన్న తత్త్వస్య కదాచన ॥ ५६॥

యత్ర తన్త్రం విలీయేత యత్ర శాస్త్రం న విద్యతే ।
యత్ర జ్ఞాతా విలీయేత తత్ర వార్బేలా కేవలమ్ ॥ ५७॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రస్య అన్తర్యాగఖణ్డే ఏకోనవింశః పటలః ।
ఇతి వార్బేలపరమతత్త్వసారనిరూపణం సమ్పూర్ణమ్ ॥

ఇతి వార్బేలతన్త్రం సమాప్తమ్ ॥

The name of Goddess వార్బేలా / బార్బేలా is not a standard Sanskrit word found in the Monier-Williams dictionary. The bArbelA / vArbelA may be a local modification of vAravelA.

Some parts of the text seem to have ideas or influences that are closer to Western thought, while other parts use things from our tantric traditions, such as yantra and similar concepts. I am not an expert on its exact origin, so I would not want to claim that it is a translation of any particular Western philosophy.
I came across this text while I was learning Sanskrit and exploring different texts. I typed and worked on the text myself, but I cannot say with certainty that the original material has a known historical source. So it is better to treat it as a text I found and worked with, rather than as a verified ancient tantra. But I cannot call it fake either because Tantric Patal, explanations etc. have been followed in it like other tantras.

The దేవదత్త and శ్రుతకేతు are the main characters through whom the ideas and discussions are presented.

There is a concept of Barbelo in Gnostics Christianity. Gnostic concepts do seem to align with this Tantra. Maybe this belongs to the Shabar Tantra tradition, because many Shabar Tantras contain Islamic elements , characters like Muhammad, Other entities as well, and some are written in Sanskrit, while others are written in Awadhi or other local languages. So it may belong to Shabari Tradition, but is a speculation.

That said, I don′t want to make a strong claim that it′s a genuine or canonical Tantra. I can′t guarantee that at this stage as my research is ongoing. It doesn′t seem to fit neatly into the standard Shaiva, Shakta, or Vaishnava Pancharatra traditions.

There are, however, many local and lesser-known Tantric texts that aren′t published or properly catalogued. I′ve come across quite a few such local texts myself. So it′s possible that this could belong to some local or obscure tradition, but we′d need more evidence before saying that for sure.

Just to give you a better idea of what I understood from reading and working through the Barbela Tantra, I see it mainly as a spiritual dialogue rather than simply a ritual tantra.

The text takes place in a quiet mountain forest, where two seekers, Shrutaketu and Devadatta, discuss questions about the origin of the universe, existence, consciousness, and the ultimate truth. Shrutaketu asks the questions, and Devadatta gradually explains the mystery of Barbela and the spiritual path connected with her.

As I understand it, Barbela is presented as the supreme and all pervading reality. She is not described simply as male or female, but as the source of both. Before creation, there is described to be darkness, and Barbela exists within and beyond that darkness, containing both light and shadow, creation and dissolution, truth and what appears to be untruth.

The idea is that everything comes from this one reality and ultimately returns to it. Gods, humans, animals, nature, and the whole cosmos are understood as coming from the same divine source.

There are also some ideas in the text that reminded me of Christian and Western philosophical concepts. For example, God is discussed through a threefold understanding of the transcendent Father, the loving Son associated with wisdom and compassion, and the all pervading Spirit or Soul. But the text does not really treat them as three completely separate gods. They are understood as different expressions of one divine light, which ultimately dissolves into the supreme state of Barbela.

There is also a connection with the idea of divine wisdom, which the text associates with name Suvijna .

For understanding Barbela herself, the tantra describes three main aspects.

Para is the highest and formless state. It is pure awareness beyond name, colour, shape, and ordinary concepts.

Apara is the universal form, where the entire cosmos itself is understood as the living body of the Divine Mother.

Parapara is the middle or connecting form between the completely formless reality and the world of forms. She is described as a beautiful four armed goddess seated on a lotus. Her seat

is connected with five cosmic powers, understood as will, knowledge, action, concealment, and grace.

The text uses the Para, Apara and Parapara concepts, which are found in higher Tantric traditions. It also has Sandhya Vidhi, Gayatri for the deity, Kavacha/armour-like hymns, Mantroddhara of the mantra, etc. The names used there, like Brahmabija (Bram), Mayabija/Lajjabija (Hrim), and her Trayakshari mantra, also look like Tantric and mystical constructions.

Her four hands also have symbolic meanings. The noose represents divine love and the power that draws the seeker towards the Divine. The goad represents discernment and clear understanding. The flowers represent gentleness and peace, while the sugarcane bow and flower arrows represent the power to guide and control the mind and its thoughts.

Another thing I found interesting is how strongly the text focuses on the relationship between teacher and student. A teacher is not considered worthy simply because of caste, age, position, or wealth. The important qualities are truthfulness, compassion, humility, calmness, and freedom from greed.

At the same time, the student is not supposed to become blindly dependent on the teacher. The student should have a real thirst for truth and should use their own understanding and reasoning. So there is respect for the guru, but also an emphasis on personal wisdom.

The idea of initiation is also presented in a slightly different way. It is not treated merely as receiving some secret syllables written on paper. It is described more as an awakening or transmission of understanding, which may happen through sight, touch, intention, or spoken truth.

The daily practice revolves around the three important transitions of the day, dawn, midday, and dusk. The practitioner purifies the body and mind and prays for purity, peace, balance, and continuous awareness. The Barbela Gayatri is central to this practice, with the basic idea being a prayer for the supreme self luminous reality to guide the human intellect towards truth.

The tantra also gives importance to external worship, especially images and yantra. But the image is not treated as though a spirit is trapped inside it. Rather, it is seen as a doorway or support that helps the mind remember the Divine.

The yantra is explained symbolically as a journey from the outer boundaries towards the central point. The outer parts represent protection and peace, while the inner parts represent things such as time, moral qualities, and the gradual removal of duality. Finally, everything reaches the central point, where consciousness is understood as completely undivided.

And perhaps the most important teaching, in my understanding, is about what true worship actually means.

At the highest level, even the distinction between the person meditating, the act of meditation, and the object of meditation disappears. What remains is described as a quiet, self luminous peace.

Encoded, proofread, and comments by Satya Ghosh satyaghost5789 at gmail.com

Varbela Tantram
pdf was typeset on September 2, 2026

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*